

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

124206

M. THEODORIAN-CARADA

STINGHER

ROMAN

BCU Cluj-Napoca
RBCFG202000803

BUCUREȘTI
—
TIPOGRAFIA GUTENBERG, SOCIETATE ANONIMĂ
— 20, Strada Paris, 20 —
1923

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

862113

BIBLIOTECA
— CENTRALĂ —
UNIVERSITARĂ
CLUJ-NAPOCA

859.0 — 31 (Theodorian-Carada, Jo.)

18 68 Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

STINGHER

I

Nu se ştie încă pentru ce edilii craioveni au botezat strada Vântului, o ulicioară strâmbă, prin care— din pricina cotiturilor ce face—vântul nu pătrunde niciodată. Dar lucrul acesta este absolut indiferent locuitorilor de pe uliţa aceasta, foarte încântaţi cu numele ei şi mai cu osebire cu aceea că aşa strâmbă cum este, strada Vântului răspunde într'una din cele mai principale artere, din cetatea banilor. Caracteristica stradei de care ne este vorba, o constitue faptul că întrânsa nu sunt de cât vre-o trei perechi de case; şi în cea mai mare parte a ei, uliţa şerpuieşte printre ulucile, ce împrejmuesc o sumă de locuri virane, şi grădinăriile oraşului.

Sunt tocmai două zile, de când cioclii au cernit porţile uneia din locuinţele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ce înpodobesc strada; o căsuță măruntă cu ziduri albe ca laptele, învelită cu șindrilă înegrită de vreme. Cu geamlâcul ce o adăpostește de vântul și ploile ce vin dela Ocnă, prin arhitectura și proporțiile sale; ea aduce cu casele călugărești, de prin monastirile din jurul Bucureștilor.

De pe la amiazi, dricul cu protocolarii lui patru cai, în valtrapuri lungi de postav negru, a poposit în dreptul casei, în fața căreia a venit curând după aceia, de a făcut front, un pluton de infanterie.

Cu mult înainte de a se fi adunat jalnicii și clerul poftit la pogribanie; ulița s'a umplut de lume măruntă, iubitoare de ceremonii, mai mult sau mai puțin oficiale.

De peste drum, mama Sanda, dumerește pe curioșii atrași de carul funebru și de soldații aliniați în dosnica stradelă. Le povestește că se apropie ceasul când vor duce la locașul de veșnică odihnă pe Conul Scarlat Ierescu; un boer, care în tinerețele lui, pe vremea lui Cuza, a slujit în miliție. Este gata să le spuie încă și altele, despre răposatul; dar fanfara începe să sune, soldații presintă armele, și patru aprozi ai Primăriei, în uniforme rusești de sub Regulamentul Organic, duc sicriul pe umeri, de-l așează în carul, de colțurile căruia au

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aninat patru cununi mari de chrisanteme, legate cu panglici violete, pe care le mişcă un vânt uşor de toamnă, ca să împiedice pe gură căscă să decifreze inscripţiunile aurite de pe ele.

Doi preoţi în feloane de catifea neagră, cu galoane late de argint, se urcă în birja din capul convoiului. Cortegiul porneşte, urmat numai decât de nepoţii defunctului. Procurorul-General Scribulescu, Ghiţă Niţescu de la Comitetul Permanent şi fostul Prefect Iorgu Păcurăţeanu. După ei, vin câţiva ofiţeri în retragere, moşnegi gârboviţi, printre cari se deosebeşte, Maiorul Ursescu, înalt şi verde ca stejarul, ce nu vrea să ştie de greutatea anilor. Ei se dau la o parte, ca să iea loc imediat după reprezentanţii familiei, delegaţii Primăriei. Vasilache Crăpătoreanu, Ajutorul Primarului, păşeşte solemn, având la dreapta pe Ofiţerul Stării Civile Tănăsache Tenovici, şi la stânga pe Consilierul Duţă Mihăiescu. În cele trei cupele, cu felinarele aprinse şi învăluite în zăbranic, se urcă Coana Zinca Păcurăţeanca, sora cea mai mare a lui Ierescu, împreună cu Coana Polina Farfaroaia, buna prietină a Ierieştilor. O altă soră a răposatului, Filofteia Căciulătescu, se suie în trăsură cu Coana Siţa Şaikovska, vară-sa ;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

şi în a treia cupea, iau loc, cumnatele defunctului, Coana Maritica şi Coana Smărăndica, văduva lui Sache şi cea a lui Matache Ierescu. Convoiul, pe care îl închide trăsura Primăriei, porneşte deadreptul la Sineasca, aşa cum a vrut Ierescu. El a lăsat cu limbă de moarte să nu-l plimbe prin târg, aşa cum este încă şi azi obiceiul prin cele mai multe judeţe.

In mai puţin de o jumătate de ceas, au ajuns prin urmare la cimitir; şi făceau cerc în jurul groapei, gata să înghită rămăşiţele pământeşti ale celui din urmă dintre Iereşti.

Aci, încă şi mai solemn dacă se poate, Crăpătoreanu se descopere, scoate din sân o coală albă de hârtie, pe care o desface şi, punându-şi ochelarii pe nas, începe a perora:

«Urbea Craiovei, declamă el, se desparte azi, de unul din fii ei, cei mai iubiţi. Ultimul vlăstar al unei familii de boeri, cu care se mândreşte Oltenia; Scarlat Ierescu, a închinat tinereţele lui, oştirei, în care a pregătit pe vitejii cari la Plevna şi Smârdan, cu sângele lor au asigurat pentru vecii vecilor, independenţa României. Când sănătatea nu i-a mai îngăduit să poarte arme; Scarlat Ierescu s'a reîntors modest în mijlocul conce-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tăţenilor lui, cari douăzeci de ani neîntrerupt, l-au trimis să-i represinte în Consiliul Comunal. Colegi ai sei, în această adunare, cunoaştem şi preţuim imensele servicii ce a adus oraşului nostru, prin sfaturile lui frumoase şi înţelepte, prin munca lui neobosită. In numele Consiliului Comunal al Craiovei, aducem un ultim omagiu, acestui virtuos cetăţean. Amintirea lui, va trăi în memoria noastră. Dumnezeu să-l ierte».

Preoţii, împreună cu dascălii, psalmodiază o întreită vecinică pomenire; clopotele încep să balangăne, fanfara dă onorul şi plutonul trage trei salve în văzduh.

Insoţitorii se risipesc printre ţiganii şi cerşetorii, ce trăesc din ce le aduce zilnic îngropăciunile. Crăpătoreanu, pofteşte cu el în trăsura Primăriei, pe Ursescu. Maiorul, respectos faţă de cele ce porunceşte buna cuviinţă, nu se urcă în caleaşcă până ce nu-l zoresc Ţenovici şi Duţă Mihăiescu, mulţumiţi amândoi că, trimiţându-i să se ducă împreună pe jos acasă, Ajutorul Primarului resolvase cu dibăcie, o chestie protocolară, ce a preocupat pe ambii edili, în tot timpul ceremoniei.

— Se duse şi Scarlat Ierescu; oftează Crăpătoreanu, pe când foarte amabil întinde un plet călduros, şi pe genunchii

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Maiorului. Nu-mi pot închipui o ședință a Consiliului Comunal, fără el. Știi că nu a lipsit dela nici o ședință a Consiliului, de douăzeci de ani, de când a fost în Consiliu?

— Nu mă mir. Așa l-am cunoscut pe Ierescu: oștaș învățat să umble pe o singură cărare.

— L'ași fi crezut, mai bogat; dar văzui în casă la el, sărăcie lucie.

— Nu avea de cât o pensie, de două sute lei pe lună.

— Frații lui erau bogați, și surorile au avere.

— Și el, a fost bogat. L-a sărăcit însă, nevasta.

— A fost însurat?

— Se înțelege. A ținut o fată de ale lui Dumitrache Cofetarul; o bucureșteancă mehenghie, care l-a tocat până în pânzele albe, și apoi, i-a dat cu piciorul.

— Auzi, mizerabila!

— Și-a căpătat răsplata. Și-a pierdut mințile, și o țin neamurile închisă, la Mărcuța.

— Da el, dece nu s'a mai însurat?

— Fiindcă era, așa cum l-ai știut. Îi fusese cea dintâi prea dragă, și era om evlavios. Zicea că ceace a legat Dumnezeu, omul nu poate să deslege.

— Ciudat bătrân!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Om din alte vremi!

— Bine ziseşi.

Trăsura s'a oprit în curtea Primăriei. Crăpătoreanu se suie sus, unde îl adăstau o sumedenie de chestiuni, de resolvat. Ursescu, o ia în spre casin, să nu piardă partida de table, ce face regulat, cu Preşedintele dela Secsia II. Este hotărît să-i povestească şi acestuia câte ceva din viaţa lui Ierescu. Ii fusese comandant de companie, răposatul; şi Maiorul se crede dator, să-l zugrăvească în culori cât mai vii şi mai simpatice.

Aşa îşi domoleşte el durerea, ce simte când se desparte pe vecinicie, de unul din cei cu cari şi-a trăit tinereţele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

II

Regimentul 4 de linie, era mutat în Bucureşti, de şase luni de zile. Comandantul Regimentului, îşi făcuse destui prieteni în Capitală, în timpul acesta. De aceia şi seratele pe care le dă Dna Caciulătescu, sunt frequentate de lumea cea mai bună.

De S. Sava, onomastica soţului ei, Filofteia Căciulătescu, a poftit la masă pe toate rebedeniile, ce are în Bucureşti, mulţumită faptului că fratele ei, Scarlat, ţine o bucureşteancă.

Ascultând ariile ce întonează muzica Regimentului, cinează la masa Colonelului: Căpitanul Scarlat Ierescu cu nevasta; Aretia, sora Dnei Ierescu, cu soţul ei, Casierul-Central, Tache Voicescu; Sub-Locotenentul Foişoreanu, Aghiotantul Regimentului şi Vlad Georgescu, Reprezentantul Principatelor-Unite la Curtea lui Miloş Obrenovici. Nu lipseşte decât Iancu Dimani, cumnatul lui Ierescu. Nu putuse să amâne pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

altă zi banchetul ce-i dau comercianţii din Capitală, ca să sărbătorească încetăţenirea lui. In schimb, Căpitanul Ierescu povesteşte mesenilor, că a fost de faţă, când Adunarea a acordat lui Dimani, împământenire cea mare. A luat cuvântul ca să susţie propunerea, însuşi Costache Veleli, şeful radicalilor. Ca fost Prim-Staroste al negustorilor, Veleli a cunoscut pe Dimani, de când era copil. I-a asigurat pe deputaţi că, deşi născut în Elada, Dimani a crescut printre români, aşa că a devenit român neaoş, cu trupul şi cu sufletul. La 24 Ianuarie, el a adus la Mitropolie pe măcelari, şi i-a înflăcărat prin cuvintele lui, aşa că s'au ţinut dărji, şi nu au dat îndărăt până nu s'a ales Cuza, Domn al Ţării-Româneşti. Veleli a fost aplaudat de întreaga adunare; şi împământenirea lui Dimani a fost votată cu unanimitatea glasurilor.

— A meritat răsplata aceasta, căci s'a arătat român bun, reflectează Vlad Georgescu.

— Acum, să ştiţi că roşii îl aleg deputat, la Râmnicu-Sărat; îşi dă părerea Voicescu

— Tot ce s'ar putea, încheie Ierescu.

Cocoanele încep să vorbească de teatru şi de alte petreceri, ce se pun la cale. Sunt preocupate, de balul ce se va da la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Palat, în ziua de Anul Nou. Cu vorbe de astea, timpul se scurge. Mosafirii încă nu sfârşiseră de luat cafeaua, când a început să se ivească şi din invitaţii la bal.

Cel dintâi, se arată Dimani, încântat de cum a benchetuit. Cu multă modestie, mărturiseşte că nu merita să fie astfel sărbătorit. El nu şi-a făcut decât datoria, către ţara în care s'a înbogăţit. A lucrat aşa, cum l-a învăţat răposatul socrul său. Dumnezeu să-l ierte. Aci găseşte prilej să vorbească de patriotismul înflăcărat, dar discret al lui Dumitrache Tămădău.

Doi ofiţeri mai tineri şi gazetarii prezenţi, îl ascultă cu mult interes. Valerian, încearcă să-l întreacă, istorisind exilul lui în Siberia; şi dacă vede că nimeni nu-l ascultă, se duce să spue cuvinte dulci Eleonorei Ierescu care, prin bogăţia costumului ce a îmbrăcat şi prin regularitatea liniilor feţei sale, pare să fie regina balului. Dar nici acolo nu are noroc. Petre Gârlescu, Primul-Preşedinte al Tribunalului de Ilfov, nu se mişcă de lângă frumoasa căpitănească, care şi ea, la rândul ei, nu are urechi decât pentru gentilul judecător, ce este Gârlescu.

— Cum nu-o fi înţelegând nimic Căpitanul; întreabă Valerian, pe câţiva magistraţi cari îi priveau cu jind.

— Amorul este orb, Domnule; îl asigură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Locotenentul Măcărescu, din Lăncieri. Şi este o mare fericire că e orb, urmează el; căci de ar fi numai chior de un ochiu, nu ar mai putea trăi pe lume. Dar spune-mi mai bine, cine o fi acea figură, vrednică să ilustreze operile lui Cervantès, onorabilul ce ţine de vorbă, pe Vlad Georgescu?

Intre ferestre, un munte de om, negru la faţă, chel, cu mustăţile şi barbişonul cănite, explica lui Georgescu, mecanismul amortizării bunurilor domeniale şi deosebirea dintre aceste efecte şi obligaţiunile Casei Pensiilor.

— Cum se poate, să nu-l cunoşti pe Tache Voicescu; îi răspunde Valerian.

Voicescu este înpodobit cu toate virtuţile, care pot compensa patima minciunei, şi marea lui sgârcenie. Ca să adune cât mai mult aur, el ţine în Lipscani o zărăfie sub firma, Avram Aşer & Cnie.

In capul lui ţuguiat ca o căpăţână de zahăr, nu intră altceva de cât calculul dobânzilor compuse. La Vistierie, în calitate de casier-central, îşi satisface pasiunea, de a pipăi mormane de aur şi argint. In zarafia lui din Lipscani, îşi înmulţeşte avuţiile, într'un chip aşa de genial, de face admiraţia lui Avram Aşer, paravanul la umbra căruia operează ca în codrul Vlăsiei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Funcţionar de carieră, el ţine să treacă de prietenul roşilor. Cu 2% pe lună, împrumută ori şi cât lui Costache Veleli şi lui Iorgu Tigveanu, în cari a mirosit pe oamenii zilei de mâine. Acestuia din urmă, care are moşiile lui, îi reaminteşte din când în când, cât îi este dator; şi se arată gata să-i caute câte un muşteriu bun, să vândă vreo pădure, ori un trup mai mic de moşie, ca să scape de datorie şi să-i mai rămâe ceva. Pe Veleli însă, nu-l supără nici o dată. Şi când, uneori, Aşer îi pune pe teşghea vraful cu poliţele acestuia; Voicescu, le duce la loc în fundul 'ăzii şi îl bate pe umeri părinteşte. «Poliţele astea, o să ne îmbogăţească pe noi, Avrămicule; ţine minte, ce-ţi spun eu!»

Aretia, soţia acestui harpagon, are un suflet ales. Ea nu este aşa frumoasă ca Lori, sora ei; dar are lipici. Apoi citeşte mult. Desvoltarea culturală a românilor, o interesează cu deosebire. Tradusese din franţuzeşte două nuvele ale lui Merimée. Cea dintâi, aproape odată cu Ana Davilla, s'a apucat să adune vechile şi artisticele ţesături, de prin sate. De prietenia ei cu Vlad Georgescu, nimeni nu va putea să spue vreo dată, dacă a trecut sau nu peste marginile unei legături sufleteşti. Şi ori cât de rele sunt gurile bucureştene, pe Aretia Voicescu nu au

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

atins-o balele bârfelii. Ceimai răutăcioşi o cruţă. O socotesc destul de pedepsită, prin aceia că este nevasta Casierului-Central.

Şi toţi cei ce ascultă pe Valerian, plâng pe Georgescu, că a căzut pradă lui Voicescu, un pisălog din cei mai plicticoşi. Agentul lui Cuza la Belgrad, dă semne de enervare, pe care toţi o socotesc justificată, dar de care nimeni nu vine să-l scape. In cele din urmă Georgescu, îl părăseşte brusc, şi se îndreptă spre Aretia. Destul de tare, o roagă să-i permită a trece în iatac, să se spele pe mâini, ca să cureţe urmele ce i-au lăsat pe degete, cerneala.

— Mă iartă, Domnule Georgescu, dar eu nu pot dispune, de încăperile amicei mele.

— Aveţi mare dreptate, Doamna mea; dar eu nu sunt aşa de intim în casă, ca să îndrăsnesc să cer o astfel de favoare. Fii te rog aşa de amabilă, şi intervino Dta pentru mine, la Dna Căciulătescu.

Pe când Filofteia Căciulătescu, introducea pe Georgescu, în camera de toaletă; Lori întrebă pe Gârlescu cine este tânărul ofiţer de lăncieri, ce stă de vorbă cu soţul ei.

— Maiorul Ştefan Tomşa, noul aghiotant al lui Vodă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Frumos bărbat.

— Şi distins. E fiul lui Beizadea Alecu Tomşa, unul din cei mai mari proprietari de moşii, din Moldova.

— Prezintă-mi-l.

— Cu plăcere, căci nu sunt gelos din fire. Din nenorocire însă, nu-l cunosc nici eu. Căpitanul mult mai uşor te poate mulţumi. Vrei să-l chem, pe Ierescu?

— Nu e nici o grabă.

Dar trecuse, un ceas decând Georgescu brichisea în iatac, fără să dea semne de viaţă. In două rânduri, Căciulătescu bătuse discret în uşe, dar nu căpătase drept răspuns, decât o mormăitură neînţeleasă, care l-a pus pe gânduri. Din îndemnul Colonelului, Dna Căciulătescu a intrat la sfat cu Aretia Voicescu. Sunt de acord că trebue, Colonelul să pătrundă în iatac, să vadă ce este acolo.

Căciulătescu, sub privirile soţiei sale şi ale Dnei Voicescu, deschide uşa, cu mare băgare de seamă. Ele îl văd cum holbează ochii şi rămâne în prag, cu mâna pe clanţa uşei, spre care se reped şi ele.

In mijlocul odăiei luminate a giorno, Vlad Georgescu, în costumul lui Adam, îşi freca necontenit trupul, cu o perie de dinţi. Fără nici un pic de jenă, el explică celor rămaşi în pragul uşei, că pata de cerneală de la un deget, s'a întins peste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tot corpul, şi nu isbuteşte să se cureţe de cerneală.

Vlad Georgescu se făcuse cunoscut ca redactor la Pandurul, o foaie anticuzistă din cele mai violente. Bolintineanu, care preţuia talentul de scriitor al lui Georgescu, a reuşit să convingă pe Vodă, că nimeni nu va putea să apere interesele româneşti în Serbia, ca el. De când primise funcţiunea aceasta, gazetele opoziţiei, pe care Cesar Boliac a botesat-o monstruoasa coaliţiune, nu-l cruţă pe Georgescu. Fire sensibilă, un delicat critic dramatic, dânsul suferea grozav de pe urma atacurilor foştilor lui tovaroşi. Dispreţul prietinilor din ajun, împreşia că regimul cuzist merge cu paşi repezi la peire; i-au sdruncinat minţile.

Ca să-l scoată din iatac, şi să-l poarte acasă a trebuit că Aretia Voicescu, să treacă peste orice alte consideraţiuni lumeşti, să-l îmbrace ea, şi să-l ducă la trăsură de mână şi cu minciunil ca pe un copil mic, fără de minte.

Şi pe când soţia Casierului-Central, îndeplinea o aşa de caritabilă misiune, salonul Dnei Căciulătescu, se golea cu totul, de mosafiri speriaţi şi emoţionaţi. In timpul însă când mosafirii daseră năvală toţi, în iatacul în care se spăla

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Georgescu, cu peria de dinţi a Dnei Căciulătescu, pe când cocoane şi fete îşi dau cu cotul, mai mult enervate decât înfricoşate; Lori Ierescu găsea prilej să se apropie de Ştefan Tomşa.

Cum toţi atuncea vorbiau fără jenă şi fără a se mai gândi la prezentări protocolare; Lori se simte îndoldită să spue lui Tomşa, cât e de mişcată şi ce milă îi înspiră nenorocirea ce a căzut pe simpaticul diplomat.

— Ce nenorocire, Domnule, spune ea, aprinsă foc. Se arată doritoare, să părăsească cât mai iute casa aceia. Dar Ierescu luase în trăsura lor pe Georgescu, ca să-l ducă la un doctor. In adăstarea trăsurei, Tomşa o ajută să-şi pue mantila pe umeri. Trăsură nu se mai întoarce însă. Lori se arată tot mai nerăbdătoare; aşa că Tomşa îi pune la dispoziţie echipajul lui, să o ducă acasă.

— Iţi mulţumesc, Maiorule. Bărbatul meu te va conduce cu trăsura lui, la Dta. Şi ca să-mi dovedeşti, că nu mă socoteşti prea indiscretă; te rog să vii într'o zi că mă vezi. Primesc în toate zilele; când sunt acasă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

III

Ca să se reîntâlnească Lori cu Tomşa nu a fost nevoie ca Maiorul să vie la recepţiunile ei. Trei zile după serata dela Căciulăteşti, Scarlat Ierescu şi soţia lui, erau poftiţi să dejuneze la Generalul Grigoraş Buhuş.

Pentru că petrecuse un an în şcoala de cadeţi din Petrograd, principii ce au domnit în Moldova, până la Unirea Principatelor, dându-i câte un grad ostăşesc la fiecare praznic, făcuseră din vărul lor, un general de divizie. Ba în două rânduri, pentru scurtă vreme, Grigoraş Buhuş, a fost chiar Ministru de Război. Mai întâiu în Moldova, sub Grigore Ghika; şi, în sfârşit, la Bucureşti în ziua când Cuza unifică guvernul Principatelor, constituind un singur minister. Senator, dela împărţirea Parlamentului, în în două camere; Buhuş îşi petrece iernile în Capitală. Ţine cu chirie un fru-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mos apartament în casa Török. Aci adună zilnic, la masa lui, pe toţi câţi trăesc, ori petrec în Bucureşti.

Dând mese bogate, Buhuş a slujit mult înfrăţirea moldovenilor, cu muntenii şi oltenii. Prin acest serviciu, el şi-a răscumpărat păcatul, de a fi fost, pe vremuri, unul din cei mai mari separatişti. Păcatul i s'a iertat cu atât mai uşor, cu cât Generalul nu numai că era de o inteligenţă mărginită, dar avea inima bună. Cel dintâi îşi recunoscuse greşala, şi căuta să o repare printr'o atitudine politică din cele mai corecte. Ca să numai greşească, Buhuş — cel mai mare proprietar moldovean, după vărul său Alecu—era acum cel mai aprig apărător al împroprietărirei cîăcaşilor şi al loviturei de Stat. De aceia şi era persona gratissima, la Palat.

Lori, prin frumuseţea şi luxul pe care îl desfăşura, isbutise să atragă atenţiunea fetelor lui Buhuş. Devenise chiar prietena celor două frumuseţi ale Iaşilor, care împreună cu bărbaţii lor, însoţesc pe Buhuş în Bucureşti, în timpul sesiunei parlamentare.

Pe amândouă le găsesc Iereştii, în salonul numai damasc auriu, stând de vorbă cu Valerian, Directorul Danubiului, oficiosul cuzist. Apelpisite, ele spun

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lui Lori, că guvernul a căzut. Vodă a însărcinat pe tatăl lor, cu formarea noului cabinet. Generalul întârziază la Palat, din pricina aceasta.

— Va să zică, căzu şi Kretzulescu; observă Ierescu, mirat cum de nu a auzit nimic nici la cazarmă, nici prin oraş.

Şi Vasilică Lupea, unul din ginerii lui Buhuş, le istoriseşte cum l-a chemat Cuza, pe socrul său, aseară la Palat, şi l-a rugat să constitue un minister, cu cei din coaliţiune.

— Lupea se crede, deja Prefect de Poliţie iarăşi la Iaşi, dar eu nu văd aşa de uşoară formaţiunea unui guvern, cum îl doreşte Vodă; spune Iorgu Marmara, cel de al doilea ginere al lui Buhuş. Acesta nu râvneşte decât un loc în parlament, ca să-şi valorifice talentul cu care se făleşte baroul gălăţean.

Din gură, Marmara se arată pesimist, ca să plictisească pe Lupea. Dar fire meridională, gândul avocatului merge mai iute ca cel al răzeşului din Ţara-de-sus, ce este Lupea. Este mai sigur ca oricine, că Buhuş, va isbuti în misiunea ce i-a încredinţat Domnul. Şi speră, foarte curând, să ajungă leaderul majorităţii guvernamentale.

In adăstarea fericitului eveniment, cei doi cumnaţi, cari nu se pot suferi, se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

împung graţios, prin cuvinte de spirit, ori anecdote pipărate ce fac să râdă pe toţi cei de faţă, afară de Ierescu, carele iea totul în serios.

Pe când cucoanele, îşi povestesc impresiunile lor, dela ultimile spectacole, la care au fost; feciorul anunţă pe D. Maior Tomşa. Elegantul lăncier, pătrunde zâmbind în salon. Mustaţa-i ceruită cu artă, monoclu ce poartă în ochiul stâng, cât şi tăiatul franţuzesc al uniformei, arată pe Tomşa robit de spiritul şi moda pariziană, cea din timpul celui de al doilea Imperiu. Foarte ceremonios, el se înclină adânc în faţa doamnelor; şi apoi se duce să strângă mâna prietenilor, pe cari i-a zărit în fundul odăiei.

— Nu este aşa, că nu te aşteptai să mă găseşti aici; îl întreabă înţepător, Lori.

— Mărturisesc, Doamna mea, că nu speram să am astă fericire.

— De ar fi fericire, te ai fi grăbit să o afli.

— Vă asigur, că eram decis să vin azi, să vă prezint respectele mele.

— Amână, pe mâine.

— Cum porunciţi.

De aci pornind, între Lori şi Tomşa, se încinge o conversaţie mai lungă. Vor-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

besc de Paris, de Florenţa; dar mai ales de Biaritz. Amândoi au petrecut săptămâni plăcute, acolo; şi se arată încântaţi, nu atât de frumuseţile naturei, cât de strălucirea ce dă localităţei Impărăteasa Eugenia, prin reşedinţa ei în acest mărgăritar al Pirineilor şi al Oceanului.

Maiorul găseşte acum prilejul, să facă lui Lori, un compliment mare. O asemueşte, cu frumoasa suverană a Franciei. Adevărat este că părul ei de un auriu roşiatic, liniile obrazului şi lumina ochilor, aduceau aminte, într-u câtva, pe Împărăteasa Francezilor. Dar nimeni, până atunci nu observase nici această asemănare, nici numai vorbise soţiei lui Scarlat Ierescu, de acest lucru. Complimentul a atins la inimă, pe Lori. Se roşeşte de bucurie, şi dă cu evantaliul ei de fildeş, peşte mâinile lui Tomşa.

— Eşti un mare linguşitor, Domnule! Gazdele care au zorit pe Lori roşindu-se, se apropie de ei.

— Fii cuvincios Ştefane, nu spune obrăznicii frumoasei noastre amice; zice Ruxandra Lupea, vărului ei.

— Drept cine mă iei, verişoară?

— Drept obraznicul, ce ai fost întotdeauna.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Pendula de pe o consolă de abanos vesteşte pe cei din casă, că se făcuse, ceasurile două şi jumătate. Şi Buhuş care iea masa la amiazi, nu da încă semne de viaţă.

— Ce să fie; întreabă Valerian, pe bărbosul Dimcea, un stenograf de la Senat, care cumulează funcţiunile acelea, cu cele din secretar particular al lui Buhuş.

— Nu ştiu. De azi dimineaţă dela şapte aleagă cu careta prin oraş. M'am despărţit de dânsul, când a pornit la Palat cu lista.

— Va să zică, a reuşit să constitue cabinetul?

— Se înţelege.

— De ce nu spui aşa, Nenişorule?

— Pentru că aşa mi-a poruncit, boerul. Mi-a spus să nu spun nimănui nimic până nu va aproba Maria Sa, lista.

Valerian, lămurit pe deplin, acum calmează pe invitaţi. Generalul întârzie firește, fiindcă nu se întoarce acasă, de cât după ce toţi miniştrii, vor presta jurământul legiuit.

— Cum se presteze jurământul, dacă nu izbuteşte să-şi găsească colegi, aşa cum îi vrea Vodă?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— A izbutit de azi dimineaţă, vă asigur.

— Şi cine a intrat în guvern; întreabă tot mai minunat, Marmara.

— Nu am dreptul, să spun. Sunt legat de secretul profesional. Dar aveţi puţintică răbdare. Uite cum se scoboară din caretă D. Prim-Ministru. In câteva minute va fi în mijlocul nostru, şi vă va satisface legitima curiositate.

Cu picioarele mai scurte, decât partea de sus a corpului, cu părul negru adus spre tâmple şi cu barba lui căruntă de tot; numai a general nu seamănă Buhuş. Pantalonii scurţi, surtucul strâmt şi cravat-i cocoloşită, nu-l arată că vine dela Palat, şi încă în calitate de şef al noului guvern.

— Să trăiţi Domnule Prim-Ministru; strigă în cor cei din salon, când îl zăresc.

— Ce-i asta bre? Parca-i astaceia. Aţi înebunit cu toţii.

Asudat şi roşu la obraz, Generalul cere numai decât masa. Aici în jurul mesei, le explica dece a întârziat atât de mult. S'a ostenit să formeze un cabinet. Toată dimineaţa a umblat pela şefii coaliţiunei. Voia să facă pe placul lui Vodă, şi să-i aducă o listă, în care să figureze din albi şi din roşii. Nu au vrut, nici

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

unii. Oameni haini, ei vor capul lui Vodă. Nu se uită la portofolii. Atunci Buhuş, a avut o idee genială: să constitue guvernul din oameni pe cari contează coaliţia, ca pe prieteni siguri.

— Am ostenit caii, am mers din om în om. La două, ministerul era gata. Luam Prişidenţia şi Enternele. Generalul Macrabonsky, Rău boiul; Cocuţă Lupea, cel care a fost Secretar de Stat sub Grigore Vodă Ghika, Externele. Michiu, fostul Procuror-General, Justiţia; Hagi-Tanasaky trecea la Control, unde a mai fost, sub Căimacămia lui Alecu Vodă Ghika; iar la Finanţe, pusesem pe Voicescu, Casierul-Central.

— Dar la Culte, cine era?

— Mă gândisem, la Valerian. Vodă a zis însă, că nu o să primească.

— Primesc, Coane Grigoraş.

— Aşa am zis şi eu. Dar primeai Mata, ori nu primeai, tot iasta ceia ar fi fost. Că n'a vrut Măria Sa. Mi-a râs în nas. «Alta aşi vrut eu dela Mata, Coane Grigoraş;» mi-a zis Vodă. «Decât aşa ministeŕ, mai bine ţin pe Kretzulescu». De este vorba aşa, am zis eu, apoi fie iasta ceia, cum vrei Măria Ta. Uite aşa e Cuza, cu toane. Din pricina asta îşi pierde prietenii. La ce m'o fi pus pe mine pe drumuri, pe vremea asta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

S'a făcut tăcere generală. Doar Tomșa care a luat loc lângă Lori, spune câte ceva vecinei sale. Face reflexii. Ii arată pe ginerii lui Buhuș, cari au făcut niște nasuri de șapte coți. Valerian oftează. Dimcea a rămas pe gânduri. Chiar fețele lui Buhuș, au perdut ceva din eterna lor veselie. Numai Generalul și cu Scarlat Ierescu, nu se mai gândesc la altceva, afară dela ce li-se servește, din bucătăriile lui Hugues. Tomșa atrage atențiunea vecinei lui, asupra poftei de mâncare a unora și la desamăgirea celorlalți.

— Ești un răutăcios, Maiorule; spune râzând Lori.

— Dar de loc, Coconița mea. Nu este în mine nici pic de răutate. De aș fi răutăcios, cum zici Mata, nu m'aș bucura că moșul meu, nu a isbutit să alcătuească ministerul, care l-ar fi făcut de pomină. Auzi, Valerian Ministru al Instrucțiuni Publice! Gândește-te la Voicescu, Ministru de Finanțe. Cum de i-a trecut prin cap, așa năzbâtii?

— Voicescu, mi-este cumnat, Domnule.

— Asta este singura lui, calitate.

— Crezi?

— Sunt sigur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

IV

Intrat în oştire din copilărie, ca junker; Scarlat Ierescu nu ştie carte multă. Sincer mărturiseşte că e agramatos, dar adaogă imediat, că omul nici nu are nevoe de carte prea multă. Până ce frumuseţea lui Lori, nu l-a subjugat cu desăvârşire, două patimi domneau în curatul lui suflet: dragul milităriei, şi biliardul. Nici chiar farmecul nevestei lui, nu a isbutit să-i desrădăcineze din inimă, aceste două pasiuni. Stăpânit de domneasca frumuseţe a Eleonorei Tămădău, tot nu a încetat să închine ceasuri întregi oastei şi biliardului. Un psiholog mai profund, poate singur să spună dacă întradevăr aceste două pasiuni ale lui Ierescu, erau aşa de puternice; ori dacă nevasta lui, mulţumită că-şi mână bărbatul cu biciuşca, socotise că este în folosul ei, să-i îngădue şi lui, pasiuni altele decât aceea de a o adora. Se prea poate şi asta. Simpli cronicari, fără nici

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

o pretenţie de a face psihologie, însemnăm faptul, şi mergem mai departe.

In tot cazul însă, fie iarnă, fie vară, Ierescu de la cinci dimineaţa, e în picioare, ferchezuit şi dichisit. Porneşte, ca o maşină perfectă la cazarma din Dealul Spirei, la slujbă. Dând sfaturi ofiţerilor, supraveghind cazanul, ca să aibă oamenii hrană bună şi suficientă; el nu-şi uită de muştră, şi dă o însemnătate covârşitoare văcsuitului cismelor şi al ranițelor, chipiului, vipuşcei şi lucitului bumbilor dela mondire. Se simte la largul lui, în sălile cu miros de piele grosolană, în duhoarea aceia specială a încăperilor locuite de soldaţi. Ani de-a rândul compania lui fusese compania model a regimentului; cu ea se făiea colonelul la parade şi reviste. Acum Ierescu, ca cel mai vechi căpitan din regiment, comandă un batalion, şi adastă cu nerăbdare de copil, să fie răsplătit cu cel de al patrulea galon. La cazarmă trăeşte el dimineţile; oştirei îi jertfeşte cele dintâi ceasuri ale zilei. După prânz nu ese decât ca să dea bună ziua zarafilor, la cari se împrumută, ca să procure nevestei, luxul după care se prăpădeşte ea. Dela cinci după amiază, se afundă în cafeneaua din Pasagiul Român, acolo unde se adună toţi amatorii

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de biliard și de consumațiuni alese. Acilea ceasuri întregi, își dovedește iscusința de biliargiu priceput, în fața camarazilor, a câtorva gazetari și a deputaților de prin județe, cari preferă pe Cazes bătrânul, lui Fialcovsky.

De două ori pe săptămână, blonda fiică a lui Tămădău face o deosebită cinste fiului Slugerului Iordache Ierescu, când îl așează alături de dânsa în factonul, căptușit în mătase albastră și tras de doi cai mari albi ca zăpada, în care ea se arată, pe drumul plantat de Kisseleff, celor ce ies la plimbare ori să respire aerul curat, pe șoseaua vestită. Regulat, în zilele acestea, trăsura la întoarcere, se oprește în dreptul Pasagiului, în care pătrunde voios Ierescu. Și Lori, după ce poruncește vizitiului să se ducă acasă, pleacă pe jos în Lipscani, ca să mai târguiască câte ceva. Așa zice. In realitate, ea sbughește în strada Dionisie, u n d e o așteaptă îndrăgostit Gârlescu.

De doi ani durează legătura dintre Primul-Președinte al Tribunalului și ne vasta lui Ierescu. Eșită din Monastirea din Sibiu, cu aceea educație creștinească, ce dă credinței conjugale un preț deosebit; Lori, care primise pe soțul ei din mâinile cumnatului și epitropului ei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dimani, câţiva ani dearândul se ferise de orice joc cu dragostea.

Se ştiea frumoasă, şi se simţea mulţumită de luxul pe care îl visase, şi pe care Ierescu era fericit că i-l poate procura. Dar Gârlescu venit de curând din Paris, vorbind o franţuzească inpecabilă, prin purtarea lui alcasă şi prin sentimentele nobile ce propăvăduia, se deosibea aşa de mult de toţi acei perdevară, ce se învârtesc de obiceiu prin saloane, încât se impuse atenţiunei lui Lori. Prietin bun cu Vlad Georgescu, el era primit cu braţele deschise în casa Voiceştilor. Şi Lori, care ştiuse să pue aşa de bine la locul lor ofiţeraşii obraznici, poeţii palavragii şi politicianii gheşeftari, cari roiau în jurul ei, a capitulat numai decât la asediul strategic al integrului magistrat. Fata Acriviţei Tămădău, a găsit în persoana lui Petre Gârlescu, omul care i-a deşteptat simţurile, înfrânte de o creştere îngrijită

Oraşul întreg cunoştea legătura lor. Lori stăpânilă de patima ei, nu se jenase de loc. Toată lumea, afară de Ierescu bine înţeles, ştie în ce zile şi la ce anumite ceasuri se întâlneşte ea cu Gârlescu. Bărbatul ei însă habar nu are, de aşa ceva. Nu vede, nu aude nimic.

Filofteia Căciulătescu, s'a încercat în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tr'o vreme, să deschidă ochii lui fratesău. L'a sfătuit să nu facă atâtea prietenie cu Gârlescu, care are reputaţia unui curtezan fără prea multe scrupule, şi căruia i se scurg ochii după Lori.

— Ce are a face? Lori nu-l face haz de loc. Eu însă sunt prieten vechiu cu Presidentul, şi ţin la el; o asigurase atunci Ierescu.

Fuse e aşa de candid Căpitanul, spunând vorbele astea. Sora lui, a înţeles cât de departe este el de pământ, cât de în nouri trăieşte; şi ce crud l-ar atinge realitatea, încât a tăcut numai de cât. De mila lui s'a decis să-l cruţe cu orice chip, de o dureroasă surprindere; şi, luându-şi inima în dinţi, a deschis vorba cu Lori. Nu i-a făcut nici o imputare. A rugat-o doar, să se gândească, ce ar fi dacă Ierescu ar bănui-o. A sfătuit-o să nu se mai afişeze, aşa de pe faţă, cu Gârlescu.

— Nu am nimic de ascuns. Toate câte ai auzit Dta, sunt fleacuri. Să nu aibi nici o grije, cumnată.

Azi pentru întâiaşi dată, Lori nu a găsit pe Gârlescu în cele două odăi, martore mute la iubirea lor pătimaşe. Uşa este încuiată cu lacătul. De alături, ese o babă, de îi spune că de când a plecat Coconaşul, de azi dimineaţă de la zece, nu s'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai întors pe acasă. Dna Ierescu a rămas un moment năucită în capul scării, pe care o urcase sglobie; dar imediat şi-a adus aminte, că auzise în ajun pe soţul ei, povestind despre un proces politic, ce se desbate în faţa Tribunalului de două zile. Îi spusese ca o să ţie pe judecători ocupaţi, o săptămână întreagă. Avocaţii ce fac parte din coaliţie, au luat toţi apărarea inculpaţilor; şi prin pledoarii sensaţionale, fac proces regimului.

Furioasă pe cei ce ţin în loc astfel justiţia ţării, Lori nu ştie ce să mai facă, cu orele ce le rezervase iubirei. Îşi îndreaptă în cele din urmă paşii, spre sora ei. Voiceştii, locuesc în casele bătrâne ale lui Tămădău, case ce-i evoacă totdeauna anii copilăriei lui Lori, născută şi crescută întrânsele.

Pe Aretica o află trântită pe o sofa veche, cu un volum de Alfred de Musset, în mână.

— Tot citeşti?

— Ce vrei, să fac? Aşa îmi omor timpul.

— Nu te fericesc prea mult.

— Nu am pretins nici odată, că sunt în culmea fericirei!

Aretica se tânguieşte, de bărbatul ei. Chiar în dimineaţa aceasta, i-a făcut o scenă, fiindcă se duce regulat la Mărcuţa,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să-l vadă pe Georgescu. Nenorocitul diplomat, nu o mai recunoaşte decât pe dânsa. Singurile minute ce mai trăeşte pe lume, sunt cele în care stă de vorbă cu ea. Voicescu însă, fără pic de inimă, vrea să-i răpească bolnavului, şi această unică mângâere.

— M'a revoltat. I-am zis în obraz, tot ce gândesc. Pretindea, că dau de vorbit lumei. Se poate, i-am răspuns, dar dacă ai aşa grije de ce zice lumea; spune-mi te rog, de ce nu te arătai aşa de scrupulos, când Vlad era sănătos şi puternic? Nu erai gelos pe Georgescu, atunci când gelozia Dtale ar fi avut poate un sens. Te a lovit gelozia acuşica, când nimeni nu mai poate fi gelos de el! Să fie oare pricina că în vremea aceia, prietenia lui Georgescu îţi era de folos Dtale, şi că acum ea nu mai rentează? Ar fi prea odios! A tăcut ca lemnul, şi a plecat fără să mai zică pis.

— Ce monstru! Nu înţeleg, cum poţi trăi, cu aşa om.

— Am doui copii, dragă.

Aretica e supărată şi pe Buhuş. Cum de i-a trecut prin minte, să-l facă pe Voicescu, ministru? I-a făcut de râsul lumei. Iar Voicescu, fiindcă a figurat exact două ceasuri pe lista ministerială, a devenit nesuferit. Se crede acum băr-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bat de Stat. Plictisește pe toți cei ce se apropie acum de el, prin aerile ce își dă.

Destăinuirilor acestea, le pune capăt sosirea Casierului-Central.

Cu un aer de înalta protecție, întinde el mâna lui Lori, și o întreabă de sănătatea lui Ierescu. Îl doare capul, e necăjit foc. Ministrul a contractat un împrumut de două milioane de franci la Paris, cu 8% dobândă și pe șaptezeci și cinci de franci suta.

— Este o curată nebunie. Eu aș fi găsit mai eftin parale în București la Cerlenti, ori la Petrovici. N'avem Ministru de Finanțe, și pace.

— Bine că avem măcar un casier-central, care se pricepe. Dar ce-mi pasă mie, de lucrurile astea? N'am putut suferi nici odată finanțele și miniștrii lor; nici chiar pe cei ce nu au fost miniștri decât în lista lui Buhuș. La revedere, Aretico. Să ne vedem sănătoși, Nene.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

V

Din scrisorile Dnei de Sevigné, știm că în secolul XVII, la Paris era moda ca doamnele să iese în oraș mascate. După aceia, mască nu se mai purta decât în carnaval. Dar pe vremea carnavalului, toată lumea eșia în stradă, cu masca la ochi, așa cum și până acum ovreii se maschează încă în sărbătorile Purimului, un praznic cu totul medieval, creeat ca și ovreii să se bucure de petrecerile îngăduite creștinilor în carnaval. Mai târziu, a ajuus ca masca să nu se mai poarte, decât la balurile ce se dau în acest timp.

La noi balurile mascate, pare că au început în cei dintâi ani ai secolului trecut. Ele se dau în casele boerești, și nu le frequenta decât lumea cea mai aleasă. Cu timpul, balurile mascate s'au democratizat cu totul. In zilele lui Cuza, se dau încă baluri mascate, de către particulari. Foarte bine vizitate erau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

balurile ce se ţineau în sala Bassel, de pe locul pe care se ridică azi ospelul ziarului L'Independence Roumaine. In sala aceia, nu se întâlneau atunci numai frumuseţile profesionale. Acolo se aduna tot lume bună. Deschise la mai mulţi, decât balurile din casele mari, balurile mascate dela Bosel, erau şi mai animate. Ele au contribuit mult, la strângerea relaţiunilor dintre clasele sociale, încă stăpânite de prejudecăţile vechiului regim.

La Bossel, la bal mascat, venea toată tinerimea bucureşteană. Aci vedeai vorbindu-şi şi tachinându-se, sub mască, dar prieteneşte, cei ce nu se salutau pe Podul Mogoşoaei. In căldura sălei aceleia s'au legat relaţiuni, ce au topit ghiaţa vrăjmăşiilor politice. Aci, pe lângă multe legături de care nu se poate vorbi, s'au înnodat şi prietenii sincere, între tineri cari nu aveau ocasia a se întâlni aiurea.

Intr'o senină noapte de iarnă, cupele şi sanii elegante aduceau la Bossel, bucureştence iubitoare de petreceri şi de aventuri. In loje, sclipesc dominouri de toate feţele, privind la cei ce dansează pe parchetul ce luceşte ca o oglindă. Şi când jocul încetează; măşcile împerechiate, se învârtesc intrigând pe unii, tachinând pe alţii, cu glume pipărate sau cu veşti neaşteptate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Intr'un colţ, Tomşa, împarte cofeturi parfumate, măscuţelor ce roesc, în jurul tânărului ofiţer, tot aşa de atrăgător în frac ca şi în uniformă. Intre ele, se iveşte, mai târziu ceva, un elegat domino galben, pe care îl face şi mai hătător la ochii mănuşele negre de fildecos şi panglicele de moar tot negre, ce se scoboară în jos, peste valuri de mătase aurie. Măscuţa ce se ascunde, în dominoul aşa de elegant, cere prin semne câteva bomboane.

— Nu-i da, dacă nu ştie româneşte, sfătueşte pe Tomşa, un domino verde.

— E mută, săraca; îşi dă cu părerea, altul stacojiu.

— Lăsaţi pe mine, să o facă să vorbească; le zice Tomşa. Se atârna de braţul frumosului domino, şi porneşte cu el la plimbare, spre marele necaz al măscilor părăsite, astfel.

— Nu vrei dela mine, decât cofeturi?

Masca dă din cap, în chip afirmativ.

— Nu te cred. Ai venit, să-mi aduci aminte, că sunt un mojic.

Masca iar dă din cap. Dar în aşa fel de nu se prea înţelege ce vrea să spună

— Să ştii, că te cunosc!

— Ei aşi; grăeşte acum masca, cu glas prefăcut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— De când te-am zărit, la braţul lui Gârlescu, am bănuit cine eşti, Acum când îţi văd ochii, ştiu că eşti Lori. Nu te preface în zadar.

— Fiindcă ghiceşti aşa de bine, dă-mi două cofeturi, ca să mă duc. Te aşteaptă prietinele.

— Lasă-le să aştepte. Noi avem mult de vorbit, amândoi.

— Aşa?

— Desigur. Iti datorez o explicaţie. Nu vroi să mă crezi un om lipsit de educaţie. Cu riscul de a trece în ochii Dtale drept un mojic, te-am ocolit, fiindcă-mi este frică de Dta.

— De mine?

— Da. De Dta. Eşti aşa de frumoasă, în cât, ca să nu-mi pierd minţile, nu văd decât un singur mijloc: să fug de Dta.

— Pentru un lăncier, eşti prea puţin viteaz.

— Se poate. Dar ce vrei să fac, dacă mi-este frică de ochii Dtale?

— Fiindcă eşti aşa de fricos, şi ca să nu mai ai remuşcări de ordin social, uită nevinovata mea invitaţie. Şi drept preţ al deslegării mele, dă-mi două cofeturi ca să plec.

— Nici aşa nu merge. Prea mă umileşti.

— Ei! Asta e basmul cu cocoşu roşu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Fă ce vrei, şi dă-mi pace. Nu vezi ce nerăbdător mă adăstă cavalerul meu?

— L-am zărit pe Primul-Preşedinte. Se uită aşa de urât la mine. Noroc că nu am procese la tribunal, că m'ar învăţa el minte.

— Este prietenul soţului meu, Domnule.

— Numai atât?

— Nu crezi, că e destul? Adio.

— La revedere.

A doua zi, Tomşa pătrundea în salonul Dnei Ierescu.

— Va să zică, ai dobândit în fine curajul ce-ţi lipsea, ţi spune zâmbind, Lori.

— Vă rog să credeţi, Doamna mea, că numai frica de a nu şti cum să mi explic întârzierea de la o datorie, m'a făcut să amân îndeplinirea ei.

— Nu îmi eşti cu nimic dator. Eu ţineam, să-ţi mulţumesc pentru amabilitatea Dtale, din seara aceia nenorocită; când nu ştiam cum să părăsesc mai iute o petrecere cu aşa de tragic sfârşit.

Şi convorbirea a urmat, pe tonul acesta. Tomşa, tocmai aflase, că Vlad Georgescu este în agonie.

— Eşti sigur, că se duce?

— Îmi spuse acum, Drul Glück, că nu apucă ziua de mâine.

Lori, se gândeşte la sora ei. Şi se întreabă dacă moartea lui Georgescu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

o va sdrobi cu totul; ori va cicatriza în fine rana ce sângera tot mai tare, după fie care dată când se ducea la Mărcuţa, ca să-l mângâie pe nenorocitul ei prieten.

— Ce sfârşit trist pe Georgescu, observă Tomşa. Mai bine i-ar fi luat Dumnezeu zilele, din ceasul când şi a pierdut minţile. De o mie de ori mai bine mort, de cât nebun.

— Aveţi dreptate. Cu toate astea, dorul de viaţă este aşa de mare.

— Nu cred. In tot cazul pentru Georgescu, va fi o fericire moartea. Este tot ce i se poate dori mai bine, fiindcă doctorii nu mai au nici o nădejde că va putea vre-o dată, să-şi vie în minţi.

—Aşa am auzit, şi eu; dar să schimbăm vorba. Nu-mi place să văd morţii, şi să vorbesc de nebuni.

— Ceeace pentru o căpitănească, nu este dovadă de multă bărbăţie.

— Dar tot mai multă, decât a lăncierilor cari se tem de ochii femeilor.

Intrarea în salon a unei maiorese şi a doi procurori, taie firul convorbirei. Tinerii magistraţi sunt apelpesiţi de descinderile, arestările şi acuzările ce au primit ordin să facă. Maioreasa se arată preocupată de urcarea preţurilor la alimente, şi mai ales, la obiectele de toaletă. Cum are cinci copii, şi nimic alt, afară de solda

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

soţului ei; Dna Marinoiu, are tot cuvântul să fie revoltată. Mai ales că nici soldele nu se plătesc regulat, dela o vreme.

Convorbirea scoborându-se astfel, la nivelul Maioresei; Tomşa înţelege că a venit momentul, a se retrage.

— Sper că de acum ne vom vedea ceva mai des, îi spune Lori, la despărţire.

Tomşa nu minţise atunci, când zisese că îi era teamă de Dna Ierescu. Şi nici acum nu ar fi îndrăsnit să calce pragul locuinţei ei, dacă nu s'ar fi socotit dator să răspundă astfel, la desfiderea ce-i aruncase Lori.

Trecut de treizeci de ani, la Paris şi în Moldova, Tomşa avusese destule aventuri galante. Cucerise aşa de uşor inimile femeieşti; încât, din ce auzise despre Lori, era sigur că nu ea va fi aceea care să-i arate, că orice regulă are şi excepţii. Şi dacă, cu toate că frumuseţea bălană a Dnei Ierescu, îl ispitea, Tomşa fugea de Lori; pricina este că îi spunea lui inima, că nimic bun nu va eşi dintr'o legătură între ei. Şi Tomşa, ca toţi orientalii, era superstiţios.

Dejunul de la Buhuş, unde nu visase să o întâlnească, îl întărise în hotărârea de a se feri de Lori. Din seara de bal mascat, în care o revăzuse, a în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ţeles însă, că s'ar face ridicol de ar mai amâna vizita ce datorea Ierestilor. Acum când a eşit din salonul lui Lori; se simte tot mai turburat. Parfumul ce axalează femeia aceea, îl urmează peste tot, şi nu-i îngădue să-şi mute gândul dela ea.

Ca să-i iese din minte Lori, s'a dus seara la Teatrul Naţional. Millo juca, pentru a nu ştiu câteaoară, pe Cocoana Chiriţa. Şi Tomşa, care este moldovean, ştie cine este Cocoana Chiriţa şi Banul Bărzoi; el cunoaşte pe fetele Chiriţei şi pe Conu Iorgu dela Sadagura, şi nu se satură admirând cât de bine este interpretată de Millo, comedia a lui Alexandri. Din stalul în care a luat loc, între acte, priveşte la lojele înflorite de bucureştencele cele mai frumoase şi mai elegante. Intr'un begnuar, salută pe verele lui, pe fetele bunului General Buhuş.

— De ce nu ai venit să iei ceaiul la noi; Il întreabă Ruxondra Lupea.

— Am fost la o vizită.

— La cine?

— La Dna Ierescu.

— Ştii, că mie mi se pare, că Lori te atrage; observă Smărăndica Marmara.

— Azi, am fost întâiaşi dată, la Ierescu.

— Asta nu face nimic.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Şi face foarte mult; întăreşte Dna Lupea.

— Vouă numai la dealde astea, vă este gândul. De v'ar auzi Marmara şi cu Lupea, aţi vedea voi.

— Te superi! O dovadă mai mult, că am pus degetul pe rană. Bagă numai de seamă, să nu te prindă Gârlescu.

— Ce rost are Gârlescu, acilea?

— Ai rămas provincial, dragul meu, ori faci pe naivul. Capitala întreagă ştie că Primul-Preşedinte este bunul amic al frumoasei căpitănese. Şi Gârlescu este gelos ca un turc. Ai să o păţeşti cu el.

— Ce spuneţi? Mi-au îngheţat mâinile de groaza lui Otelo, dela Tribunal.

— Rămâi, tu; dar ai să vezi.

— O să văd actul ce urmează imediat; căci uite că sună clopoţelul, şi trebue să mă duc să mai iau loc în parterre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

VI

Până la sistematica ei canalizare, de multe ori, Dâmbovița a venit mare și a inundat Bucureștii. Nici când inundațiile ei nu au adus atâta pagubă și nenorocire, ca în zilele lui Vodă Cuza. Ca o trâmbă gigantică s'a revărsat atunci din munți asupra Capitalei; și a luat cu ea tot ce i-a eșit înainte. Turbure, cum e cafeaua cu lapte, gârla s'a împrăștiat în toată regiunea de jos a orașului, formând o baltă imensă ce ținea din Isvor până la Schitu Măgureanu. Pe luciul acestui lac vremelnic, înnotau lemne, acoperișuri de case, mobile și unelte scoase de prin locuințele oamenilor, ori din morile pe care le înecase gârla înfuriată.

Populațiunea sărmană, a stat săptămâni întregi, pe înălțimile dela Mihai Vodă, din Schitu Măgureanu, pe Dealul Spirei și la Mitropolie. Au rămas bieții creștini sub cerul liber, și nemâncați. Ar fi murit cu sutele de frig și de foame,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dacă nu ar fi avut parte de timp frumos; şi mai cu osebire, dacă nu sărea lumea toată în ajutorul lor.

Deşi în toiul celor mai pătimaşe lupte politice, în faţa obştească nefericiri, toate certele au amuţit şi toţi oamenii de inimă, îşi deteră mâna, să organizeze salvarea populaţiunei aşa de crud încercate. Din colţurile cele mai depărtate ale ţărei, s'au trimis ajutoare. In Bucureşti, domni şi doamne, au constituit echipe, ce neîncetat şi fără preget, s'au dat la muncă foarte grea, dar tot atât de vrednică de pomenire vecinică. Ca să aducă de mâncare bieţilor inundaţi; dela Sărindar, unde se aşezase un adevărat debarcader, zeci de luntri lunecau pe lacul format de gârlă. Cele mai înalte doamne, duceau în luntrile acelea, merinde şi haine, celor lipsiţi.

Intr'una din echipele cele mai harnice, lucrează Lori Ierescu. Luntrea ce mână această echipă pe unde cere trebuinţa, este cea dintâi care pleacă din debarcaderul din Sărindar. Intâmplarea a făcut ca Lori, să întârzieze mai mult pe drum. Tovarăşii ei, au plecat cu luntrea, fără ea. Mâhnită că a ajuns prea târziu, ea se uită de pe mal, la luntrile ce sunt gata să pornească. Toate sunt pline. Intr'una vâsleşte doar Tomşa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acesta o ochește. Lasă luntrea în grija unui copil, și se îndreaptă spre Lori, ca să-i pue la dispoziție luntrea lui, cea mai elegantă din toate luntrile ce plutesc pe gârlă. Ca unul ce învățase de copil să mâne bărcile la Asnières, Tomșa este un bun vâslaș. Își conduce vasul cu mare siguranță. Este încântat să ducă în brațele lui, coșurile pline cu pâine albă și pui fripți, ce zilnic Lori împarte, dela ea, inundaților. Din ziua aceea, Lori nu s'a mai suit în altă luntre.

Trei săptămâni zilnic a petrecut câteva ceasuri plăcute, în tovărășia Maiorului. Munca la care se înjugaseră de bună voie amândoi, este așa de istovitoare, încât răgaz de altă vorbă nu au, afară de aceia pe care o cere îndeplinirea cât mai bine, a acestui apostolat al carității.

Intr'o zi din sfârșitul lui Aprilie, Lori numai avea de împărțit decât puțină mâncare, în două cocioabe dinspre Schitu Măgureanu. Și chiar acilea, i se spune că numai vor avea nevoe de milosteniile bunei, și frumoasei doamne. Numai aveau nimic de lucru; și încă nu se împlinise o jumătate de ceas, de când se suiseră în luntre.

Soarele lucea frumos. Pe culmile ce înconjoară lacul, se vede numai verdeață.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Lori admiră privelişte a; iar Tomşa stăpânit şi el de frumuseţile ce-l înconjoară, îi propune să facă, încă o dată şi de adio, înconjurul bălţii. Incet şi cântând «Cu Niniţa în gondoletă» a lui Alexandri, ei ocolesc de două ori lacul. Luntrea se opreşte în faţa debarcaderului din Dealul Spirei.

Tomşa leagă barca de un par strâmb, ce mai nainte ţinuse nişte uluci, pe care le-a luat gârla. Apoi graţios întinde mâna lui Lori, care sare voios pe uscat.

— Unde vrei să mă duci?

— Să ne suim pe deal, ca să privim încă o dată apa, din punctul cel mai înalt, din care o putem admira. Nu vezi, cât e de frumos?

— Nu te ştiam poet; îi răspunde Lori ridicâdu-şi cu o mână fusta-i de borangic, şi cu alta acăţându-se de braţul curtenitorului ofiţer.

Pe scări săpate în pământ galben, ei sue malul. Un peisaj nou li se deschide înaintea ochilor. In balta limpezită se oglindesc de jurînprejur dealuri numai flori şi verdeaţă. Schitu Măgureanu şi Monastirea lui Mihai Vodă, străjuesc vremelnicul lac.

— Parcă ar fi două cetăţui medievale, esclamă Lori.

— Cu multă aproximaţie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In juru-le, copii se joacă în arşice şi de a petricica. Îşi petrec, veseli, fără nici un gând la mizeria de acasă; bucuroşi de vremea frumoasă. De altfel încântătoarele zile de primăvară, fac şi pe cei mari, să-şi uite necazurile şi să privească viaţa prin raze trandafirii.

Lori şi Tomşa, după ce au privit un moment la jocurile copilăreşti, pornesc înainte, pe poteca ce desparte în două câmpul de smaragd. Se îndreptă spre o vie îngrădită cu uluci înalte. Printre tei bătrâni, ocoliţi de caişi şi de piersici, se zăreşte turlele unei vile elveţiene. Aci fusese altă dată locuinţa de vară, a unui oarecare Brayer, care cumula bănoasa meserie de marchitan, cu puţin împovărătoarea demnitate de Vice-Consul al Suediei şi Norvegiei.

Lori care, ca mai toate bucureştencele, nu are idee cât de frumoase sunt împrejurimile Capitalei, este încântată să viziteze mai cu deamănuntul cuibul romantic, ce a descoperit. Păzitorul viei, un moşneag, le deschide portiţa. El spune că e de vânzare viea, cu tot ce se găseşte pe ea. Ceasornicarul Schuller a fost înputernicit să o vândă pentru câteva sute de galbeni. Moşneagul laudă ecaretul. Viţă aleasă, pometuri de soi şi o căscioară, numai de drag să locuşti întrânsa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

După ce dar îi plimbă printre răzoarele cu viţă, îi duce în casă. Mobile occidentale dau la trei odăi, o înfăţişare simpatică. Stampele colorate, ce stau anînate pe pereţi, sunt de preţ. Aceasta o spune Tomşa, cunoscător în materie.

Lori îşi aruncă pălăria, pe o masă de nuc; şi se trânteşte, pe un fel de jeţ tot de nuc, înbrăcat în stofă de cit multicoloră. La fel face şi Maiorul.

— Ştii că e drăguţ aicea, spune Lori.

— Un cuib nimerit să adopostească doi îndrăgostiţi.

Ierească se uită lung la Tomşa, şi tace. Se scoală de pe fotoliul în care se odihnea. Işi ridică cu amândouă mâinele părul de pe ceafă, şi privindu-se în oglindă, se aşează pe canapeaua la fel cu scaunele celelalte. Maiorul vine lângă ea.

— Mult mi-ar place, să trăesc aici.

— Cumpără-o. Ai destule parale, slavă Domnului.

— Un om singur nu poate trăi aci. Nu este loc pentru un stingher ca mine; conchide Tomşa, şi se face din nou tăcere, în odae.

A lene Lori se scoală, şi se îndreaptă spre masa pe care pusese pălăria.

— De acum înainte nu o să ne întâlnim aşa de des, spune ea. Numai au nevoe de noi. Cu banii ce au strâns, ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dela Primărie, pot şi ei face, ce a mai rămas de făcut.

La ideia că nu o să mai vadă pe Lori, în fiecare dimineaţă, Tomşa se zăpăceşte. Fără a se mai gândi la altceva, stăpânit de cugetul că o va pierde, de odată nebuneşte o cuprinde în braţele lui vânjoase, şi o acoperă cu sărutări fierbinţi.

— Ce faci? Eşti nebun? Nu se poate! Astâmpără-te. Nu voi; protestează Lori din ce în ce mai slab.

Când au părăsit via lui Brayer, amândoi erau pe gânduri. Au scoborât malul fără să mai schimbe un cuvânt, şi s'au urcat în luntre. Nu a scos cuvânt din gură, nici unul, până ce nu s'au apropiat de calea şca ce aştepa pe Lori, la debarcaderul din Sărindar.

Aci Tomşa îi sărută respectos dreapta, şi cu chipiul în mână, o întreabă, dacă îi dă voe să-i aducă omagiile lui, acasă.

— Dacă îţi face plăcere, vino.

— Mulţumesc.

Trăsura a pornit în trapul cailor. Tomşa rămas pe loc. Priveşte cum se tot depărtează echipajul, ce ducea pe stăpâna inimei lui. Lori nu se poate dumeri de este ori nu supărată, că nu a ştiut să reziste mai cu tărie. Amândoi simt, că în via din Dealul Spirei, s'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pecetluit un legământ, ce va avea consecinţe grave.

Nici o plăcere nu i-a făcut dar lui Lori cele două buchete numai liliac şi mărgăritărel, cu care o adastă la dejun Scarlat Ierescu, stând de vorbă cu Petrică Gârlescu. Mirosul florilor o îneacă, ar voi chiar să le asvârle pe fereastră.

Când a rămas singură, şi-a vârât capul între perini, şi a început să plângă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

VII.

Lui Gârlescu i-se păruse foarte natural că, în tot timpul cât a durat îngrijitul inundaţilor, Lori să nu dea pe la el. Nu l'a mirat nici aceea că la dejunul la care s'au reîntâlnit, Dna Ierescu se arătase nervoasă şi plictisită. Venea de la muncă, şi era desigur obosită. Curios i se pare însă, că şi de atunci înainte, nu-şi mai aduce aminte de strada Dionisie. A trebuit să-i scrie, cât de nerăbdător este el să se revadă cu dânsa, pentru ca Lori să se hotărască, să pună din nou piciorul în apartamentul Primului—Preşedinte.

A venit însă ceva mai târziu de cât avea obiceiul, şi voia să plece mai curând ca în totdeauna. Era distrată şi fără chef.

— Dar ce ai tu Lori, de eşti aşa de rău indispusă?

— Nimic. Ţi se pare.

— Nu mai eşti Lori, de altă dată. Ai venit cu o jumătate de ceas mai târziu de cât ne-a fost vorba, şi acum vrei să şi pleci. Nu mă mai iubeşti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Am treabă. Lasă-mă, zău, cu fleacurile astea.

— Lori, tu iubeşti pe altul!...

— Ei, şi?

Gârlescu spusese cuvântul mai mult în glumă. Răspunsul lui Lori, îl face să întrezărească realitatea.

— Va să zică, nu tăgăduești. Vrei să mă lași acuma; strigă el furios, așa de furios, încât Lori se îngrozeşte.

— Ce copil eşti, Petrică. Cu tine nu se poate glumi.

Aşa de drăguță, aşa de gingaşă, se face ea acum încât iute isbuteşte, să scoată din mintea lui Gârlescu orice bănuială. Ca să-l asigure, că nu are de ce fi gelos, Lori a uitat şi de ceasul mesii.

— Ce o să zică Ierescu, că ai întârziat atâta prin oraş? I-o fi sburat inima omului din loc.

— Nu-i purta tu grija; ştiu eu, să-l înpac.

Şi într'adevăr Dnei Ierescu, nu-i era gândul la soţul ce o adăsta cu masa pusă. Ceace o neliniştea pe dânsa, era să nu piardă pe Tomşa. Il ştia pe Gârlescu sensual şi impulsiv; îl credea în stare să facă o poznă mare, la necaz. Din ziua când s'a dat lui Tomşa, Lori se simte alta. Pe Ierescu, nu-l iubise niciodată. Gârlescu îi deşteptase simţu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rile; dar inima ei nu bătuse decât pentru Maiorul. De aceia din strada Dionise până acasă, Lori nu a cugetat decât cum ar face să se desbare de Primul-Președinte, fără zarvă, omenește.

— Unde ai fost, ce ai păţit; o întreabă Ierescu, cum o vede în casă.

— Fiindcă Drasch mi-a spus, că trebue să umblu mai mult pe jos; m'am dus singură la sosea. Imi stătuse ceasornicul, şi nu am băgat de seamă, că se apropie ceasul mesei. Până să găsesc o trăsură slobodă, a trebuit să mai aştept. Am nimerit o birjă cu caii stătuţi. Cu birja aceia nu ajungeam nici mâine dimineaţă. I-am dat doi sfanţi, şi am plecat pe jos încoace.

— Bine că n'a fost decât asta. Altă dată iea trăsura cu tine; să o ai la îndemână.

— N'o să fac asta, nici odată.

— Cum zici tu; dar să nu paţi ceva, singură pe drumuri.

— Banul rău, nu se pierde.

— Aşa este; dar giuvaericalele se pierd uşor.

— Uite vezi, că nu m'am pierdut.

— Slavă Domnului!

Din scara aceia întâlnirile cu Gârlescu, au continuat foarte regulat, câteva săptămâni. La toate întrevederile acestea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Lori s'a arătat plină de foc. Cu încetul şi mai târziu, ea s'a răcit însă. Diferite împrejurări, unele mai neprevăzute ca altele, au împiedecat-o să fie exactă, la chemările Gârlescului.

— Pare că este un făcut, observa el. Când este să pornească spre strada Dionisie, vin la Lori visite nesăbuite, ori se îmbolnăveşte. Şi la rândul lui, Gârlescu s'a răcit şi el de Lori. Legături trecătoare, îl fac să nu sufere prea mult, din pricina neglijenţei Dnei Ierescu.

Colegii lui, au băgat de seamă că dela o vreme, Primul-Preşedinte se interesează în chip deosebit de afacerile ce o aduc la tribunal, pe Zorca Vulovici, frumoasa şi mult încurcata în procese văduvă a Colonelului sârb Mladin Vulovici.

Ceasuri întregi stă acum Gârlescu, în camera de chibzuire, cu nasul în dosarele ce privesc pe Zorca. Şi Zorca mişcată de interesul ce-i poartă acest magistrat, atât de amabil, se uită şi ea prin sălile tribunalului, mai mult decât cere neaparata trebuinţă.

Ostenindu-se să-i redacteze un act de transacţie, Gârlescu a uitat o dată, că în strada Dionisie îl aştepta nervoasă, Lori Ierescu. Ca să se scuze, a dat totul în spinarea unui avocat vorbă lungă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

care l-a ţinut în şedinţă mai mult de cât se cuvenea. Convins că Lori e supărată, el se întrece pe sine, în declaţiuni amoroase, pe care Lori le ascultă zâmbind. Îi făcuse la început o scenă Primului-Preşedinte, încât omul ar fi căzut trăsnit, de ar fi ştiut cât de bucuroasă era Dna Ierescu, că pledoariile unui membru al baroului, a scurtat întâlnirea la care apucase să promită că se duce.

Trei zile mai târziu, Lori primea vizita Dnei Drăgoescu. Ce a păţit Lina, de şi-a adus aminte de mine, se întreabă Dna Ierescu. Pe Drăgoiasca, o ştiu toţi cât este de rea şi invidioasă. Pe socoteala ei, se povesteşte că la un bal la Sutzu, i-a venit odată rău de necaz că, o prietenă a ei, isbutise să-şi capete la timp rochia, ce avea la un croitor cunoscut de zăbavnic.

— Nu ştiu cum faci şi ce dregi tu, de nu te mai văd pe nicăieri, Lori, fetiţă dragă.

— Sunt foarte mult ocupată.

— Fiindcă am auzit că eşti aşa de ocupată, uite venii eu să te văd. Mi-era dor de tine, drăguţă.

— Te cred, Lino; că şi mie mi-era dor de tine. De altfel mi se pare, că eu am fost ultima dată la tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aşa ţi se pare, fiindcă nu ţi-era dor de mine. Că aşa sunteţi voi toate. Ferice de voi! De ce nu oi putea să fiu şi eu, ca voi? Mie mi se face dor de voi. Când aud de o prietenă că nu e bine, nu închid ochii nopţi întregi. Aşa mi-este firea, bată-o-ar norocul, de fire păcătoasă.

— Şi altfel, ce ai mai făcut?

— Am fost bolnavă, drăguţa mea. Era să mă duc pe copcă. Ce! Nu ai auzit nimic? Uite aşa sunteţi voi. Nu vă gândiţi decât la voi şi la ale voastre. Eu nu pot să fiu aşa, dacă nu-mi este felul ca al vostru...

— Te credeam dusă la ţară.

— Da de unde? Am căzut trei săptămâni la pat. N'aţi venit nici una, să mă cercetaţi, dacă mor, sau trăesc. Numai biata Zorca, venea să vadă de mine.

— Care Zorcă?

— Zorca Vulovici, drăguţă. Mi-este vecină. Stă peste drum de biserică, la doi paşi de casele mele. Altfel cine ştie de m'ar fi cercetat şi ea, că aşa sunteţi voi toate. Şi apoi, la drept vorbind, nici n'am nici o pretenţie la Zorca. Este străină, şi are atâtea procese pe capul ei. Mărturisesc, că nu m'aşi fi aşteptat la atâta bunătate pe femeia asta. Găsea vreme să vie de câte două ori pe zi, la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mine: şi era tocmai în dărdora, procesului ei, celui mare.

— Am auzit, că l-a câtigat.

— L-a câştigat, sărăcuţa; şi tare m'am bucurat. A avut noroc mare, cu Gârlescu. Altfel perdea procesul la sigur. Mi-a spus mie Bozianu, că nu se poate să-l câştige cât e lumea. Şi uite că l-a câştigat. Când are omul protecţie, şi din Iad iese.

— Şi cine protejează, pe Dna Vulovici, aşa de tare?

— Ce nu ştii? Da bine, soro, pe ce lume trăeşti? Nu voi să vorbesc de rău pe Zorca, şi nici nu am pentru ce. Este săraca văduvă, şi procesele se ţin droaie de capul ei. Norocul ei a fost, că s'a amorezat Gârlescu de ea. A mântuit-o de procese.

— Are, aşa multe procese?

— Mult de tot. Dar ce-i pasă? Toţi se dau peste cap, să se învoiască cu ea; de când s'a aflat că se ţine cu Primul-Preşedinte al Tribunalului. Ce vrei, dragă? Aşa e lumea. Da uite, soro, eu mă uitai acilea, şi te plictisesc cu poveştile mele. Vino, Lori, vino drăguţa mea de mă vezi. Eu ţin la tine, ca la sora mea.

S'au sărutat pe amândoi obrajii. Drăgoiasca a ieşit încântată. Isbutise să dea de ştire Dnei Ierescu, că Gârlescu iubeşte pe alta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Își închipuie că mi-a împuns un ac în inimă, gândește Lori, privind prin fereastră la Lina Drăgoescu care, măruntă și înțepată ca o viespe, cu pașii mititei și repezi, își face drum spre o altă prietenă, tot atât de iubită, și căreia de sigur îi pregătește altceva și mai amar. Căci oricât dorea Lori, să se desfacă de Gârlescu, vestea că a înlocuit-o cu alta, numai dulce nu i-a fost. Femeile, ca și bărbații de altfel, au ciudata pretenție ca, cel părăsit, să rămâe credincios celui sau celei ce a îndrăgit pe altul. Părăsitul devine odios, dacă se consolează ușor. De aceia și Lori, este acum furioasă pe Gârlescu. I se pare că schimbând-o cu Zorca, Primul-Președinte s'a făcut vinovat, în fața ei, de o crimă oribilă; de un păcăt ce nici pe departe nu se poate compara cu uitarea de sine, de care ea dase dovadă în via lui Brayer, și cu ce a urmat apoi.

Stăpânită de necazul acesta, se îmbracă pe fugă, și aleargă în strada Dionisie. Este așa de furioasă, de nu are vreme a-și aduce aminte că la ora asta, niciodată Gârlescu nu este la el. S'a hotărît să-i facă o scenă strajnică, și să rupă orice legătură cu Primul-Președinte. Nu-i vine să recunoască, că intriga lui cu Dna Vulovici, era desnodământul cel

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai potrivit. Credința că este mai tânără și mai frumoasă decât Zorca, o îndreptățește să se socotească ofensată.

— De se încurca cu una mai frumoasă, n'așî avea nimic de zis. Dar să se amorezeze de Sorca, ce obrăznicie; gândește Lori. Am să-l învăț eu minte, pe Musiu Gârlescu. Am să-i spun în față, tot ce i se cuvine.

Noroc numai, că Gârlescu nu era acasă. Bătrâna ce-i îngrijește odăile, a lăsat-o să intre. Ba chiar văzând-o roșie și mânioasă, ca să o împace a spus că boerul a așteptat-o până adineaori.

Lori s'a uitat furioasă la ea, și s'a așezat la scrinul deschis. Pe o coală albă, ce purta în colț îndoita pajură a Principatelor-Unite, redactează biletul de desfacere. Scrisul ei prelung și încolțurat, aleargă pe coala destinată unui raport confidențial ce Primul-Președinte era decis să înainteze Ministerului.

«Felicitările mele, pentru noua Dtale aventură. Regret numai că nu-ți pot admira gustul. Și fiindcă nu am nimic de împărțit cu Zorca Vulovici, rămâi liniștit cu această tânără și frumoasă fiică e Serbiei. Să fiți sănătoși! Adio!»

A doua zi, un băiat dela Fialkowsky, aducea Dnei Ierescu, din partea Dlui Prim-Președinte Gârlescu, o frumoasă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bombonieră de lac chinezesc, plină cu fondánte pariziene. Era primul şi cel din urmă dar ce primea Lori, dela iubitul ei, nu prea bogat şi foarte econom.

Cofeturile le-a mâncat cu Ierescu, mare amator de zaharicale. În bomboniera atât de drăguţă, a aşezat un pachet cu scrisori de ale lui Tomşa şi miniatura, ce reprezintă pe aghiotantul lui Cuza, în uniformă franceză, de pe când era elev în şcoala de la Saint-Cyr.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

VIII

Imprejurul Bisericei Caimata, — dărâmată de răposatul Pake la 1888, ca să deschidă bulevardele proectate de alţii, — pe vremea lui Cuza se încingea, o mahala vestită pentru casele mari şi frumoase dintr'ânsa. Podoaba acelei mahalale era, fără dor şi poate, casele pe care le ridicase în zilele lui Bibescu, Colqhoun, ca să adăpostească în ele Consulatul-General al Marei Britaniei. Urmaşii lui, au părăsit de mult locuinţa aceia, un mic palat înconjurat de o grădină mare şi umbroasă. In epoca ce ne interesează, casele lui Colqhoun le ţinea cu chirie Veleli. Intrânsele instalase tipografia, redacţia şi administraţia Pandurului; şi-i rămânea încă destule încăperi, pentru numeroasa-i familie.

In grădina împodobită de arbori seculari, se strâng pe furiş, toţi fruntaşii coaliţiunei anticuziste. Ei conspiră la aer curat, sorbind cafelele pe care le prepară Dna Veleli; şi degustând cogna-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

curile pe care le adoră marele democrat.

Pe un leagăn de paie, se odihneşte acum Matilda Veleli. Aşa îi place, să se arate prietenilor soţului ei, în poza de mamă a Grahilor. Ea strânge la sânu-i voluptos, ultimul prunc. De gât o ţin cei doi copii mai mărişori, îngerii ei păzitori. Spuza, ca la o reprezentaţie de tablouri vivante, a pus-o la piciorele ei, pe scăunaşe şi taburele aduse din vreme în grădină, în acest unic scop. Şi Costache Veleli, în care a licărit necontenit o mare doză de naivitate romantică, nu se satură privind tabloul aşa de teatral meşteşugit.

Cei doi Tigveni, cu Leordenii şi vreo patru beizadele, iau loc în jurul unei mese rotunde de ştejar, la care vine de se aşează şi Ion Ghika, împreună cu Oreste Farfara, Primul-Redactor al Pandurului. Sunt în ajunul zilei hotărâte pentru ca Ioniţă Tigveanu şi Farfara, să plece la Paris, să înlocuiască pe Atanasie Canu, scos din viaţa politică de o crudă boală.

— Va să zică plecaţi mâine, zice Beizadea Mitică lui Farfara.

— Aşa cred.

— Cum, nu este încă hotărât?

— Se înţelege că e hotărât; dar turcul e prevăzător. Nu se ştie ce s'o mai în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tâmpla până mâine de dimineaţă, răspunde Ţigveanu.

— Ascultaţi una nostimă de tot, începe Ghiţă Leurdeanu. Pe Cneazul dela Hangu, pe Năstase Bandraburcă l-au luat în primire nişte ceapcâni. I-au făgăduit să-l facă Domn; şi cu vorba asta îl toacă de doi ani. I-au mâncat o moşie. Acum, ca să-l mai pişte de câteva mii de galbeni, au pus la cale altă drăcie. I-au spus că oştirea vrea să detroneze pe Cuza; şi să-l proclame pe el Domn. L-au încredinţat că totul va avea loc ieri, la miezul nopţii, când se va răscula poporul şi armata, pentru el. După ce le-a dat câteva mii de galbeni, cu o jumătate de ceas înainte de ora fatală, nenorocitul s'a pus în frac. Cu pardesiul pe el, cu gulerul ridicat, a început să se plimbe nervos în faţa Palatului, aşteptând să audă clopotul la Mitropolie, ce avea să dea semnalul revoluţiei. In tăcerea nopţii, unul din pungaşii aceia, se iveşte lângă un felinar. Tremurând vesteşte pe bietul Bandraburcă că poliţia a descoperit complotul; şi trebue să fugă numai decât din Bucureşti. In dosul casei Filipescului, l-a suit într'o trăsură cu patru cai, tocmită să-l ducă la Braşov, La bariera Herăstrăului, vardiştii au oprit trăsura şi l-au dus la Agie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

L-au ţinut la propreală până acum spre seară, când a plecat la Hangu. Se pretinde că toată drăcia a fost pusă la cale de Prefectul Poliţiei, care cu chipul acesta ia parale din două părţi, şi se face indispensabil.

— Şi în realitate ne serveşte pe noi, încheie Farfara.

— Cum?

— Uite aşa. Nu are timp, să se ocupe de noi.

— Tot turcul are dreptate, asigură Tigveanu, mângâindu-şi mustaţa. Închipuind ei comploturi fictive, perd din ochi pe cel real. Se încurcă singuri în iţele lor. Sunt nişte proşti.

Conversaţia se încinge între toţi cei de faţă, unii acuzând poliţia, alţii căind pe Bandraburcă. Ion Ghika, care tot privea în spre un colţ al grădinei, se scoală încetinel de pe scaun, şi cu pietre adunate de sub masă asvârle în fundul grădinei. Pocniturile ce fac lovind uluca, pune capăt discuţiei.

— Am ucis trei, strigă voios Ex-Beiul de Samos.

— Tot nu te laşi de vânat şobolanii, îi zice una din beizadelele de faţă.

— Dacă n'am altceva mai bun de făcut.

— Lăsaţi fleacurile, îi mustră părinteşte Veleli. Aştept în astă seară o vi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sită importantă. Dimani ne aduce pe Scarlat Ierescu, cumnatul său. Ierescu comandă un batalion de pihotaşi, şi sora lui ţine pe Comandantul Regimentului 4 de linie.

— Căciulătească este sora Ierescului; întrebă Ion Ghika.

— O cunoşti?

— Colonelul are moşie lângă Găeşti, îl găsesc vara la soru-mea.

— Uite-i că vin, vesteşte Matilda Veleli, din fotoliul ei, de unde nu a scăpat un cuvânt din ale conjuraţilor.

Nu-i fusese de loc uşor lui Dimani, să mâne pe Ierescu în casa lui Veleli. Iereştii, erau cei mai retrograzi boeri din Capitala Olteniei. Oricât de amar le produceau lor, legiurile lui Cuza, tot nu înţelegeau cum e cu putinţă ca albii să-şi dea mâna cu roşii; şi nu voiau să audă de coaliţie. Scarlat Ierescu, care vedea zilnic pe verii lui, când se ducea la Craiova; fusese influenţat de ei, şi judeca întocmai ca dânşii. Multă şiretenie a cheltuit, prin urmare cumnatul său, până a isbutit să-l ea cu el în Caimata. Îi descrise întrunirile din grădina fostului Consulat Englez, ca nişte nevinovate sindrofii, la care se râde şi se glumeşte. I-a venit în ajutor şi în faptul, că Ierescu întâlnise la Craiova, pe Coana Paulina,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

care îl rugase să-l vadă pe Oreste Farfara, şi să-i spuie că adăstă un răspuns de la el, relativ la arendarea moşiei Stupari de pe Amăradie.

Cu toate astea Ierescu nu e dumerit de face bine ori rău, că-l însoţeşte în visita lui la căpetenia mascalţonilor, cum îi zic Iereştii lui Costache Veleli. Îi erau mâinile ca ghiaţa, când a intrat în grădină precedaţi de Timoleon Paleologu, Administratorul Pandurului, îndatoritorul tânăr ce i-a primit şi s'a oferit să-i conducă, la Veleli.

— Fericit bărbat eşti Dta, îi zice Dna Veleli, când o salută Căpitanul. Ai o nevastă aşa de frumoasă.

— Nu ştiam că o cunoaşteţi, răspunde fâstâcit Ierescu.

— Nu am încă această fericire. Am zărit-o însă zilele trecute, când intra la Hotel Hugues. Eream cu o prietenă, pe care am întrebat-o cine e cucoana aceia aşa de frumoasă, şi de elegantă.

—Ce face Căciulătescu; îl întrebă numai decât Ion Ghica. Sunt prieten din copilărie cu el, ne cunoaştem de mult de tot. Căminarul Spirache, tatăl Colonelului, era un vânător pătimaş, tovarăş cu taica la vânătoarile de iepuri şi de sitari.

— Şi mie-mi place vânătoarea, spune

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ierescu. Când fusei acum în urmă la Craiova, am făcut o strajnică bătae la Iancu Gănescu, la moşie.

— Când ai venit dela Craiova; îl întreabă acum Farfara.

— Numai de două zile, m'am întors de acolo.

— Ai văzut pe maică-mea?

— Cum să nu? Coana Paulina e sănătoasă şi te doreşte. M'a îndatorat chiar, să viu să-ţi aduc aminte, că adăstă un răspuns dela Dta, în pricina arendaşului dela Stupari. Chiar şi de asta venii la Conu Costache, unde ştiam că o să te găsesc.

— S'a făcut şi mama Dtale liberalistă, Nene Farfara; întrerupe unul din copii lui Veleli.

— Aşa cred.

— De nu era să întâlneşti pe Farfara, care va să zică, nu aveai de gând să vii aici pe cât înţeleg; zice acum Tigveanu.

— N'am zis vorba asta, Coane Ioniţă.

— Ierestii sunt boeri vechi, cu dragoste de neam. Locul lor este printre noi toţi, care ne-am dat mâna, să scăpăm ţara de răutăţile ce au căzut pe capul ei. Ce fac verii Dtale?

— Işi văd de plugărie.

— Atunci nu-şi fac datoria, cum se cere dela ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Lasă că o să scriu eu lui Mihalache Ierescu, adogă Prinţul Brâncoveanu. Mi-este bun prieten; şi nu cred că o ese din cuvântul meu.

—Aşa zic şi eu, asigură Scarlat Ierescu.

—Lăsaţi politica. Hai Căpitane la mine în odaie. Voi să-ti arăt nişte arme vechi, ce cred că te vor interesa; spune Veleli lui Ierescu carele, însoţit de Dimani, se scoală şi sue treptele ce duc în redacţia Pandurului.

Veleli, aprinde luminile dela candelabrele de bronz, ce împreună cu nişte călimări la fel, sunt singurele obiecte de artă, din redacţie. In jurul mesei de fag, câteşi trei se aşează pe câte un fotoliu de nuc auriu, cu fundul de paie. Aci li se aduce cafeaua şi cognac.

Fumând tacticos dintr'o ţigaretă de chihlibar, Veleli începe o peroraţie apocaliptică. Ţara merge la peire. Hristos, Evanghelie, Drepturile Omului, se amestecă cu tiranie şi despotism, libertate şi democraţie, dragoste, înfrăţire. Nimic bun nu se mai poate spera, dela Cuza. Un om mueratic ca Vodă, nu poate face decât rele. Românii sunt datori să pue toţi umărul să-l dea jos, şi să se aşeze ţara pe temelii sănătoase. Oştirea poate face minuni. Poporul în genunche, ca la biserică, îi va mulţumi că l-a desrobit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Când va fi nevoe, oştirea o să-şi facă datoria.

— Eşti sigur?

— Nu am nici o îndoială, că atunci când va fi să trecem munţii, cum se aude, oştirea va fi aşa cum i-se cere.

— Crezi Dta, că o să trecem munţii?

— Se aude că Napoleon va face războiu Austriei ca să o împartă între Prusia. Italia, ungurii şi noi.

— Mofturi, Căpitane. Impăratul Napoleon nu se gândeste la dealde astea. Singur Prinţul Napoleon, vărul lui, gândeşte şi vrea să facă lucruri mari. Dacă vrem să luăm Transilvania, — şi trebuie să vrem — un singur lucru este de făcut: să punem pe Prinţul Napoleon, Domn în locul lui Cuza.

— Faceţi Dv. cum credeţi că e mai bine.

— Pentru asta, avem nevoe de oştire.

— Oştirea nu va sta înpotriva lui Napoleon, niciodată.

— Te faci că nu mă înţelegi. Nu e vorba să vie Napoleon, să dea jos pe Cuza. Noi trebue să-l dăm jos, şi să chemăm pe Napoleon. Iţi place Dtale, cum merg treburile la noi?

— Nu prea.

— Ei, apoi? Ce mai aşteptaţi? Vreţi, ca tot străinul să vie, să facă regulă în ţară?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Să faceţi Dv., care sunteţi stâlpii ţărli.

— Noi nu putem nimic, fără oştire. Norocul este că ofiţerii şi-au deschis ochii, şi ne-au făgăduit concursul lor. Dta ce zici? Eşti cu noi, ori împotriva noastră?

— Coane Costache...

— Zi-mi Domnule Veleli.

— Cum vrei. Domnule Veleli, eu sunt vorba ceia, un soldat prost. Un lucru ştiu: că sunt om şi am suflet...

— Aşa te voi.

— Pe sufletul meu am jurat credinţă lui Cuza, şi nu-mi calc pentru nimic în lume jurământul Că mă bate Dumnezeu.

— Iţi scapi ţara de tiranie. Eşti mântuitorul ei.

— Cine îşi pierde sufletul, nu poate mântui pe nimeni.

— Nu eşti al nostru, văd eu.

— Sunt al ţării.

— Te înşeli. Ţara îţi porunceşte, să dai jos pe Cuza.

— Ţara nu îmi poate porunci, să-mi calc jurământul, pe care ea mi-a ordonat să-l prestez.

Scarlat Ierescu răspunde apăsat. Umerii obrajilor sei palizi, s'au îmbujorat aşa de tare, încât Veleli pricepe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

că este muncă zadarnică ce face. Se mulţumeşte, aşa dar, să-l roage a nu vorbi nimănui, de ce a auzit din gura lui.

— Nu sunt spionul nimănui, declară mândru Căpitanul, care ese dela Veleli, fără ca să mai treacă prin grădina în care amicii lui Veleli, aşteptau rezultatul convorbirei, glumind şi tachinându-se între ei.

— Pentru de alde astea, m'ai adus cumnate acilea? Nu înţeleg cum ţi-ai putut închipui, că mă bag eu în aşa bucluc; spune Ierescu lui Dimani, îndată ce se vede în uliţă.

— Numai zic nimic. Fă ce vrei. Numai să ştii, că şi aşa, ei tot dau jos pe Cuza. Perzi doar ocazia de a te procopsi.

— N'am nevoe de procopseala lor.

— N'ai, şi ai. Arunci banii în vânt, parcă ai fi fecior de bani gata.

— Nu cheltuesc pe nimic. Nici măcar pe tutun, nu dau parale.

— Aşa este, pentru sufletul Dtale nu cheltueşti Pot zice că chiar te tiranişeşti; dar când este vorba de Lori, nu te uiţi la nimic.

— Ce să-i fac, cumnate? Este aşa de plăpândă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

IX.

Intr'o cameră împrăcată pe jos numai în covoare persiene, cu pereţii tapetaţi cu şaluri turceşti, printre care stau aninate iatagane cu mânere de argint, pistoale smălţuite, puşti ruginite şi săbii sclipitoare, pe o sofa învăluită cu mătase, Lori îşi face siesta. La picioarele ei, stă în adoraţie, Ierescu. Ochii lui negri şi mititei nu se satură în a privi la frumoasa bălae, care şi-a îmbrăcat fragedul ei trup cu un camizon de aţă, brodat ajour; şi cum fumează a lene preţioase ţigarete egiptene, într'adins pentru ea aduse din Cairo. In nouri de fum, ea visează, pe când soţul ei pare muncit de un gând, ce pe Lori nu o poate interesa.

— La ce ai fost la Hugues; se hotărăşte el, în sfârşit să o întrebe.

Lori se uită lung la el. Trage de trei ori mai adânc din ţigareta ce ţine între degete, se mai uită odată la bărbatul ei, şi ceva mai trandafirie decât este de obicei la faţă, îi răspunde, întrebându-l de unde ştie că a fost la Hugues.

— Mi-a spus Dna Veleli, că te-a văzut când ai intrat acolo.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aşa e. Am fost de am întors visita, Lenuţei Rămureanu. Dar Dta, unde te-ai întâlnit cu Dna Veleli?

— Am fost de am dus un răspuns din partea Coanei Paulinei, lui Orest Farfara.

—Nu ştiam că tea-i dat de partea roşilor; credeam că politica nu te interesează.

— Nici că o să fac vre-o dată politică.

— Atât mai bine. Cred că îţi ajunge, patima biliardului. Spune-mi însă cum ţi s'a părut Matilda Veleli?

— Se vede că a fost femee frumoasă. E albă la faţă, are părul negru şi ochii albaştrii; o femeie durdulie, trecută de patruzeci de ani.

— Asta ştiu şi eu. Voiam să aflu ce impresie face, când stai de vorbă cu ea.

— Mi s'a părut fătarnică. Să nu fac păcatul de a năpăstui, dar când o vezi cum umblă şi cum vorbeste, ai crede că face teatru. De nu aşi şti cumcă a fost guvernantă la copii lui Beizade Nicolache, aşi pune rămăşag că în tinereţele ei a fost actriţă.

— Poate că o şi fi fost. De unde ştii Dta?

— Nu m'aşi mira. Mă duc, că mă aşteaptă cineva în cantorul lui Petrovici. E vorba să vând o pădure, dela munte, ca să-mi plătesc datoria, şi să ne rămâe ceva de dus la băi.

— Noroc bun.

Şi uitându-se la bărbatul ei, cum îşi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

încinge sabia, își pune chipiul în cap și îmbrăcă mănușele de castor albe; Lori se întoarce cu gândul, la întrebarea ce i-a pus Căpitanul adineaori. Va să zică avea mare dreptate Tomșa, de o dojenea că se expune, când vine la el, ziua în amiaza mare. Ce să facă atunci? Fiindcă nu este în stare să dea o soluție problemei acesteia, dar pentrucă îi este acum teamă a se mai duce la Hugues; soția lui Ierescu trimite două rânduri lui Tomșa, printr'o țigancă credincioasă a ei, mlădiță din robii Ierești lor.

Seara la teatru s'au reîntâlnit. In clipele pe care le petrecea Ierescu în foaieu, ca să poruncească unui chelner să aducă lise lui Lori; Tomșa, îi suflă la ureche că o adastă a doua zi, la vila lui Brayer.

De atunci regulat, de două ori pe săptămână, cei doi amanți s'au întâlnit în vila pe care a cumpărat-o Tomșa, ca să o facă cuibul dragostei lor.

La umbra teilor binemirositori, ori în camerile ce le aminteau prima îmbrățișare; Lori Ierescu și Ștefan Tomșa, gustă cu nesaț din dulceața fructului neîngăduit. Copii ai unui veac ce diviniza materia, lipsiți de o solidă cultură sufletească, ei socotesc religia un simplu rit tradițional, și nici un fel de scrupul nu-i stânjenește.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Coana Aspasia, soţia lui Beizade Alecu Tomşa, fusese o femeie vestită în Iaşi pentru frumuseţea şi uşurinţa ei.

Soţul ei, tatăl Maiorului, şi acum încă este un bătrân care mai mult preţueşte, decât stimează femeile. Nici Lori nu moştenise dela Acriviţa Tămădău, principii prea aspre. Trecutul mamei Dnei Ierescu, nu fusese neprihănit.

Ea nu propovăduise, cu pilda vieţei sale, acele scrupule, care nu încolţesc decât în sufletele celor ce trec prin lume cu ochii la cer. Dna Ierescu şi Maiorul Tomşa, sunt doi tineri, lipsiţi de prejucăţi, plini de vieaţă şi setoşi de a goli până la fund cupa plăcerilor.

Foarte curând, şi cu toate precauţiunile ce au luat, Bucureştii cunoşteau pricina care a îndemnat pe Tomşa să cumpere o vie în Dealul Spirei, şi de ce se duce aşa de des într'acolo. Singur Scarlat Ierescu nu aude, nu vede. Visitele tot mai lungi şi mai dese ale Maiorului, el le pune în socoteala camaraderiei ce este în oştire. Este încântat de prietenia aceasta, şi numai ea îl mângâe de faptul că, dela o vreme, Petre Gârlescu, îl ocoleşte.

— Nu ştiu ce are cu mine, Primul-Preşedinte. Văd bine că mă ocoleşte; dar nu pricep pentru ce. Desigur şi-a vârât coada vre-un intrigant, şi i-a spus min-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ciuni. Dar vezi tocmai asta mă supără. S'ar fi căzut să nu dea crezare orişicui, să mă întrebat şi pe mine. Se lămurea lucrul numai decât. Aşa se tângueşte el lui Tomşa, care nu ştie ce să-i spue, mai potrivit.

Voicescu, s'a încercat odată să-l facă a întrezări realitatea, dar a fost în zadar.

— Bine că a mai rărit vizitele, fiindcă lumea începuse să vorbească.

— Ce să vorbească?

— Ce vorbeşte lumea, cumnate. Şi uite de m'ai asculta pe mine, ai mai scurta dragostea şi cu Tomşa. Mie nu-mi place moldoveanul ăsta. Nu vine în casa Dtale cu gânduri curate. Bănuesc că te învidiază şi vrea să-ţi pue piedici la înaintare, să nu care cumva să-i iei înainte.

— Ei bravo, ştii că se potriveşte. El maior, eu căpitan; eu pihotaş, el lancier. Ştii că eşti nostim, cumnate? Ia mai zi odată, rogu-te.

— Ba să mă ierţi. Popa nu toacă de două ori, pentru o babă surdă. Dacă nu vrei să mă înţelegi, treaba Dtale.

Printr'o oglindă, Arctica face semne desperate lui Voicescu, să se oprească. Îi este teamă, să nu se deschidă ochii lui Ierescu, şi să se strice casa surorei sale. Căpitanul, care din întâmplare a întors capul, o zăreşte prin oglindă, şi zâmbind o calmează.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu-ţi face sânge rău, Aritico neică. Nu-mi pun eu mintea, cu Voicescu. Eu sunt om în toată firea; şi apoi ştiu eu că bărbatul Dtale, nu poate suferi pe moldoveni.

— Ii ştiu cum sunt, vezi că.

— Eşti un mare nerecunoscător. Singurul om, care a vrut să te facă ministru a fost moldovean şi unchiul lui Tomşa.

— Singurul om care m'a împiedicat să deviu ministru este moldovan, şi Tomşa îi este credincios.

— Ai întors'o bine, n'am ce zice.

— Râdeţi voi, râdeţi. O să vedeţi voi pe necuratul, când o să dea ţara faliment.

— Asta ţi-a spus-o, Costache Veleli.

— Cine, cine, treaba mea. Vorba este că numai e lăscae în Visterie. Acum să-l văd pe Cuza, pe unde scoate cămaşa!

Şi Voicescu începe o lungă disertaţie, asupra budgetului şi a datoriei publice. Ascultându-l cum se lamentează, şi cât se gândeşte ce ar fi de făcut spre a salva finanţele Statului. Ierescu îşi uită de cum trece timpul. Nu bagă de seamă cât de mult a întârziat Lori, la visetele ei. Chipul lui blajin se înviorează însă, când îşi revede soţia, care se întoarce acasă mai voioasă de cât plecase.

— Bine ai venit, dragă. Ni se părea la toţi Drăgaica pustie, fără Dta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

X.

Ca în toate sâmbetele, biserica de la Curtea Veche, este plină de lume. In faţa altarului ard sute de lumânări galbene; pe masa dintre sfeşnicele împărăteşti şi împrejur, stau rânduite tăvi cu colivă. Adevăraţi munţi de zăpadă se ridică de pe unele, altele sunt înpodobite cu nenumărate mozaicuri, făurite din cofeturi şi din praf de zahăr colorat. La poartă mişună cerşetori şi babe. In jurul mesei din mijlocul bisericii, s'au adunat şapte popi, în feloane multicolore, escortaţi fie care, de descălul său. Prin strane nemeteniile răposaţilor, a căror pomenire se face: şi în cele de lângă strana arhierească, Dimani cu cei doi copii ai lui şi cumnatele sale.

Când preoţii psalmodiază vecinica pomenire, şi clopotele încep să se jelească; însoţitorii lui Dimani pornesc spre eşire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Doar el mai rămâne o leacă, numai cât să dea fie cărui slujitor, ceeace dinainte fusese învăluit pentru fiecare, în hârtie de mucava. După ce mai svârle un pumn de parale mărunte cerşetorimei, trece peste drum. Se sue cu toţii, în odăile de pe deasupra prăvăliilor clădite de Tămădău, prăvălii în care Dimani a instalat cea mai mare toptangerie de coloniale din întreagă peninsulă balcacanică.

În curte, pe o masă lungă, stau la rând strâchini cu fasole sleită, şi tot atâtea oale de pământ, pline cu vinul în care înoată mici lumânări de ceară. Sunt în aşteptarea unui popă care să dea molifta şi să tămâicze, dar care întârzie, spre desperarea sărăcimei ce din poartă cu jind admiră bogăţia pomenii, ce li este destinată. Se împlinise tocmai doi ani, de când a văduvit Dimani. Cumnatele lui încearcă să justifice lipsa soţilor lor, prin asprimea slujbei, ce săvârşesc la Stat.

— Nu face nimic. Ştiu cât au de lucru; le răspunde acesta. Apoi le pofteşte să guste din colivă, şi să ia câte un păhărel cu vutcă.

— Săraca biata Ţaţa, suspină Aritica Voicescu. Mi-este şi acum în faţă ochilor. Cine ar fi crezut, că se prăpădeşte aşa de curând!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ba, eu mă aşteptam la asta, de când am băgat de seamă că tuşeşte în sec, şi că are năduf; spune Lori.

— Nu este aşa, Nene, că i-a venit totul din răceală; întreabă Dna Voicescu.

— Aşa zice Benof. Drul Drasch mi-a spus însă, că a avut boala în sânge.

— O fi şi cum zice Drasch; dar eu tot mai multă încredere am în Benof.

— Drasch, face minuni.

— De ce nu a făcut minuni, cu Ţaţa?

— Era prea târziu. Şi ce putea să facă, dacă era din sânge?

— De ce nu ai venit eri la noi? Te am aşteptat. Pusesem să facă o musaca, cum îţi place Dtale; spune Lori, ca să schimbe vorba.

— Am avut de lucru, toată ziulica. O să viu, altă dată.

— Grăbeşte-te, Nene; că noi o să plecăm la băi, în străinătate.

— Iar, plecaţi? Ferice de voi, că aveţi cu ce.

— Parcă Dta, nu ai? Dar nu vrei.

— Uite tocmai de asta mă mir eu: cum faceţi voi de aveţi să cheltuiţi atâta? Mie nu-mi ajunge, ca să cheltuesc ca voi.

— Nu vrei, Nene.

— Nu vreau? Ba vreau, neică dragă; dar nu-mi dă mâna. Şi tu de ai fi mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

înţeleaptă, te-ai mai restrânge. Că de, să dea Duumnezeu, să mă înşel eu; dar tare mi-este teamă, că o să vă încurcaţi averea. Scarlat nu ese din cuvântul tău, şi tu nu eşti prea chibzuită.

— Aşa zice, şi Voicescu confirmă Aritica.

— Lăsaţi-mă, în pace. Dacă iar începeţi să-mi cobiţi, eu plec şi vă las.

Dimani se uită lung la Lori. Dă din cap, de mai multe ori, fără să mai articuleze ceva. Aritica aduce vorba de bătălia dela Costangalia. Lori, ia apărarea Regimentului lui Călinescu; dar Dimani, a rămas pe gânduri, şi nu intervine în discuţie. Cele două surori, se scoală să plece.

— Mai staţi. Ce vă grăbiţi, aşa? Voi nu ştiţi, ce rău este când rămâne omul singur. Reîncepe să vorbească de răposata, de calităţile ei, de boala ce a răpus-o. Era femeie de casă, gospodină bună şi iconoamă nevoie mare; spune el, privind ţintă la Lori.

— Nu ştiu ce ai azi cu mine, de mă tot înţepi; protestează Dna Ierescu.

Şi pe când se petreceau lucrurile astea, acasă la Dimanii; în altă parte, Scarlat Ierescu stă la tocmeală cu un armean din Stambul, să-i vândă nişte butuci se-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

culari, dintr'una din pădurile ce a moştenit în munţii de pe Olteţ.

Armeanul, bine informat de bancherul Petrovici, de cât îi datorează Ierescu acestuia şi de cum cheltueşte, se ţine băţos. Oferă preţuri ridicule.

— Dar bine, Domnule, vrei să îei lemnul pe degeaba?

— Cine zice asta? Eu plătesc bani pe şin, dar nu pot să dau mai mult, că nu face.

— Cum nu face? Cât dai Dta pe o sută de butuci, scoţi din zece, şi mai îţi rămâne şi de acolo.

— Aşa credeţi Dv. care nu ştiţi cum merge negoţul. Eu pot chiar să pierd, ceva; dar am apucat să dau preţ, şi nu pot să-mi calc cuvântul.

— Dacă este vorba să pierzi, să nu mai vorbim. Nu vroi, să păgubeşti, de pe urma mea.

— Ce vă certaţi aşa? Sunteţi doar creştini amândoi, şi trebue să vă înţelegeţi. Lăsaţi fiecare câte ceva din cât ziceţi, şi hai de vă daţi mâna.

— Eu nu mai dau o lăscae, mai mult, că pierd. Să-mi seară ochii, dacă nu pierd.

— Uite: mai dă doi lei de butuc, şi am făcut târgul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mulţumeşte-te pe încă un leu, şi dă-i mâna.

— Iacă, fiindcă zice aşa D. Petrovici, eu mai dau un leu de butuc.

— Dă un leu şi jumătate.

— Nu pot, să-mi sară ochii, dacă-ţi mint.

— De ce eşti aşa de hain?

— Sunt chiar filotim, dar am cheltueli mari cu scosul lemnelor din pădure.

— Haidi, pune banii jos.

Agop, care abia îşi poate stăpâni bucuria, începe să înşire pe tejghea preţul în grămezi de câte cinci galbeni de aur. Petrovici, se îndreaptă spre lada de fier. Dintr'o geantă de piele, scoate toate poliţele lui Ierescu, ca să se socotească împreună.

I s'a făcut negru înaintea ochilor, Căpitanului, când a văzut socoteala bancherului.

— Ce mai îmi rămâne atunci, şi mie?

— Iţi rămâne tocmai şapte sute de galbeni.

— Am nevoie de mai mult.

— Mai vinde câţi-va butuci: că ţi-a dat Agop preţ bun pe ei.

— Eu zic, să mai scazi Dta ceva din cât pretinzi. Prea iei multă dobândă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mult mai puțin, decât iea D. Voicescu, cumnățelul Dtale.

Scarlat Ierescu oftează adânc și tace. Adună banii ce i-au mai rămas, și face șapte fișicuri, pe care le învăluește în poliței, ce i-a restituit bancherul.

— Noroc și ceas bun; îi urează cămătarul, grăbit să rămâe singur cu Agop, ca să-și socotească comisionul, ce i se cuvine, din vânzarea butucilor.

Ierescu, a părăsit comptoarul lui Petrovici, sdrobit de oboseală. Este amărât bietul om, fiidcă presimte că a vândut prost. Vede că nu i-a rămas în mână, nici pe jumătate, de cât își închipuise.

— Blestemați oameni, și zarafii ăștia gândește el. In fața nevestei sale, ține însă să-și ascundă mânia, și se arată vesel. Povestește că a vândut butuci unui armean, care i-a plătit nemaipomenit de scump. Păcat numai că nu a voit să ia mai mulți. Dar tot este bine, că s'a plătit de Petrovici.

— Și nu ți-a rămas nimic, pentru la băi?

— Mi-a rămas vre'o șapte sute de galbeni, din care trebue sa dau și lui Cerlenti.

— Ce ne facem, dar?

— Te duci Dta singură la băi, pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

că ai neapărată trebuință. Eu pot să mai stau și acasă. E destul de frumos, în București.

— Nu mă gândisem la asta, dar ai mare dreptate! Tot ne sfătuiesc iubiții noștri cumnați să fim mai economi. Le-ai închis gura.

— Tocmai, de aia m'am gândit și eu să facem așa. Mi-era numai frică, că o să te superi Dta pe mine, că te las singură pe drumuri în streinătate.

— De ce să mă supăr, dacă este vorba să facem economie?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XI

La malul Dunărei, în dreptul debarcaderului de scânduri, lângă o tablie albă pe care cu litere mari negre, e scris Giurgiu; stă Lori lângă Ierescu. În urma lor, toţi călătorii ce aşteaptă vaporul de la Galaţi. Mai la o parte, vistavoiul Căpitanului, păzeşte cuferele şi geamantanele Cocoanei.

Eră căldură, cum este în Iulie pe bărăgan. Printre maluri golaşe, Danubiul curge măreţ. Undele lui, luminate de soare, dau o înfăţişare argintie trâmbei de apă ce se tot duce spre Pontul Euxin. Pe apele Dunărei lunecă voios, vase micuţe, mânate de vâslaşi, ori de pânze în felurimi de feţe vii şi aprinse. În ele se duce şi se aduce, dinspre Rusciuk, marfă şi merinde. Pe zăpucul ce topeşte ceara, de pe scrisorile de la poştă; cei ce aşteaptă, se răcoresc cu bragă, rahat şi şerbetul, ce vinde un turc bătrân

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

chior de un ochiu şi ciupit de vărsat. Pilotul se plimbă nervos pe ponton, mândru nevoe mare în uniforma lui de marinar. Dar uite-l se opreşte şi pune binocul la ochi. Cu încetul, toţi acei ce urmăresc gesturile neamţului, ce nu e decât croat, zăresc pe luciul apei, un punct sclipitor ce creşte, tot creşte, până ce intră în port clătinându-se ca o raţă leşească, «Ghizela», elegantul vapor al Loydului Austriac. Matrozii asvârle frânghiile peste bord; şi corabia vine de se lipeşte de ponton, ca să se deschidă în faţa celor ce se scoboară voioşi, că au ajuns la capătul călătoriei lor.

In urma-le pătrund pe vapor, cei ce adăstau pe «Ghizela», ca să se urce în susul fluviului. Ierescu îşi conduce soţia pe vas. Bucuros zăreşte aci pe Tomşa, într'un elegant costum de voiaj.

— Ce fericită, întâmplare! Vă duceţi la Calafat?

— Eu nu mă duc nicăeri. Novasta pleacă la băi.

— Unde?

— La Viena; şi de acolo vrea să se ducă la Veneţia.

— Ce coincidenţă! Tot cam într'acolo, voiajez şi eu.

— Ce bine îmi pare. O să fii de ajutor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lui Lori, care până acum nu a mai călătorit niciodată, singură.

— O să fie o cinste pentru mine, să pot folosi Dnei Ierescu.

Clopotul de pe vapor, vestește pe cei ce nu merg mai departe, că trebuie să părăsească vasul. Căpitanul sărută mâna soției sale, salută pe Tomșa, și cu vădită părere de rău se supune cominațiunei de a eși din corabie.

De pe ponton, cu chipiul lui cel alb, salută în spre Gizela, până ce vaporul se topește în valurile de argint ale Dunărei.

Călătoria pe vapor, tot numai între cunoștințe, a ținut pe Lori și pe Tomșa, la oarecare distanță. Din Viena însă, unde au descins la un hotel discret din Mariahilf, pe unde nu calcă picior de român; ei încep o viață nouă în comun, și nesupărați de nimeni. Reședința Impăratului Austriei, este bine cunoscută amândorora, și de mult. Acilea ei nu fac de cât își împrospătează sensațiunile. Drumul la Veneția, prin Tirol, le dă emoții vii și neprevăzute. Adriatica sglobie și cochetă, în rochea ei azurie. le zâmbește prietenos, prevestindu-i ce poate fi cetatea din lagună. Orașul Dogilor a suferit mult politicește, sub stăpânirea austriacă. Călătorul care întâl-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nea pe lagună la locul sbirilor Serenisimei Republice, în hainele lor lungi de mătase, pe beamterii în mondire albe ai lui Franz-Iosif; dacă era un italian naţionalist, ori un republican din cei de la 1848, cu drept cuvânt, se simţea jicnit. Tomşa însă, ca si Lori de altfel, nu era fascinat de teoriile resorgimentului italian, nici nu considera republica, drept un panaceu. Amândoi veniseră în Veneţia, ca să guste din plăcerile ce reservă Laguna, celor îndrăgostiţi. Şi din acest punct de vedere, Veneţia austriacă nu a fost mai prejos de Veneţia cea veche. Pe piaţetă, la Lido şi printre canaluri, se mâna o viaţă veselă şi uşoară, din care s'a înfruptat Alfred de Musset cu George Sand, Vasile Alexandri cu Niniţa, ca şi alţi mulţi oameni vestiţi ori muritori de rând. Căci pentru a gusta din farmecul Veneţiei, nu este numai decât nevoe să fie cineva fruntaş între fruntaşii lumei. Ajunge doar să aibi inima tânără, şi gust sănătos.

De aceia dar cititorul nostru, să se mulţumească a şti că, precum alţii, şi Tomşa cu Lori, au locuit într'un palat de pe Canal Grande. Apartamentul lor nu fusese încă despuiat, de preţiosul mobilier adunat de stăpânul palatului aceluia, senator bogat şi iubitor de tot

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ce este frumos, pe lume. Zile întregi dearândul, au cutreerat, prietenii noştri, în sus şi în jos, canalurile cele mici în gondolă. S'au răcorit cu îngheţată napolitană, şi cu limonade veneţiene. Au visat la Lido şi pe canal, la seratele acelea ce păstrau încă, pe vremea aceia, ceva din farmecul strămoşesc.

În oraşul Dogilor şi al dragostei, Lori se simte alta. Nu-i mai vine să se mişte de acilea. Ca să şi poată prelungi petrecerea în Veneţia, a venit la timp o boală neaşteptată. Ierescu a trebuit să mai emită încă patru polițe, ca să trimeată atât cât se cuvenea.

El îşi făcuse iluzia, că în vara aceia va iconomisi câteva mii de lei. Îşi luase concediu dela regiment, dase drumul slugilor, şi se hotărâse să petreacă toată vara la Găeşti, la sora lui. Din economii, avea să facă o surpriză lui Lori. Poruncise să-i schimbe odaia de dormit, într'un cuib de mătase roşie; şi să aşeze, în mijlocul acestui cuib de dragoste, un măreţ pat de bronz aurit, cu polog numai Valenciennes. Buduarul a fost gata la timp. Pentru plata lui au trebuit alţi bani; bugetul lui Ierescu, s'a îngreunat mai tare.

Noroc însă, că soţia Ierescului, nu se gândeşte la dealdeastea. La mesele ce ia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

în patru ochi, cu Tomșa, gândurile ei alergă cu totul în altă direcție. Ochii i se umplu de lacrămi, când Tomșa, îi spune că plecarea lor din Veneția, este hotărâtă peste două zile.

— Cum am face, să mai stăm încă vre-o câteva zile mai mult?

— Nu mai este cu putință.

— Dar la București, nu vom putea trăi ca aci. O să fie oribilă, viața acolo.

— In via din Dealul Spirei, o să găsim noi amintiri dulci.

— Nu este tot una, Ștefane.

— Știu, Lori. De acum înainte, o să-mi fie un adevărat supliciu, minutele ce voi petrece departe de tine.

— Ieresc u, mi-a devenit nesuferit.

— Dar mie?

— Nu știu; dar mie mi s'a făcut oribil.

— Te cred.

— Atunci, de ce nu mă scapi de el?

— Cum?

— Foarte bine. Ascultă, ce zic eu. Să te faci luntre și punte, și să mi-l trimeteți tocmai la Dorohoi. Să nu-l mai văd în ochi.

— Știi, că asta e o idee?

— Foarte înțeleaptă. Numai să pui în practică?

— Mă voi sili, din toate puterile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Drept răsplata pentru asta, îți dau voe să-mi săruți vârful degetelor; spune Lori, întinzând amantului ei, o mână delicios parfumată și mânușată în cele mai fine mitene.

Conversația avea loc într'o seară de Septembrie, pe Riva degli Schiavoni, unde le este așa de drag să se preumble singurei și nesupărați de vre o privire indiscretă.

Incântați cu cele puse la cale, conpatrioții noștri se suie în gondola, ce-i adăsta, ca să-i ducă acasă. Aci portarul le presintă, pe o tavă medievală de argint masiv, o depeșă. Ierescu își vestea soția că i a trimis prin casa Hillel, încă cinci mii de fiorini.

— Ce fericire. Acum o să putem să mai amânăm plecarea. Numai plec până Joia viitoare, strigă Lori, roșie la față, și bătând din palme.

— Cum poruncițI, stăpână.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XII.

Iancu Dimani, se plimbă nervos în salonul de curând deretecat de Madame Pepi, bona copiilor lui, şi guvernanta casei văduvite de stăpâna legitimă.

De la moartea nevestei, el s'a strâns în două odăiţe. Încăperile cele două mai mari, stau cu perdelele trase, şi uşile încuiate. Nimeni nu pătrunde întrânsele.

Dacă acum îşi aşteptă câţiva prieteni la ghiurdum, pricina nu este patima jocului, nici că îi este urât singur Duminica. Altul este motivul care l'a decis pe Dimani să deschidă azi salonul cel mare, în mijlocul căruia a întins masa de cărţi.

Salonul acesta nu are în el, nimic mai de seamă. O garnitură de fier negru, îmbrăcată în pluş, este tot ce se află într'ânsul. Pe zidurile văpsite în lapte. stau aninate două portrete pe cât de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mari, pe atât de puțin artistice. Un zugrav de biserici, s'a încumetat să păstreze pentru posteritate chipul lui Iancu Dimani, și al răposatni lui soții.

Privind la blândul portret al mamei copiilor lui, Dimani nu bagă de seamă când se deschide ușa, ca să lase pe Colonelul Căciulătescu, să intre. Punctual ca orice militar ce se respectă, cumnatul Iereștilor, a sosit cel dintâi. Numai de cât i-a urmat Ierescu. Mult mai târziu se arată Voicescu și Grigore Iliad. Pe dată iau toți loc în jurul mesei de joc, care îi ținteuește pe scaunele, lor până ce înserează de tot. Pepi le aduce atunci mejelicuri, o farfurie cu măsline și caș-caval tăiat în felii subțire ca foaia de hârtie.

Gustând zacusca, cu prietenii, gazda istorisește cum Vodă i-a trimis răspuns prin Bolintineanu, că îl va numi senator. El a mulțumit frumos Măriei Sale de atâta bunătate; dar întrucât stăpânirea l'a împedecat a se alege deputat la Râmnicu-Sărat, unde a mai fost ales, nu vede la ce ar folosi în Senat.

— Care va să zică, l-ai tratat cu refuz pe Cuza? Foarte bine ai făcut, Iancule; nu știi ce bucurie o să faci lui Costache, când îi vei povesti treaba asta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— De care Costache, vorbeşti Dta; întrebă acum Ierescu.

— De Costache Veleli. Că n'ei fi gândit că de lucrurile astea, se interesează Costache Chiristigiul ?

— Nu, se înţelege. Dar nu ştiam că este ena su che ena mu cu Conu Costache Veleli; îi răspunde apăsat Căpitanul.

Voicescu, care nu vrea să fie mai pe jos de Dimani, asigură că şi el a trimis la plimbare, pe Ministrul care i-a spus că Vodă vrea să-l pue Director la Casa de Depuneri, în locul lui Winterhalter.

— Cui spui mofturile astea, amice? Ieri ai fost la Liebrecht, de ai vorbit de rău pe bietul Winterhalter. Aseară Liebrecht s'a dus la Iliescu, de i-a dat poruncă să facă decretul prin care Winterhalter, este înlocuit cu tine. Mâine apare numirea la Monitor. Aşa e?

— Nu ştiu, se înţelege că nu ştiu. E drept că mi-a vorbit Iliescu, aşa cum vă spusei, dar eu i-am răspuns, că sunt mulţumit cu ce sunt în Minister. Nu-i adevărat, că am spus ceva rău de Winterhalter, ca să-i iau locul.

— Mint eu, ai? Ce spui, bre? Dacă nu începeai să te lauzi, cu poveşti, nu te dam de gol. Dar acum, ce-ţi mai pot face? Doar să le spui Dumnealor, că tot ce le spusei, le ştiu din gura nevestei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lui Liebrecht. Aşa dar, te poftesc să nu ne mai plictiseşti cu cai verzi pe pereţi; încheie Grigore Iliad, spre satisfacţia tuturor celor de faţă, afară — bine înţeles — de Voicescu.

Şi ca să-l împace şi pe acesta, Iliad îl pofteste cu el în trăsură, să-l ducă acasă. Domnul Director al Casei de Depuneri, era gata să-l urmeze, de nu-l oprea Dimani.

— Cu Dumnealor, mai am ceva familiar de vorbit, îl deslueşte gazda pe Iliad.

— Cine este Iliad ăsta; întreabă Ierescu pe Dimani, pe dată ce a pornit birja ce aşteptase la scară pe partenerul lor.

— E feciorul unui cârciumar din Podul Galiţii, a lui Ilie Trancă. I-a rămas parale bune dela taică-său; şi s'a apucat de gazetărie. Nu ştie să scrie; plăteşte băieţii de la şcoală, de îi scrie articole. Le dă masa, şi câte un icosar, pentru un articol, cu care se laudă el. Într'o vreme, îi făcea gazeta Guţă Frunzănescu. Acum de când Frunzănescu s'a dus la Paris, la învăţătura, nu ştiu cine îi scrie jurnalul.

— Să vă spun eu una de ale lui Frunzănescu, intervine Voicescu. Iliad începuse, să nu-i mai dea cât cerea el; şi atunci

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

i-a făcut o poznă, cârciumarului. Se pomeneşte într'o seară Veleli cu Iliad ăsta la el. Intră ţanţoş în redacţie, şi scoate tacticos din buzunar, un număr din «Patriotul». „Ia poftiţi de cetiţi mă rog. Să vă încredinţaţi că ştim şi noi, să scrim când e nevoe.“ Şi asvârle gazeta pe birou. Veleli îşi pune ochelarii pe nas, şi o deschide. Citeşte doar vre-o două rânduri dela început, scoate din sertar „Pandurul“ din ajun, şi il pune sub nasul lui Iliad. «Uite ceteşte şi te încredinţează că este articolul ce a scris ieri Farfara». „Nu se poate! Asta l-am scris eu azi de dimineaţă“ vrea să susţie Domnul Grigore. Dar peste câteva minute, după ce a controlat articolul din cuvânt în cuvânt, s'a sculat furios. Dând cu pumnul în masă, a strigat: Farsa asta, numai Frunzănescu mi-a făcut-o.

— Cu povestea asta, vrei să te răzbuni pe Iliad, acum.

— Nu, zău. Chiar Farfara, a istorisit-o Aritică.

— Se poate. Am mai auzit şi eu anecdota asta. Dar să-i dăm pace lui Iliad, şi să ne vedem de ale noastre; zice Dimani.

— Ce să facem atunci? De ce ne apucăm?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Foarte solemn Dimani, arătă cumnaţilor lui Ierescu, că din câte a auzit prin piaţă, situaţia financiară a acestui din urmă ar fi compromisă.

— Nu e adevărat; protestează Căpitanul.

— Lasă, Scarlate, să auzim ce spune D. Dimani.

— Eu nu spun nimic, Domnule Colonel. Zestrea lui Lori, zece mii de galbeni, s'a cheltuit. Bonurile rurale sunt puse amanet la Poumaye; arenda moşiei din Teleorman e luată pe trei ani înainte. Moşiile de peste Olt ale cumnatului, sunt ipotecate şi ele. Şi să nu să supere cumnatul, dar lemnul ce a vândut la munte, l-a dat pe ce nu curge pe apă. Judecaţi acum şi Dv., cum vine treaba asta.

— Ce zici la ponturile astea, Scarlate?

— Nu aveţi decât să mă puneţi la epitropie, dacă mă socotiţi atât de nemernic. Eu nu vă dau nici un răspuns.

— Nu te supără, cinstite cumnate. Toţi te iubim, şi îţi vrem numai binele. Lori nu e numai sora răposatei. O ştiu de când era în faşe, şi ţin la ea, ca la copilul meu. Mă doare din suflet, de ce aud.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Rău faci, că te împrumuți pe la cămătări; zice Voicescu.

— Dacă aceia sunt cămătari, ce să zică lumea de Dta. care dai cu împrumut cu 5% pe lună.

— Nu e adevărat. Eu am împrumutat pe Veleli cu 2% pe lună.

— Cămătarii de la care mă împrumut eu, dau bani cu 1½% pe lună. Tot mai eftin de cât ici Dta.

— Nu e vorba, numai de procente.

— Cea ce mă îngrijește pe mine, spune Dimani, este luxul pe care îl poartă Lori. De nu-i pui frâu la cheltuieli, să știți că mergeți la nuci. De asta am poftit și pe Dumnealor, ca împreună cu mine, să te rugăm frățește, să fii mai bărbat. Prea îi faci toate voile. Nu se cade, să fii așa cârpă.

— Apoi, fiindcă vorbiți așa, dator sunt să vă răspund. Ești prea prăpăstios, cumnate Iancule. E foarte adevărat că am ridicat banii zestrei, dar nu i-am păpat. I-am vârât în casele din mahalaua Brezoianului. Ori când iau de două ori banii, ce am dat pe ele. Numai mobila ce am adus în ele, face cât zestrea. Știți bine, ce mobile am luat din Viena, și dela Paris. Bonurile rurale sunt puse amanet, nu tăgă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

duesc; dar preţul lor se ridică zilnic. Dela aşi vinde azi, mi-ar rămâne două mii de galbeni.

— Vinde-le.

— Ca să le ei, Dta, prin Aşer. Foarte mulţumesc, cumnate. Dar să mergem înainte. Ziceţi că moşiile le-am ipotecat, că am luat venitul înainte. Nu zic, ba. Dar mai spun ceva: Am desţelinat o mie de pogoane, pământ care dela anul dă venit, nu glumă. Mă osândiţi că am vândut prost lemnul de la munte. Nu am vândut nici a zecea parte din butucii, ce pot să vând, şi mai am încă zece mii de pogoane, pădure, în care nu a pătruns săcurea.

— Să fie aşa, cum zice Scarlat; întreabă Căciulătescu pe Dimani.

— Aşa e, cum spune. Numai ştiţi că socoteală de acasă, nu se potriveşte cu cea din târg. La ananghie, nu scoţi nici o lescaie din tot avutul, care este. Munţii se vând pe nimica, moşiile nu prea au căutare, dar dobânzile cresc zi cu zi.

— Ce ar fi de făcut?

— Nu ştiu zău, ce să zic mai întâi. Gândesc că cel mai nemerit lucru. ar fi să plecaţi din Bucureşti. Aici Lori, nu se va putea stăpâni, va cheltui înainte nebuneşte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Adică?

— Să-ţi ei cumnate, nevasta, şi să te duci cu ea la Craiova. Acolo toţi spun că viaţa este mult mai eftină, şi nici atâta lux ca în Bucureşti. Între neamurile Dtale, Lori o să înveţe a iconomisi.

— Nu o să vrea, să plece din Capitală.

— Să vrei Dta.

— Şi apoi cine mă mută pe mine la Craiova?

— Zi că vrei, şi treaba este făcută. Directorul Ministerului mi-este ca un frate. Te mută în douăzeci şi patru de ceasuri; asigură Căciulătescu.

— Să vedem ce zice şi Lori, îngână Căpitanul.

— De este să te sfătueşti cu Lori, nu te mişti din Bucureşti, în vecii vecilor.

— Cum vreţi să o ridic din casă, fără voia ei!

Ajunşi aici, cumnaţii lui Ierescu, nu mai aveau ce zice. Voicescu, îşi iea pălăria, să plece. Căciulătescu mai rămâne câteva minute, pe gânduri.

Dimani, care are afecţie de Ierescu, şi-i este milă de el, îl opreşte la masă. Vrea să-i îndulcească durerea ce se crezuse dator să-i facă, în ziua aceia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In tot timpul mesei, au vorbit de alte cele. S'au despărţit aproape de miezul nopţii. La plecare, Ierescu, spune lui Dimani, că a primit o telegramă din Viena, de la Lori. Il anunţă că a sosit cu bine, şi porneşte spre Bucureşti.

— Să vie sănătoasă. Dar ascultă-mă şi pe mine, ce îţi spun. Altfel o să vă ia bancherii, moşiile.

— Asta e o ipohondrie, la Dta; spune Scarlat Ierescu, scoborând scara, ce dă deadreptul în uliţă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XIII

Ierescu avea multă încredere în el însuşi. Optimismul său, în ce priveşte plus valuta averei lui, nu era însă o simplă exagerare. Totuşi critica cumnaţilor lui, l-a pus pe gânduri. De mutat în provincie nu putea fi vorba, fiindcă nici odată Lori nu s'ar fi învoit la aşa ceva.

Dar îşi va restrânge cheltuelile. O să-i spue nevestei, că numai poate cheltui, ca până acum. Şi soţia lui, femee înţeleaptă, va înţelege numai decât, ce are de făcut. De acestea nu se îndoeşte Ierescu. I-se rupe doar inima la ideia că această restrângere a cheltuelilor, va mâhni pe nevasta lui. Va trece însă peste aceasta, şi îi va vorbi bărbăteşte, pe dată ce se va întoarce acasă.

Aşa era hotărât Ierescu. Dar în ziua când a zărit-o scoborându-se din trăsură, voioasă şi sănătoasă, cu braţele încărcate de cutii şi cutiuţe, unele mai frumoase şi mai neînsemnate ca altele; Ierescu a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

amuțit. Fără să-i zică un cuvânt, peste câteva zile a iscălit alte polițe, ca să trimită lui Popovici, comisionarul din Fleischmarkt, banii ce acesta a procurat Dnei Ierescu la Viena.

Din pricina cheltuelilor făcute la Viena de Lori, Căpitanul a trebuit să mai vândă lui Agop, cele câteva mii de butuci, mai eftin chiar de cât întâiași dată. Ochii lui Lori erau așa de frumoși, și Ierescu să simte așa de fericit când privește ochii aceia, ce lucesc ca două peruzele; încât pentru un om ca Ierescu, chestiile financiare cad pe cel mai de pe urmă plan, în totdeauna.

Când nu e lângă ea, el nu gândește de cât la dânsa, și la cel de al patrulea galon, ce în sfârșit, cu siguranță, își va putea coase pe mondir la Anul Nou. Sunt doi ani, de când ar fi putut fi maior. Fiindcă însă nevasta lui, pentru nimic în lume nu avoit să părăsească Capitala, el a cedat rândul lui altora. Acum este liniștit. Va rămâne în București, în fruntea batalionului pe care l-a organizat.

Și acum când Colonelul, i-a dat ordin să se prezinte Ministrului; el nu se îndoește că Ministrul vrea să-i anunțe înaintarea sa, mai înainte de ce adăsta. Intră dar fără nici o grijă, în cabinetul Ministrului, care prin extrema afabilitate cu care îl

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

primește, îl întărește și mai mult în credința lui.

— Te felicit, Căpitane, pentru chipul cu care ai organizat batalionul, pe care îl comanzi.

— Să trăiți, Domnule Ministru, mi-am făcut doar datoria.

— Voi să te rog, să-mi faci un serviciu.

— PoruncițI, Domnule Ministru.

— Ești vrednic să fii șef de corp; și voi să-ți dau comanda unui batalion de vânători. Să te duci la Iași, să iei locul lui Ciulei, care nu are nici una din însușirile unui șef de corp. A dezorganizat batalionul. Între ofițeri a intrat zizania, casa nu e în regulă, serviciul lasă de dorit, Numai Dta, poți pune regulă acolo.

— Mă ertați, Dle Ministru; dar interesele mele familiare, nu-mi permit să părăsesc Bucureștiul.

— Interesul obștesc, primează ori ce interes particular, Căpitane.

— Știu, Domnule Ministru. Dar eu cred, că sunt alții mai volnici de cât mine, să ia comanda vânătorilor.

— Nu, Domnule. Nu cunosc, nici un alt ofițer de infanterie, capabil să pue ordine în batalionul lui Ciulei. Dta ești indicat, pentru misiunea aceasta.

— Eu, foarte mult, v'aș ruga Domnule Ministru, să mă lăsați în regimentul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

meu. S'ar găsi poate și altul mai bun, pentru la Iași.

— Nu, Domnule. Ești cel mai bun comandant de batalion, ce cunosc.

— Vă mulțumesc, Domnule Ministru; dar vă rog să vă gândiți că...

— Nu mă gândesc la alt nimic, decât la binele oștirei.

— Am înțeles, Domnule Ministru.

Mâna ce-a strâns Ministrul, când a dat drumul lui Ierescu, era un sloi de gheață. Ca un năuc, s'a întors la casarmă, și a dat năvală la colonelul său.

Acesta avea o veche vrășmășie cu Ciulei. L'a asigurat, că se va face luntre și punte, să nu piardă pe Ierescu din regiment. Toate opintirile au dat greș. Pretutindeni i se spune, că se ostenește în zadar: Ierescu trebue să treacă în capul batalionului de vânători.

— Nu știu ce le-a năzărit la Minister, dar le-a intrat în cap, că numai Dta poți lua locul lui Ciulei. Dă din mâini, că o să te pomenești mutat, dintr'o zi într'alta.

Aceste cuvinte ale Colonelului, găsesc pe Ierescu desesperat. Nici nu îndrăsnise, să spue nevestei de ce este vorba. Umblă din casă în casă, cere tuturor ajutor, să nu-l mute din București. Căciulătescu, la început, nu vrea să-l asculte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Spera că mutarea la Iași, va fi spre mântuirea lui. Pe dată ce a înțeles, că este decis să-și sdrobească frumoasa-i carieră, numai să nu se miște din Capitală; a intervenit și el.

Șeful personalului, era un ofițer pe care Căciulătescu îl avusese sub ordine, și-ar fi vrut să-l servească. I-a mărturisit însă, că se trudește în zadar, de oarece Ministrul este nestrămutat în hotărârea de a trimite pe Ierescu la Iași. Adaogă, că Ministrul socotește că îi face o favoare lui Ierescu; și se arată mânios împotriva celor ce intervin.

Generalul Buhuș, implorat de Ierescu, nu numai că a vorbit Ministrului, dar s'a dus chiar la Vodă. L'a rugat să dea pace Căpitanului, și să-l lese în București.

— Nu-i chip, Cocoane. Ministrul este foc și pară pe Mata, că nu-i dai ascultare. Mi-o zis că are poruncă dela Măria Sa, în chestia aiasta. Am crezut că șugueste, și m'am înfățișat eu, la Vodă. N'a fost chip. Și pe Vodă l-au obrocit. Țin amândoi una și bună, că trebue să te duci la Ieși. Du-te, bre omule, și dă-le pace. Te-om aduce noi înapoi, când va fi vremea.

Incolțit din toate părțile, Ierescu se destăinuește soției sale. Lori se înfuriază în potriva celor ce vor să-l mute. Îi ocărăște în așa fel încât, Ierescu, pentru a o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

liniști, le ia apărarea. De altfel în fundul sufletului său, este foarte mândru că șefii lui se gândesc la el, și îl socotesc ca pe cel mai destoinic să comande un batalion de sine stătător. Numai că ideia de a pleca din București, era nesuferită nevestei lui; îl făcea să nu accepte cu recunoștință permutarea.

Lori, simte cât este de mândru Căpitanul, de aceia că însuși Vodă, îl judecă așa de bine. Tocmai de aceia se arată mai neîmpacată cu ideia de a părăsi orașul, în care s'a născut.

— La urma urmelor, fă ce știi. Dar eu, nici moartă nu plec din București.

— Cum crezi, că te aș lăsa eu, singură?

— Dacă ești așa de mândru, că vor să-ți dea comanda vânătorilor, o să o faci și asta. De ce nu rogi pe Tomșa, să pue o vorbă bună la Vodă? Am auzit că s'a întors din concediu, și știi cât ține Vodă la el. Încearcă și calea asta.

Pus în curent cu situația, Aghiotantul lui Cuza, nu pricepe nici el, de ce s'o fi încăpățânat întratât Ministrul, să-l trimită în Moldova. Făgădnește, prin urmare, să facă tot ce-i stă în putință, ca nimeni să numai să se ție de capul bunului prieten și camarad. Emoționat, Ierescu, strânge amândouă mâinile lui Tomșa. Îi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mulţumeşte cu lacrămile în ochi pentru tot ce va face, în favorul său.

— Fii liniştit, Căpitane. Chiar de azi mă pun în mişcare. Mare minune, să nu isbutesc.

— Vă mulţumesc Domnule Maior, căci sunt tare amărât. Nu înţeleg, ce au toţi împotriva mea.

— Cred că te înşeli, dacă judeci astfel. Ei socotesc că te onorează, cu asta.

— Ştiu, înţeleg foarte bine. Dar ştiţi Dv. Este la mijloc o chestie familiară. Eu m'aşi duce cu dragă inimă, dar nevasta nu vrea să audă de Moldova.

— Fii pe pace ! Am să te satisfac pe deplin.

Au trecut trei zile de când a părăsit Ierescu, încântat, locuinţa lui Tomşa. Şi de atunci nu mai doarme, s'a scofâlcit cu totul. Faptul că Tomşa nu a venit, să-i aducă un răspuns bun, îl face să întrezărească rezultatul. Intră în fiecare dimineaţă în casarmă, cu inima cât un purece. Aci nu vorbeşte cu nimeni. Stă pe gânduri, şi fiecare cuvânt ce aude, îl face să tresară, ca dintr'un vis rău.

— Lui Ierescu nu-i sunt boii acasă, observă Colonelul, adjutorului său.

— Pare că a căpiat, dela o vreme, întăreşte Locotenentul-Colonel.

— Nu-i vine, să se despartă de Bucureşti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu o să aibă încotro. Va trebui să plece.

— El se luptă.

— Cu cine să se mai lupte? Veni ordinul, prin care pe ziua de mâine e mutat la Iași.

— Sărmanul. Atât spune doar, ordinul?

— Ba adaogă, că Maiorul Ciulei este mutat în regimentul nostru.

— Halal de batalionul al treilea, când o cădea pe mâna lui Ciulei. Pentru noi plecarea lui Ierescu, este o pierdere.

— Și sosirea lui Ciulei, alta mai mare.

— Așa este. Pune te rog să-l cheme pe Ierescu aici, să-i dau ordinul de plecare. Probabil, o să-mi ceară o permisie de câteva zile.

— Nu puteți să-i acordați nici o permisie. O confidențială a Ministrului, zice că trebue să plece din București imediat, în douăzeci și patru de ore.

— Ce comedie!

Nici nu sfârșise Colonelul țigara, ce și-a aprins când a dat ordin să-l cheme pe Ierescu; și Căpitanul era în fața lui:

— Va să zică, ne părăsești, Căpitane?

— Nu știu nimic, Domnule Colonel.

— A eșit decretul prin care te-au mutat la Iași. Mie personal îmi pare foarte rău că ne despărțim; dar pentru Dta este un semn de mare încredere, și te felicit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Predă comanda batalionului Căpitanului Vasiliu şi pregăteşte-te de drum.

— Am înţeles. V'aşi ruga pentru o permisie de opt zile.

— Acum depinzi direct de Minister. Eu nu pot decât să-ţi comunic ordinul, de a pleca imediat la Iaşi. De vrei să mai rămâi în oraş câteva zile ; du-te la Minister, de cere voie de acolo.

— Vă salut, Domnule Colonel.

— La revedere, Căpitane ; şi la mai mare.

Mâna pe care o strânge Colonelul, arde aşa de tare, încât acesta nu se poate abţine, de a zice lui Ieresca :

— Ai ferbinţeală. Vezi să-ţi dea medicul ceva, să nu te îmbolnăveşti mai rău.

— N'am nimic, Domnule Colonel. Nu vă îngrijaţi, vă rog. Sunt sănătos tun.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XIV

Pe pământ nimic nu e absolut. Oamenii, nu sunt nici îngeri, nici draci. De aceia şi Lori, cu toate defectele ei, unele moştenite, altele dobândite, are şi calităţi bune. Intre aceste din urmă, se numără dragostea ei de copii şi de animale. Această dragoste pentru cei mai mici şi neputincioşi, este cu atât mai vrednică de laudă, cu cât Lori, cu toată regularitatea trăsurilor feţei are în figura ei ceva aspru, de care foarte adesea se sperie copii şi dobitoacele. Ea face adevărate sforţări, ca să-şi atragă simpatia lor. Nimic nu o descurageză în lupta de a se face plăcută lor.

Pentru câini şi pisici, îşi umple buzunarele cu bucăţi de pâine, de le împarte pe unde întâlneşte vreunul din aceste dobitoace, care cu cât sunt mai slabe şi mai urâte, cu atât devin mai interesante pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Lori. Dimineața îi place să dueă bomboane și jucării, copiilor săraci. Foarte adesea însoțește aceste daruri, cu altele tot pentru copii, dar pe care mai mult decât copii le prețuesc părinții lor.

In ziua când Ieresou primea poruncă să pornească la Iași; soția lui era în dârdora botezului unui copil, al unei foste a ei spălătorese. De aceia nu a băgat de seamă cât de mult întârziază Ieresou. Mulțumită de cum a petrecut în mijlocul acestor umiliți, Lori îi povestește ce drăguț a fost prunoul, ce bucurie a făcut copilelor mai măricele, cutia cu cofeturi de la Constantinescu. Tare i-a rămas inima, la un cocoșel pe care îl cresc copii aceia împreună, și care se joacă toată ziua cu ei.

— Toate bune și frumoase; dar nu mă întrebi și pe mine, de ce am venit așa de târziu dela casarmă?

— Așa e. Nu băgasem de seamă. Ce ai pățit?

— M'au mutat la Iași!

— Și când pleci?

— Nici odată.

Căpitanul istorisește nevestei sale, cum l-a înconoștiințat Colonelul de mutare, și cum a pornit pe dată la Minister. Ministrul nici nu a vroit să dea ochi cu el. I-a trimis răspuns, printr'un ofițer de ordonanță, să pornească îndată la Iași,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dacă vrea să capete epoletele de maior, de Sf. Vasile. A dat atunci năvală, la Directorul Ministerului. Nici acesta n'a fost mai breaz ca Ministrul, i-a-spus aidoma acelaş lucru. A înţeles omul, că trebue să aleagă între Bucureşti şi oştire. La drept vorbind, nu se prăpădeşte de Bucureşti. Auzind că Iaşii, sunt un oraş destul de frumos, şi tare i-ar fi fost drag să comande vănătorii.

— Bănuiam eu asta.

— Numai atât că Dta nu vrei, să pleci din Capitală.

— Nici moartă, nu es din barieră.

— Ştiam eu bine, că este aşa. Şi atunci, ţi-am jertfit viitorul meu.

— Ce ai făcut?

— Mi-am dat dimisia. Nu vezi că am şi lepădat uniforma? De acum nu mai mă vezi cu mondirul pe mine, cât o fi lumea.

Ierescu povesteşte domol. Caută să dea jertfei sale, aparenţa unui act simplu, şi pe care nu-l regretă prea mult. Nu voeşte ca Lori să ştie, cât l'a costat plecarea din oştire. Dar cu cât vorbeşte mai simplu, cu atât isbuteşte mai mult să o înfurie. Roşie ca racul, cu ochii injectaţi de sânge, nu se mai poate stăpâni. Din gură îi ies cuvinte triviale, vorbe de care Ierescu nici nu bănuia că fac parte din vocabularul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

soției sale. Îi spune, în chipul cel mai crud, că este lipsit de inteligență, incapabil de ceva mai bun, de cât de a mușt rului recruții. A ruinat-o prin incapacitatea lui. Acum nici nu mai vrea să muncească, e un trântor.

— Liniștește-te, Lori, pentru Dumnezeu! Nu te-a ruinat nimeni. Fii sigură că nu am să stau cu mâinile în sân. O să-mi găsesc, ce să muncesc. N'avea nici o grijă.

— Ce-mi pasă mie, de ce-o să faci Dta, de acum înainte! Nu înțelegi tâmpitule, că m'ai plictisit? Credeam că te vei duce în Moldova; că voiu mai răsufla și eu, fără să-mi apari în ochi, la fiecare minut. M'am săturat de vieața asta. O! Doamne, de ce nu vii să mă ei!

— Nu-i nevoe, Cocoană, să te rogi la Dumnezeu, pentru asta. Nu te mai văicări așa, iacă plec și te las, eu.

— Dute opt, și cu-a brânzii nouă.

— Am plecat.

Clătinându-se pe două cărări, Ierescu a luat drumul spre Căciulătescu.

Colonelul presidează prânzul, înconjurat de copii și nepoți. La dreapta lui, stă Filofteia, de împarte la fiecare din mâncările ce aduce în sofragerie, un soldat în plină uniformă. Nimeni nu se adăsta la ora aceia, să vadă pe Ierescu intrând. Au crezut că vine, să le ves-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tească cine știe ce nenorocire, așa era de galben și de descompus.

— Ce ie? Ce face Lori?

— Este bine sănătoasă; m'a gonit din casă.

— Nu mă mir de loc; spune sora lui.

— Ba drept să-ți spun, că la așa ceva nu mă așteptam; zice Căciulătescu, după ce Ierescu le istorisește ce s'a petrecut.

— Vezi numai, să nu ți se facă milă de ea, și să o ierți; adaogă Dna Filofteia Căciulătescu.

— Cum să o iert? M'a gonit, ca pe o slugă. Uite că a pornit după mine și calabalâcul meu; spune Căpitanul, care a zărit pe vistavoiul său, cum vine cu o birjă plină cu geamantane. Nu m'aș mira, să fie și încurcată cu cineva.

— Te mai îndoești?

Două zile s'au ținut de capul lui Ierescu, Căciulătescu și soția lui, să-l facă să revie asupra demisiei, și să plece la Iași. Nu a fost chip, să-l înduplece cineva.

— Nu se poate. M'aș face de râsul lumei. Lăsați-mă!

A plecat la Craiova, din care nu a mai ieșit, decât spre a se duce la cimitirul Sineasca.

Lori nu calculase astfel. Despărțirea de Ierescu, în chipul cum a urmat, nu a intrat în prevederile ei. După ce dar, într'o fugă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

a adunat bagajele bărbatului, şi le-a pornit la Căciulătescu ; s'a simţit desorientată cu totul. Are nevoe de sfat şi mângâiere.

Pentru aşa ceva este minunată Aretica Voicescu. A poruncit dar să pue caii la trăsură, şi s'a îndreptat spre sora sa. Dna Voicescu ascultă în tăcere pe Lori, care cu o volubilitate extraordinară, îi descrie scena în urma căreia a plecat Ieriescu. Bine înţeles, Lori dă scenei aceleia caracterul ce-i convine.

— Ori cum, asta este o mare nenorocire pe capul tău ; suspină Dna Voicescu.

— Ce nenorocire, soro? De mai ţineam casă cu el, mă aduceà în sapă de lemn.

— Nu fii aşa de nedreaptă, Lori. Scarlat nu are de cât o singură vină : că a jucat cum i-ai cântat tu.

— Va să zică, şi tu tot lui îi dai dreptate. Foarte frumos !

— Spun ce este.

— A fost mojic cu mine, întotdeauna. Mă tortura.

— In nici un caz nu ai suferit de la el, nici pe sfert, din câte rabd eu, lui Voicescu,

— Te bucuri de averea lui Voicescu. şi de aia îi rabzi.

— Cum poţi, să spui una ca asta?

— Ei, şi? Dacă mă scoţi din sărite, cu chipul tău de a judecà lucrurile.

— Ştii că eşti curioasă, Lori. Ce vrei să-ţi spun?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu știu, dar tu în loc să mă consolezi, mă osândești.

— Dacă e așa, poftim ! Foarte bine că te-ai certat cu Ierescu, te felicit.

— Nici așa, nu vroi !

— Ce vrei, dar ?

— Să-mi spui ce crezi tu, că ar fi de făcut, de acum înainte.

— Cel mai înțelept ar fi, să te duci la Filofteia, să te împaci cu Scarlat, și să plecați amândoi la Iași.

— Nu voi să fac asta. Nu pot să-l mai sufer pe Ierescu. Am sfârșit cu el.

Și fără să mai adaste alt răspuns de la Dna Voicescu, Lori își pune mâna la gură ca să oprească un rîs nervos, ce în câteva secunde se preschimbă în plânsete desperate.

Dna Voicescu, lasă pe Lori să-și descarce nervii, fără ca să-i spuie un cuvânt mai mult. Nici nu ar ști ce să-i zică. Răsuflă numai atunci, când o vede că-și șterge ochii și își pune voaleta pe obrajii rumeni. O conduce până la trăsură. Privind-o cum se duce, în caleașca-i de gală, Aretica se înduioșează de sora ei.

— Nu o să o sfârșească bine Lori ; gândeste dânsa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XV

A făcut vâlvă mare în Bucureşti, despărţenia Iereştilor. Câtva timp nu s'a vorbit în lume de cât de asta. Bucureşteanul însă este, din fire, îngăduitor pentru păcatele ce isvorăsc din dragoste; şi de aceea iute s'a uitat tot scandalul. Lori a continuat să apară la toate balurile şi seratele bucureştene, ca şi mai înainte, dacă nu chiar mai des. Doar Tomşa a început să apară în fie care zi, în strada Brezoianu, fără ca nimeni să vadă ceva rău în aceste vizite cotidiane. La mesele unde este invitată Lori, nu lipseşte nici o dată Maiorul. In strada Brezoianu, el dă chiar porunci, pe care slugile le execută numai decât, ca pe cele date de un adevărat stăpân.

La mesele ce dă Dna Ierescu, vine toată lumea bună. Dor la dejun, pot stà singuri la masă, Lori şi Tomşa. La dejunurile astea, Maiorul vorbeşte lui Lori, politică.

Dinainte de Crăciun, ea ştiea că se pregăteşte ceva serios împotriva lui Vodă. Foarte natural i s'a părut, prin urmare, că la 11 Fevruarie, oştirea a răsturnat pe Cuza.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mai mult a minunat-o faptul că Tomșa fu ținut în slujbă de fevruariști, și l-au însărcinat cu funcțiuuile de ofițer de ordonanță al Generalului Golescu, căpetenia Locotenenței Domnești.

— Cum văd eu, erai printre conspiiratori și tu.

— Doamne ferește ! Ar fi fost din partea mea o mișelie, să lucrez în contra Prințului, pe care îl slujeam și căruia îi jurasem credință.

— Atunci de este așa, cum de slujești acum pe Golescu ?

— Asta e alta. Odată ce Prințul a abdicat, sunt liber să servesc pe oricine. Prin abdicarea lui, m'a deslegat de jurământul de credință, ce mă constrângea.

— Așa dar, bine au făcut cei ce l'au dat jos pe Cuza.

— Nu zic asta. Amestecul oștirei în conspirație, eu nu-l pot aproba. Din nenorocire, Cuza a făcut mari greșeli. Acum trage consecințele greșalelor sale. Lumea este încântată că a căzut Cuza. In oraș este entuziasm mare. Te sfătuesc să eși prin târg, să vezi numai ce este acolo.

Lori a lăsat pe Tomșa să se odihnească în intacul ei, și a plecat cu trăsura prin oraș. Astfel a putut să admire Capitala pavoazată cu steaguri tricolore. A trecut prin dreptul casei Generalului Solomon. Pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fostul Ministru de Răsboi îl păzia oştirea. In Lipscani a văzut copii din şcolile primare, doi câte doi, cu steguleţe în mâini. Sub conducerea institutorilor lor, ei îşi manifestau bucuria de a fi scăpat de lecţii în ziua aceia, cântând în cor, pe o arie populară, un cântec de ocazie, ce se sfârşeşte cu refernul :

„Afară, afară din Domnie
„Că n'ai ştiut să porţi coroana României."

Lori reuşeşte să pătrundă şi în dealul Mitropoliei, ca să vază pe deputaţii pe care se rezima regimul cuzist, cum decretează ei că Patria este recunoascătoare oştirei, ce a detronat pe cel căruia, aceiaşi deputaţi, îi mărturiseau în ajun credinţă veşnică.

— Hai să eşim de aicea. Mi-este greaţă de laşitatea oamenilor ăstora, spune Lori lui Tomşa, venit şi el la Cameră, să asiste la manifestaţia Parlamentului cuzist.

Au plecat amândoi la vie, unde nimeni încă nu aflase de ce s'a petrecut peste noapte în Palatul Domnesc. Pândarul aflase doar că pe Cuza l-au făcut împărat. El cutează prin urmare, să întrebe pe stăpânul său, întrucât poate fi adevărat svonul acela.

— Nu e adevărat, moşule. Vodă a plecat de bună voe din ţară, ca să ne putem aduce alt domn de viţă împărătească. Să fim la rând cu ţările celelalte.

— Numai să dea Dumnezeu bine, Coco-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

naşule. Că de, noi aşa proşti cum suntem, noi ziceam că, nici Cuza n'ar fi fost aşa rău.

In toiul luptelor pentru cimentarea Unirei, prin întemeierea unei dinastii de sânge regal şi ereditară, s'a judecat în faţa judecătorilor dela Tribunalul Ilfov, divorţul dintre Ierescu şi Lori.

Graţie amabilităţii lui Gârlescu, şi mai cu seamă din pricină că Ierescu nu s'a mişcat, procesul a mers ca pe roate. Cel dintâi proces de divorţ, care s'a cercetat după prevederile Codului Alexandru-Ion I, s'a resolvat repede, fără vorbă multă.

La 9 Mai, sentinţa de despărţanie a fost transcrisă în registrele Stării Civile. A doua zi Dna Eleonora Tămădău, desrobită de lege de lanţurile nunţei, s'a dus pe Podul Mogoşoaiei, de a fost de faţă la intrarea triumfală a Prinţului Carol de Hohenzolern, în Bucureşti.

Impreună cu alte multe doamne, Lori a aruncat un coş întreg cu flori peste capul tânărului Domnitor, care a venit în trăsură deschisă, având alături de el pe Generalul Golescu. Caleaşca domnească era împresurată de întreg Stat-Majorul predecesorului său. Aghiotanţii lui Cuza călăresc deavalma cu ofiţerii gardei naţionale, cari se deosebesc de cei dintâiu prin pălăriile lor împodobite cu pene, şi prin cravatele garibaldiane, ce au la gât.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

De trăsura lui Lori, se apropie o birjă nu tocmai elegantă, în care stă în frac și cu joben nou pe cap, Voicescu. Directorul Casei de Depuneri, este nebun de bucurie. A văzut pe Veleli ministru ; și presimte că se apropie ceasul când vraful de polițe ale acestuia, se vor transforma în bani sunători.

— Dar Aritica, de ce nu a venit?

— N'a vrut. Adică nu este tocmai bine. E chiar serios bolnavă; răspunde Voicescu.

Lori, uitând un moment ce dușmănie domnește între adevăr și Voicescu, se încrede în ce-i spune. Dă poruncă viziutiului să treacă Dâmbovița, ca să vadă ce face sora ei.

A găsit însă pe Dna Voicescu, în grădină.

— Ce ai? De ce suferi tu?

— Ce vorbă e asta? Sunt bine, sănătoasă ; nu m'a durut, nici nu mă doare nimic.

— Voicescu îmi spuse că ești serios bolnavă.

— Și l-ai crezut?

— Nu mi-am închipuit, că poate să fie un om așa de mincinos. I-a fost rușine, să-mi spue, că n'a vroit să te iee cu el, să vezi parada.

— Ba eu nu am voit să es din casă. Când văd tocmai pe cei ce trăiau din mila lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Cuza, cum se gudură acum pe lângă cei ce l-au dat jos, mă apucă scârba.

— Din partea asta, ai dreptate. Dar să ştii că a fost foarte bine. Uniformele ofiţerilor din garda naţională, sunt de o frumuseţe ! Tomşa avea un cal, care mânca foc, nu altceva. Vodă nu şi-a luat ochii de la calul ăsta. Îi plac caii, se vede.

— Dar Prinţul, cum se arată ?

— Este tânăr şi drăguţ. Un brunet cu ochii albaştrii. Parcă este o bomboană. O să-l mănânce cucoanele.

— Să-i dea Dimnezeu noroc şi domnie lungă ; că prea ne facem de ocară, tot schimbând la Domni.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XVI.

Dacă despărţenia a mers strună, nu tot aşa de uşor, se pot descurca celelalte daraveri ce preocupă pe frumoasa doamnă Tămădău. Tribunalul, e drept, a osândit pe Ierescu să-i plătească o respectabilă pensie alimentară ; dar nu o poate încasa în nici un chip.

Scarlat Ierescu, din minutul când a părăsit casele din strada Brezoianu, nu a mai făcut nici o mişcare. Par'că ar fi murit. După arendaşi nu aleargă. Poliţele i se protestează pe fiecare zi.

— Nu înţeleg, unde vrea să ajungă omul ăsta ; se tângue Lori către Dimani.

Cumnatul ei, o ajută cu sfatul, ori împrumutându-i bani. El îi recomandă pe avocatul lui, pe Furculescu, ca pe un meşter capabil să o scoată din încurcătură. Dar uite că nici Furculescu, cât este el de mehenghiu, numai ştie ce trebuie să mai zică. Pe Lori o scoate din minţi grenţăţile pecuniare cu care se sbate, şi care mai înainte îi erau absolut necunoscute. Ea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sâcâie necontenit pe Dimani cu întrebări nesăbuite. Îi cere sfaturi ce nu-i poate da.

Furculescu pretinde că singurul mijloc de a mişca carul din loc, ar fi să intenteze proces lui Ierescu, pentru restituirea dotei. Procesul s'a câştigat într'adevăr. Şi fiindcă Ierescu nu a făcut nici un pas, sentinţa a rămas repede definitivă. Dar tot nu au făcut nimic, faţă de rezistenţa pasivă a Căpitanului. Avocatul propune, acum să-l execute prin portărei.

— Asta e asta, zice Dimani. Avere este berechet, dar şi datorii sunt destule. Dacă Ierescu ar fi alt om, s'ar putea ajunge la o înţelegere. Şi-ar plăti toate datoriile, şi i-ar rămâne şi lui avere bunicică.

— Aşa zic şi eu, Domnule Dimani.

— Dar uite că Ierescu, nu zice ca noi.

— Incăpăţânat român, şi olteanul ăsta!

— Ierescu are suflet de pasăre. Să ştiţi dela mine.

— Ce vorbă mai e asta?

— Să vă spun, acum. Când eram flăcău, o muiere bătrână, Dumnezeu să o ierte, mi-a spus că femeile au suflet de pasăre. Când femeea are suflet de turturea, nu iubeşte decât odată în viaţa ei, odată şi grozav. Am crezut atunci că este numai o poveste. Mai târziu m'am încredinţat că este tocmai aşa, cum mi-a zis bătrâna aceia. Nu ştiam însă că sunt şi bărbaţi cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

suflet de pasăre. Dar acum văd că sunt şi de aceştia. Ierescu este unul dintre ei. El nu a iubit în lume decât pe Lori. Dacă a perdut-o pe ea, puţin îi pasă lui de ce se petrecea în jurul său. De nu ar fi bisericos, aşa cum este, de mult şi-ar fi pus el capăt zilelor.

— Crezi Dta lucrul ăsta?

— Din pricina asta, nici nu ştiu ce mai e de făcut.

— Să mergem înainte, Domnule Dimani. De punem moşiile la mezat, rămân toate asupra Coanei Eleonorei. O să-i fie bine, credeţi-mă.

— Ştiu că se poate şi aşa. Dar vezi, Furculescule, eu ţin la Lori, ca la copilul meu; şi mi-este teamă.

— De ce te temi?

— De pedeapsa lui Dumnezeu.

— Ce stai să glumeşti.

— Nu glumesc deloc. Am văzut multe în viaţa mea. Sunt mai păcătos, decât ori care altul; dar nu aşi vrea să pătrundă în inima ei, vermele ce mă roade pe mine.

— Nu te-aşi fi crezut, aşa de bigot.

— Nu sunt bigot, Domnule. Dar mie nu o să-mi scoţi din cap, că Dumnezeu pedepseşte, pe cel ce îşi bate joc de dragoste.

— Ciudat?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— O fi; dar aşi voi ca Lori, să nu cadă sub blestemul bărbatului ei.

— Dacă e vorba, de asta; lăsaţi pe mine. Mă duc eu la Craiova, să mă înţeleg cu D. Căpitan. Cât e el de tare, să vedeţi cum o să-l aduc eu din condei, ca să facă cum e bine.

— Mă îndoesc..

— Să vezi Dta, Domnule Iancule, cum o să ţi-l domesticesc eu pe Conu Scarlat. Ai să te miri singur.

— Să-ţi ajute Dumnezeu!

— O să-mi ajute, că este spre binele tuturor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

XVII.

In spre revărsatul zorilor, pe bariera Craiovei, eşea din Bucureşti, o birjă veche, trasă de patru cai înhămaţi la roată şi de gâtul cărora, atârnau clopote cu sunet argintiu. In căruţa aceia, cu coviltirul de iuft scorojit, stă Furculescu împreună cu un ovrei cu care avocatul s'a învoit să-l ia la drum, nu atât ca să pue la oparte câţiva galbeni, cât fiindcă nu-i prea place să călătorească singur. Ovreiul nu e mai voinicos ca Furculescu, dar ştii vorba ceia: unde-s doi puterea creşte.

In tovărăşia unui samsar care se ocupă cu transportul de lână de oaie, avocatul lui Lori a pornit în patria Iereştilor. Şi abia a treia zi, spre sfinţitul soarelui, Furculescu s'a apropiat de Craiova. Dela Cârcea, din dealul cu vii mari şi frumoase, i se arată, în fine, oraşul. La picioarele lui se stă lunca Jiului. O imensă pajişte numai iarbă verde şi pomi roditori, se întinde până în dealurile de peste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Jiul, care o încinge cu un brâu lat de argint. La Răsărit se ridică, printre arbori seculari, Bucovățul și Jitianul, mânăstiri bătrâne și măreţe, psntru ca mai spre Apus să se arate cetatea banilor, cu casele ei albe. și cu biserici cu turle înalte și sclipitoare.

— Frumos oraș se vede Craiova. Mult mai este până acolo?

— Mai puțin de un ceas, Domnule Avocat.

Furculescu, să apucă să isbitească pe Moriț asupra Craiovei. Bietul samsar îi spune tot ce știe el, și mai ales despre lânăriile și zalhanalele ce sunt pe Jiu. Cunoaște pe Hristea Curti, pe fraţii Dumba și pe Pesșacov. Pe Iereşti nu-i cunoaşte. A auzit doar că un boer cu numele acesta, a vândut unui armean niște lemne dintr'o pădure de pe Olteț. A fost un chilipir mare. Ovreiul crede că boerul acela ar fi din București. Furculescu, tușește în sec.

— Și unde, o să tragem noi, acum?

— Eu am tras altădată, la Otel Curcubeu.

— Este bun otelul acela?

— Foarte bun. Și nici prea scump nu e. Birjarul intră, așa dar, într'o curte în care stau grămădite care și chervane, pline de praf. În poarta curței este aninată o tablă mare de fer negru, pe care au zugrăvit un curcubeu multicolor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

În odăi mici, de o curățenie îndoielnică, călătorul găsește un pat de fier, și o mescioară de brad. Ca să se răcorească puțin, o țigancă cu picioarele goale, pune pe scânduri un lighean de alamă; și dintr'un ibric la fel, îi toarnă lui Furculescu în palme apă rece de isvor.

— Unde pot să mănânc ceva?

— Vă putem aduce și noi, o tocană dela cârciuma din colț.

— Dar un birt mai bun, nu se găsește în târgul vostru?

— Cum să nu? Un francez ține lângă teatru, un birt fain. Da e cam scump, Musiu Auguste. Nu scapi dela el, fără vre-o doi sfanți.

Tot dela țigancă, află că Ierescu șade în hanul lui Solomon, la doi pași dela Otel Curcubeu; dar că nu-l poate afla acolo, de cât dimineața.

Ca să-i treacă de urât, a prânzit la Auguste, și a cutreerat orașul în lung și în lat. Seara a petrecut-o la teatru, unde trupa lui Theodorini, cu Stavrețele, Serghie și Tănăsescu, ține piept trupelor bucureștene. Se juca Infanții din Lora, o piesă care a plăcut mult lui Furculescu. A plecat dela teatrul craiovean, hotărît să-i facă reclamă la București.

Dar fiindcă nu tocmai spre a face o cercetare artistică, venise pe malurile Jiului;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

i se face ziuă la Hanul lui Solomon. O hărăbaie de zid masivă, în care se pătrunde pe sub o poartă de piatră boltită, la care stau de strajă două porți grele de stejar. Un gardist de stradă, ordonanța Poliția-iului Craiovei, care le locuește în han, îl mână pe Furculescu, la odaia pe care o ocupă Ierescu. Avocatul bate ușurel la ușă.

— Intră; poruncește un glas sonor, dinăuntru.

— Sunt Guță Furculescu, spune avocatul zâmbitor, și după ce a făcut un salut grațios, ne observat însă de Ierescu.

— Imi pare bine. Poftim de stai jos, și spune-mi cu ce te pot sluji.

— Eu sunt avocat în București.

Căpitanul se întunecă.

— Nu am nevoie de avocați. Am obiceiul de îmi isprăvesc treburile singur.

— Știu, Domnule Căpitan. Tocmai de aceia, mă înfățișez eu în fața Dtale. Sunt avocatul lui Dimani. Domnul Iancu, m'a trimis la Coana Eleonora, cumnata Dumnealui, care a binevoit să-mi încredințeze mie sarcina, de a-i descurca afacerile.

— Descurcă-i-le sănătos.

— Cum credeți. Numai vă rog, Domnule Căpitan, lăsați-mă să vorbesc.

— Vorbește Domnule.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Coane Scarlate, nu am avut până acum cinstea să vă cunosc; dar am auzit de Dv. şi am mare respect de persoana Dv. De nu a-şi fi de mult avocatul lui Dimani, nici mort nu a-şi fi luat un proces în potriva Dvoastră.

— De nu-l luai Dta procesul, se găsea altul să-l ia.

— Tocmai aşa am gândit şi eu, Coane Scarlate. Şi să mă credeţi, pe cinstea mea vă spun, că ar fi fost mai rău.

— Cum poate fi mai rău?

— Nu ştiu, Coane Scarlate. Dar românul zice: Doamne fereşte de mai rău.

— O nemerisi ca nuca în perete.

— Se poate. Atunci să zicem, că nu am spus nimic.

— Cum poftesti Dta. Eu numai atâta te întreb: rogu-te spunemi ritos, ce vrei dela mine?

— Vă rog să nu vă supăraţi pe mine, Coane Scarlate. Venisem să vă rog să-mi spuneţi şi mie, când vreţi Dv. să executaţi hotărârea care vă obligă, să-i restituiţi Coanei Eleonorii, zestrea Dumneaei?

— Nici când.

— Atunci, ce vreţi să fac eu?

— Ce ştii.

— Aştept porunca, de la Dv.

— N'am eu să-ţi dau porunci Dtale. Poruncă să-ţi dea, cine te-atrimis aici.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Pe cât înțeleg eu, Dumneavoastră, Coane Scarlate, doriți ca ecaretele să fie puse la mezat, pentru plata zestrei.

— Cine cere bani, știe cum îi poate și dobândi.

— Vă rog să nu vă supărați pe mine, Coane Scarlate, dar gândiți-vă, că dacă se pun toate ecaretele la mezat; Dv. nu vă mai rămâne nimic. Se alege praful de tot.

— S'a și ales.

— Orișicum, Coane Scarlate. Eu aș voi, dacă îmi dați voe, să vă propun ceva mult mai convenabil.

— Și ce anume?

— Dați-mi voe! Dumneavoastră, Coane Scarlate, să zicem așa, aveți să plătiți pensie alimentară, pe un an și mai bine; tot Dv. mai datorați vreo zece mii de galbeni, cu dobânzile lor. Pe lângă asta vi s'a protestat câteva poliță. Așa este?

— Se poate.

— Uite acum ce vă propunem noi: Luăm asupra noastră toate datoriile Dv., cu condiție să ne cedați nouă Ierești, și bonurile emanatate la Poumaye. Zic eu bine, ori nu? Să te aud, Coane Scarlate.

— Mă rog, mă rog. Aș vrea să știu cine sunteți Dv., cei ce vreți să faceți târgul ăsta, cu mine?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Coana Eleonora, se înțelege.

— Așaa? Dumneaei pofteşte Ierești și bonurile mele.

— Da, tocmai Coane Scarlat, Dumneaiei.

— Nu și-a găsit omul, Domnule.

— Cum ziceți Dv., Coane Scarlate. Numai eu vă rog să vă gândiți mai mult, asupra răspunsului. Dacă primiți propunerea noastră, vă rămân munții cu pădurile toate.

— Ei, ași !

— Dacă ne înțelegem ; sunt gata, să vă dau și jumătate din bonurile ce mai rămân, după acoperirea lui Poumaye.

— Nu se poate, Domnule.

— Vă rog, dacă nu vă supărați, explicați-mi și mie, pentru ce nu se poate:

— Bucuros. Banii ce sunt dator, leafa mea, tot ce a eşit din bonurile pe care le-am vândut, tot, tot a fost cheltuit de Coana Lori. Nu vrea să recunoască adevărul ăsta, se face stăpână pe casele ce am cumpărat pe numele Dumneaiei, și cere și zestre ; să-i fie de bine, n'am nimic de zis. Mie tot una îmi este. Scoată-mi moșiile la mezat, bată-mi toba, eu nu zic pâs. Are carte, are parte. Ştiu. Dar nici eu, cu tâlharii nu stau la tocmeală. Imi pune puşca în piept, tragă și cocoșul. Eu nu mă lupt

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu nimeni, dar nici nu mă închin Dumneaiei. Ai înţeles, acuşi, Domnule ?

— Nu prea.

— Atât mai rău pentru Dta. Acum, dacă te simţi bine în odaia mea, poţi să stai acilea cât îţi este voia ; eu mă duc, te las în pace. Drum bun şi să auzim de bine.

— Daţi-mi voe, Coane Scarlate.

— Nici un cuvânt mai mult nu mai am, Domnule, nici de spus, nici de auzit. Rămâi sănătos.

Furculescu, a rămas cu gura căscată. Nici nu a băgat de seamă, când a sbughit-o Căpitanul. Işi ia dar pălăria, de pe masă, şi se întoarce la Otel Curcubeu. Dă ordin să pue caii la birjă, ca să plece numai decât înapoi la Bucureşti.

Cu ceva mai înainte de a eşi pe barieră, i s'a părut că zăreşte umbra lui Scarlat Ierescu, suind treptele unei scări ce ducea într'un cerdac, de curând închis cu geamlâc. El nu ştie că în casa aceia locueşte, Coana Zoica Păcurăţeanca, sora Căpitanului ; şi că, de când l-a lăsat nevasta, aceia este singura casă în care mai calcă Scarlat Ierescu.

Dimani nu avea iluzii asupra succesului misiuni lui Furculescu. Nu se mira de loc, că Ierescu nu a vrut să stee de vorbă cu isteţul avocat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu făcuși nici o ispravă; îi spune el surâzând.

— Imi închipuiam, că o fi mai de înțeles. Dar n'a fost ca putință, să ne înțelegem.

— Mă așteptam.

— Acum, ce ne facem?

— Du-te, de întreabă pe Lori.

Furculescu, reușește să aducă pe D'mani cu el, la Lori. Pe fosta soție a lui Ierescu, o supără strașnic vestea, că avocatul ei nu a putut să obție o transacție.

— Ce hain, și cât este lipsit de inteligență; exclamă dânsa. Nu e așa, Nene, că e atât mai rău pentru el, că nu vrea să se înțeleagă cu mine?

— De, știu și eu.

— Acum, vorba e, ce să mă fac eu?

— Să-ți spun drept, Lori neică, mie mi este greu să-ți dau un sfat. După lege ai dreptul să faci ori și ce; dar, dacă vrei să fii dreaptă, trebue să recunoști că Ierescu nu a cheltuit nici o lăscae, pentru el.

— A fost prost chivernisitor.

— Vezi, nici măcar asta nu pot să zic. A vândut lemnul prea eftin, dar casele le-a cumpărat chilipir, și-a desțelinat, fără cheltuială, atâtea pogoane neroditoare.

— Dar, s'a împrumutat dela cămătari.

— Nici asta nu e exact. Dobânzile nu sunt prea grele, și bonurile se ridică. Dacă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

îl strângi acum de gât, poţi să-i iei tot, pe nimic. Cu toate astea, casa asta trebue să-o ţii în preţul zestrei, ori să i-o laşi, lui. Aşa s'ar cuveni.

— Mi-a dăruit-o el. N'are decât să mi-o ceară înapoi, şi îi o dau.

— Nu cere el nimic dela tine. Aci e tocmai greutatea.

— Dta ce ai face în locul meu?

— Aşi ţine casa drept zestre, şi îi aşi cere să-mi plătească pensia. Pentru acoperirea pensiei, este destul să pui în vânzare o moşie.

— Cred, Coconiţă dragă, că ai face o mare greşeală, dacă ai urma sfatul Dlui Dimani. Dta ai legea de partea Dtale. Lasă să hotărască legea. Ierescu nu merită, să fii milostivă cu el.

— Îl lăsaţi pe drumuri.

— Îi ajunge pensia, de căpitan. Alţii nu au nici atât. Muncesc ca să capete o pâine.

— Tocmai aşa, Coconiţă. Bine ziseşi.

— Pensia nu-i ajunge, nici să-şi plătească mâncarea de toate zilele; spune Dimani.

— Mănâncă la neamuri.

— Eu atât vă rog, să hotărâţi ce am de făcut, de acum înainte; reclamă avocatul.

— Fă ce zice legea, îi porunceşte solemn, Lori.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Am înţeles. Mâine puŋ tot în vânzare.

— Să-i laşi via dela Cârcea. Să nu zică lumea, că-l persecut.

— Sunteţi prea bună. Nu merită nici o îndurare.

— Ori cât. Lasă-i via.

Furculescu ese încântat. Diamani a pus ochii în tavan, şi fumează. Lori se apropie de el, şi îl ia de gât.

— Iţi mulţumesc, Nene, pentru tot ce ai făcut pentru mine. Acum o să-ţi pot restitui paralele, cu care m'ai împrumutat în timpul acesta.

— Nu la asta, mă gândeam eu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XVIII

Regimul ce a urmat lui Cuza, a ridicat prestigiul lui Tomşa şi a lor lui. Beizade Alecu, tatăl Maiorului, a fost trimis în misiune diplomatică la Viena. Graţie surorei sale, Principesa de Ingolstadt-Roda; Beizadeaua a isbutit să fie bine primit de Inpăratul Austriei. A risipti bănuelile ce dase foc la Viena, instalarea unui Hohenzolern în Bucureşti.

Generalul Buhuş, a ajuns şi el, Vice-Preşesinte al Senatului. Ginerii lui s'au procopsit. Lupca este acum Prefect de Ilfov, şi Marmara Procuror-General. Tomşa a fost cel dintâiu Locotenent-Colonel, făcut de Carol. A devenit aghiotantul favorit al tânărului suveran. Il însoţeşte la vânătoare. Cu el, îmbrăcat civil ese Domnitorul prin oraş, pentru ca nebăgat de seamă, să cunoască cât mai bine. Capitala şi obiceiurile ei. Impreună îşi reamintesc de farmecul Tuileriilor, şi vorbesc de frumoasa Principesă Murat, de dragul căreia bate încă inima lui Carol.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARA CLUJ-NAPOCA
Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tomşa şi ai lui, au tot dreptul să fie încântaţi.

Nu tot aşa gândeşte Lori. Bucureştii îngăduitori nu-i au imputat nici odată, dragostile ei. Nici chiar despărţenia ei, nu a emoţionat prea tare, societatea bucureşteană. Chipul însă cum a deslegat conflictul financiar, cu Ierescu ; a ridicat opiniunea publică în contră-i. A fost o indignare generală, în ziua când moşiile lui Ierescu, au rămas ei pentru a se despăgubi de zestre. In minutul când s'a aflat că tot ea a ridicat dela Poumaye şi bonurile acolo depuse de Ierescu, furtuna a crescut şi mai mult. Nimic nu a folosit, încercările lui Lori de a calma pe oameni, arătând că ea a plătit toate datoriile fostului ei soţ.

Operaţia inspirată şi condusă de Furculescu, a îmbogăţit foarte mult pe Lori ; dar a pus-o rău cu toată lumea. Căci aşa uşuratec cum e, bucureşteanul, el este drept, şi mai ales milos. De aceia acum o sumedenie de cucoane, evită să dea ochi cu Lori. Foarte multe nu-i au mai întors visita. Au pus-o la carantină.

In casă la Dna Voicescu, cocoanele nu se sfiesc să o critice, în faţa surorei sale. Aritica o apără cum poate mai bine, deşi nu cu prea multă convingere. Ea dă toată vina asupra avocatului, care a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

condus procesele, și a consiliat pe Lori ce să facă.

— Ia lasă, dragă? Lori nu este un copil nevinovat, care nu a știut ce însemnează să scoți averea cuiva, la mezat. Era voaba de bărbatul ei, de omul care s'a ruinat numai ca să-i facă ei toate în voe; spune o doamnă brunetă.

— Furculescu a câștigat câteva sute de galbeni, din daravera asta. Ierescu a rămas pe drumuri, muritor de foame, ca să se îmbogățească Lori. Asta nu se face; încheie o blondină.

Și Aritica Voicescu, tot mai încolțită, nu mai știe ce ar mai putea spune în favorul lui Lori; căci nimic nu prinde. Acum istorisește că Lori, a poruncit lui Furculescu, să-l cruțe cât mai mult pe Ierescu. Nu a vroit să-i pue în vânzare și via dela Cârcea. Această din urmă poveste, stârnește hohot.

— Vai, sărăcuța de Lori! Cât a fost de generoasă! Și noi nu știam? De mila lui Ierescu, s'a lipsit de cinci pogoane de vie, la Cârcea. Câtă generositate pe ea; exclamă doamna cea oacheșă.

— Dacă Ierescu nu va avea ce să mănânce, o să aibă cel puțin de băut de acum înainte; observă doamna cea bălae.

Intr'o astfel de atmosferă. Lori suferă. O jicnește mai ales faptul, că i s'a închis

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

intrările din casa lui Buhuș. Tomșa, simte cât o doare pe Lori, că verele lui o ocolesc. El încearcă să aducă pe Dna Lupea, la sentimente mai bune, față de iubita lui.

— Este foarte drăguță Lori, suntem de acord. Cât nu se despărțise de Ierescu, pe mine nu mă privea conduita ei. Dar acum, când și copii știu, că este amanta ta, nu o mai pot primi în casă. S'ar scandaliza lumea. Nu pot, vere. Este peste putință.

Și Tomșa a pus capul în jos; convins că vara lui, are dreptate. Totuși a mai încercat, pe alte căi. Coana Marghioliță Buhuș, i-a tăiat ori ce gust, de a mai aduce vorba despre Lori.

— Te rog, nepoate, să-mi dai pace, cu plăcintăreasa aceia. Cât a fost soția lui Ierescu, băiat de familie bună, om cinstit, n'aveam ce zice în potrivă. Acum să-mi dea pace. Petreacă-și cu cei de seama ei.

Ca Ierească, era poftită la balurile lui Sutzu, și la Otetelișanu. La Palat era invitată, ca ofițereasă. Dna Tămădău nu are însă ce căuta la Sutzu și la Otetelișanu. De nu ar fi Tomșa Aghiotant Domnesc, nici la Palat nu ar mai avea intrare.

Dar și acilea, ea numai este ce era odinioară. Ori cât de frumoasă e Lori, cât se învârtesc bărbații în jurul ei; nici la Palat, nu se mai bucură de onorurile ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

primea, cu soţica Căpitanului Ierescu. Acum îi trec înainte, toate ofiţeresele, la care ea, altă dată, nici nu se uita. La supeu, se scoboară cu cele din urmă perechi.

Când a venit să-i ofere braţul Tănăsache Popescu, Grefierul Tribunalului de Comerţ, în uniformă nouă de sublocotenent în garda naţională; Lori s'a roşit toată.

Cu ochii plini de lacrămi, s'a dat jos, în sala de mâncare. Nu a pus gura pe nimic. I-a venit ameţeală când Popescu a condu-o la locul ei, lângă Mariţa Pitpălăcioaia, nevasta unui măcelar chiabur, căpitan în gardă şi consilier comunal; alături de soţia unui alt consilier comunal. Fane Ionescu, cunoscutul braşovean din piaţa Sf. Anton.

Greu de tot şi-a putut opri lacrămile, la plecare, când a zărit pe Tomşa fluturând printre domniţe şi ministrese. A priceput că se jena, să vie să o salute. Pe când cocoanele plecau însoţite de soţii lor; ea s'a suit singură în cupeu. In drum spre casă; i-a venit furie pe lumea asta rea şi făţarnică. Ne având cu cine se sfădi, a făcut bucăţele batista de borangic subţire, o ţesătură de minune, ultimul dar al lui Ierescu. Atât nu a ajuns, să o calmeze. Jupâneasa a trebuit să primească ghion-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

turi, tot timpul cât a ajutat-o, ca să se deshrace.

S'a vârât în plapomă, bombănind. Nu a închis ochi, până la ziuă. Gândul i-a fost numai la umilirile ce înghiţise, în seara balului; umilinţe ce o exasperează şi de care crede că i s'au pregătit anume, din răutate. Este ferm decisă, să se răsbune pe toţi, şi cât mai neîntârzîat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XIX

Tomșa însă, petrecuse minunat. Tocmai în seara balului, se aflase de succesele diplomatice ce a repurtat Berzadea Alecu, la Viena; și ele s'au resfrânt, foarte natural, asupra fiului său. Fusese prin urmare, înconjurat și sărbătorit ca un erou al zilei. El nici nu a bănuit măcar, cât suferise Lori, în ceasurile acelea. Făcuse un cadril cu dânsa, o văzuse jucând mereu. Atât, credea el, a fost de ajuns, pentru ca și Lori, să fie mulțumită.

A sosit la dejun, vesel, și cu chef la vorbă. Indispoziția iubitei lui, care se arăta schimbată la față, și cu ochii roșii; el o pune în socoteala nopții nedormite. Îi presintă o cutie rotundă de carton trandafiriu, legată cu panglici la fel, plină numai cu poame zaharisite, venite proaspăt dela Nizza. Lori, atât de iubitoare de lise, nici nu deschide cutia.

— De ce ești așa de indiferentă, cu lisele mele?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu-mi este bine. N'am dormit de loc.

Ei trec imediat în sala de mâncare, unde îi adastă o masă aleasă, pregătită de bucătarul francez, angajat de Tomșa, cunoscător în arta culinară. Nici acilea, nu-i este cu putință Maiorului, să-și învesclească prietena. La toate încercările lui de a lungi conversația, ea pune capăt cu câte un da, sau nu, destul de înțepat. In salonaș, la cafea, Tomșa dă un nou și puternic asalt. Aduce vorba de balul din ajun.

— A fost foarte frumos, nu e așa, drăguță ?

— Așa crezi?

— Tu, nu?

— Dar de loc nu mi-a plăcut. balul. Imbulzeală și neregulă mare.

— N'am observat, lucrul acesta.

— Da, ce observi tu, dela o vreme?

— Mărturisesc, că am avut impresia, că a fost mai bine și regulă mai mare, ca oricând. Supeul, mai ales, a fost minunat.

— La mesele dela început, se poate. Ce a dat însă poșidichiului, în care m'ați băgat și pe mine, aceia nu era bun de dat nici porcilor, de mâncare.

— Toate mesele, au fost servite la fel.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Atunci, mă mir cum poţi zice că a fost bun supeul.

— Te asigur, că era bun.

— In definitiv se poate, căci eu nici nu am avut gust, să pun gura pe de ale mâncărei. Şi-au bătut joc de mine!

— Cum se poate?

— Uite aşa. Aţi însărcinat un grefier dela Tribunal, să-mi dea braţul. M'aţi pus la masă cu Pitpălăcoaia şi cu Veta Ioneasca. A fost o porcărie.

— Cu toate astea, eu m'am îngrijit de te-am pus la masa doamnelor consilierilor judeţeni şi comunali.

— Iţi foarte mulţumesc, de atenţie.

— Nu se putea, mai mult.

— Altă dată, de ce s'a putut?

— Atuuci aveai locul tău, la masa ofiţ reselor; pe când acum...

— Ce este acum? Acum îţi este ruşine de mine. Te faci că nu mă vezi, când trec pe lângă Dta; şi mi trimiţi la masă, cu Braşovul vechiu. Dar ce-ţi pasă Dtale, de mine? In grija Dtale, sunt domniţele şi ministresele.

— Lori!

— Ce, Lori? Sunt sătulă de afronturi. Destule înghiţit dela Dta! Dar nu mai pot. Trebue să mă scoţi, din situaţia asta, aşa de falşă. Hotărăşte odată într'un fel.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ce să hotărăsc, dragă?

— Spune-mi verde când ai de gând să te cununi cu mine. Zi lămurit, când vrei să intrăm în rândul lumei?

— Nici odată, nu mi-ai vorbit aşa de aspru.

— Dacă te văd, că te faci, că nu mă înţelegi; silită sunt să-ţi vorbesc mai aspru. După cum te porţi cu mine, aşa mă port şi eu.

— Mă port foarte frumos. Aşa cred.

— Nu mai schimba vorba. Spune-mi te rog, când băgăm actele la Primărie? Căci, încă odată îţi spun: trebue să ne cununăm într'o zi, şi cât mai curând.

— Lasă, Lori, vorbele astea. Mai bine gustă din caisele ce ţi-am adus, să vezi numai cât sunt de dulci. Sunt proaspete, azi le-a scos din vamă.

— Eşti nesuferit. Răspunde-mi, la întrebarea ce ţi-am pus: când facem nunta?

— A Pâcques, ou à la Trinité.

— Nu voi răspuns în doi peri. Spune-mi mie pe româneşte, ce vrei. Vrei să facem nunta la Paşte, bine şi aşa; deşi eu aşi voi, să sfârşim comedia chiar acum în carnaval. Dacă însă vrei să amânăm nunta până la Paşte, trebue să facem acum numai decât, logodnă mare cu tămbălău.

— Cred că glumeşti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— N'am vreme de glumit. Vocsc să sfârşim azi într'un fel. Mi-este până în gât de umilinţele ce înghit de la lume, din pricină că sunt metresa Dtale. Voesc un răspuns categoric.

— Sunt un adversar al căsătoriei.

— Ei fi Dta, dar nu sunt eu.

— Sper să te conving, cu timpul.

— Nu mai am timp de perdut. Vorbeşte serios, Ştefane; nu mai ocoli chestiunea. Spune-mi în faţă, Ştefan, că nu mă găseşti vrednică de tine.

— Te ador.

— Nu-mi ajunge atât.

— Lori, te rog, lasă vorbele astca. Hai să ne gândim la altceva.

— Nu se poate. Trebue să-mi spui curat, de ce nu vrei să mă iei. Iubeşti pe alta?

— Nu! Iţi jur.

— Ai început, să mă iubeşti mai puţin, ca altădată?

— Doamne fereşte.

— Atunci nu înţeleg. Ori poate te ştii fluşturatec şi nu vrei să te legi. Ai de gând, să mă laşi, când te vei sătura de mine.

— Nici nu visez.

— Atunci?

— Sunt vrăşmaşul cununiilor.

— Iar glumeşti. Te rog, Domnule, să-mi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

răspunzi cinstit, la întrebarea cinstită ce-ţi pun : Când ne cu...nu...năm.

— Nici-odată

— Cum? Asta e o infamie din parte-ţi. M'ai nenorocit, şi acum îmi dai cu piciorul. Numai un om fără de inimă, lipsit de caracter, poate face aşa.

— Iţi jur, că nu mă voi despărţi niciodată de tine.

— Nu am nevoe de astfel de jurăminte, ştiu cu cât preţuesc. Altceva îţi cer; te rog să-mi răspunzi tot aşa de sincer, ca adineaori, la o a doua întrebare ce-ţi pun. Spune-mi pentru ce nu vrei să te cununi cu mine. Dar să-mi răspunzi, serios şi lămurit.

— Nu voi să te tulbur, eşti destul de enervată şi aşa.

— După răspunsul ce îmi dedeşi, la prima mea chestiune, nimic nu mai mă poate supăra. Acum mă aştept la orice, din partea Dtale. Vorbeşte dar limpede. Cu cât vei fi mai sincer, cu atât vei fi mai puţin odios.

— Fiindcă poruncesti, mă execut. Poate că e mai bine aşa. O explicaţie sinceră, între noi, sper că ar putea pune capăt unei neînţelegeri trecătoare. Eşti f umoasă, te iubesc la nebunie, aş fi cel mai nenorocit muritor, dacă te-aşi pierde pe tine. Tu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

eşti, Lori, scopul vieţei mele. Soţia mea însă tu nu poţi fi. Tata m'ar blestema; verii şi verile mele, unchii şi mătuşele mele, ar fugi de mine ca de un ciumat.

— Ce vorbă e asta? Nu-i cred aşa de câinoşi. Ce pot să aibă toţi, cu mine? Nici nu mă cunosc. Astea sunt moşturi de a'e Dtale.

— Nu, îţi spun purul adevar. Nu uita Lori, că moşii şi strămoşii mei au domnit în Moldova. Tu nici pe bunicii tăi, nu-i ştii ce au fost. Judecă singură, şi vezi, cum stau lucrurile.

Ascultându-l pe Tomşe, cum îşi explică refuzul lui, Lori îşi perde tot mai mult, cumpătul. Mâna i se încleştează pe cutia cu bonboane, pe care i-a adus-o. Ochii i-se turbură de mânie Neştiind ce să răspundă, asvârle bomboniera în obrazul Colonelu'ui.

— Mizerabile! După ce m'ai necinstit, şi-mi ai stricat casa, acum mă şi insulţi! Canalie! Piei din faţa mea, mişelule.

S'a sculat in picioare şi este gata să-i sară la ochii, să-l zgârie. Calm, gânditor chiar Tomşa, îi prinde amândouă mâinele şi le ţine cu palmele lui, de fer. Să înclină respectos în faţa ei, îi sărută mâinele roşite mai înainte de a-l fi atins, şi ese pe uşă printr'o mişcare pe cât de elegantă tot atât de isteaţă. Părăseşte casa, fără a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se sinchisi câtuşi de puţin, de ţipetele şi ocările ce es, în cascadă, din gura Dnei Tămădău.

— Bine că scăpai ne zgâriat pe obraz, îşi zice pe dată ce se vede în stradă. Şi pe gânduri, porneşte spre Palatul Domnesc, unde îl chiamă slujba.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XX

Lovită sufleteşte prin neîncetate lovituri, scena cu Tomşa ar fi zguduit pe o fire mai puţin nervoasă, ca a lui Lori. Pentru fosta soţie a lui Scarlat Ierescu, cuvintele lui Tomşa au fost adevărate săgeţi veninoase ce au pătruns în adâncul inimei, şi i-au otrăvit sângele. In iatacul ei, la întunerecul făcut prin lăsarea tutulor perdelelor, cu capul între perini, a plâns şi a râs ceasuri întregi. Numai gândul la vorbele lui Tomşa, o sguduie; şi o face să tremure de mânie. Cu greu se reculege. Incepe să cugete mai serios, la urmările certei dintre ei.

Se ştie frumoasă. Este încredinţată că Tomşa o iubeşte cu patimă; şi, prin urmare, cu cât se gândeşte mai mult la cele ce s'au petrecut, tot mai mult se încrede că Tomşa, are să revie smerit, să-i ceară iertare. Vede viitorul în culori trandafirii. Veniturile i s'au încincit. Poate trăi pe picior cât de mare, fără să aibă nici o grijă bănească. Va cheltui, cât va voi. Din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

punct de vedere financiar, stă mult mai bine ca Tomşa. Ca orice fată de negustor, Lori dă o covârşitoare însemnătate faptului că este aşa de avută. Este convinsă, că bogăţiile ei pot ispiti pe ori şi cine; că nimeni nu poate rezistă prestigiului pe care-l dă aurul. Nu fusese nevoe ca Tomşa să vorbească genealogie, pentru ca să ştie că pentru strănepotul Domnilor Moldovei, o căsătorie cu fata lui Dumitrache Cofetarul, nu era o partidă strălucită. Dar auzise că aurul negustoresc, a poleit de multe ori steme feudale, din Apusul aristocratic. Caftanul boieresc, în care Ştirbey a îmbrăcat pe tatăl ei, îi pare suficient ca să distrugă ori ce urmă negustorească, la ai ei. Apoi în secolul democraţiei, cum i-se va zice secolului XIX, când Arhiducele Ion de Austria se cunună cu fata unui căpitan de poştă, când Napoleon III a luat pe Eugenia de Montijo; în astfel de timpuri încuscrirea lui Bezadei Al cu Tomşa cu fata Contipistului Dumitrache Tămădău, nu înţelege de ce ar scandaliza pe cineva.

Aşa judecă Lori. De aceea nu are nici cea mai mică îndoială la ce resultat satisfăcător, va duce conflictul pe care l-a provocat. Este absolut sigură că tinde la împlinirea visului ei, celui mai dulce.

A doua zi de dimineaţă, ca să nu se enerveze aşteptând pe Tomşa, care va veni desigur, Lori se repede pe la sora ei. Îi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

povesteşte Dnei Voicescu demersul ce a făcut pe lângă Tomşa. Se fereşte de a-i mărturisi cum s'au petrecut lucrurile. Zice că i-a promis Tomşa, să se cunune cu ea la Paşte, dar că ea ţine să facă nunta chiar acum în Carnaval.

— Eu zic, să fii foarte mulţumită dacă se cunună, şi la Paşte. Mă tem, să nu se răsgândească.

— Parcă îl las eu! Şi apoi, tocmai de aceia, voi să ne cununăm acum.

— Să vă ajute Dumnezeu!

— O să-mi ajute, o să vezi tu.

Şi Lori, tot mai plină de iluzii, face planuri mari, pe care Aretica le ascultă cu vizibilă îndoială.

— Să dea Dumnezeu, Lori, să-ţi iasă toate, aşa cum le plănueşti.

— O să fie tot, aşa cum spun eu. Sunt fată cu noroc. Pe ce pun mâna, merge bine. Ştii cu ce preţ am vândut, acum lemnele de pe Olteţ? De zece ori mai scump, decât le dase Ierescu.

— De ai şti, cum te critică lumea, din pricină că ai luat moşiile lui Ierescu.

— N'au nici pic de dreptate, cei ce mă critică. Am luat dreptul meu. Dar mai ştii una? Am hotărât în gândul meu, că de-mi va ajută Dumnezeu să mă mărit: îi dau lui Ierescu două mii de galbeni.

— Cum crezi, că o să primească el, ceva

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dela tine? Nu îl ştii, cât e de mândru, şi de neînduplecat?

— Îl ştiu; dar am găsit eu mijlocul, să-i dau banii aceştia. A uitat în fundul unui sertar, două losuri Salm-Reiferscheid. Le depun la Poumaye, şi mă înţeleg cu banca să-i scrie că le-a fost lăsat acolo, odată cu bonurile. Cercetând lista de trageri, a aflat că unul din ele a eşit cu câştig. De la Poumaye, cu chipul acesta, să vezi că o să prin e s ă banii. Nici prin gând nu o să-i treacă, că i-am dăruit eu.

— Ar trebui să faci treaba aceasta, şi de nu o fi să te măriţi.

— Da, aş face şi atunci; dar fiindcă mă mărit, la ce să ne mai gândim altfel? Mă duc acuşica; s'o f plictisit Tomşa adăstându-mă, la dejun.

Acasă nu a găsit însă pe Tomşa.

Trei zile l'a aşteptat Lori, cu masa pusă. El nu dă însă nici un semn de viaţă. Ea nu-şi esplică aceasta, decât prin aceia că Tomşa va fi scris lui Beizade Alecu, ca să-i ceară binecuvântarea părintească, spre a se căsători.

Când a patra zi, un piciu cu şapcă galonată cu argint, i-a adus dela Otel Hugues un plic alb; Lori a fost sigură că Tomşa, îi cere ertare în scris. Ca să-l pedepsească puţin, ea nu va deschide imediat scrisoa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rea. Va savura la cafea, scuzele Colonelului. Căci nici nu are de gând să-l erte aşa uşor, cu una, două. Are să-l ţie mai mult timp la respect, ca să se obicinuiască D. Colonel a-şi cunoaşte stăpâna.

I-au adus cafeaua, în filigean de argint. A aprins o ţigare, şi numai după ce a sorbit de câteva ori din ţigare şi din ceaşca parfumată, ea deschide taeticos plicul.

Un ţipăt desnădăjduit, aduce slugile în sufragerie. Lori zăcea pe covor, dând din mâini şi din picioare. Camizonul ei, azuriu, e mânjit de sus până jos, de cafea. Au ridicat-o de pe parchet, doi rândaşi. Când a redeschis ochii, era seara târziu şi lămpile aprinse. Aretica, sora ei, veghia la capătul patului, într'o atmosferă în care pluteau nouri de ether.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XXI

Pe o coală subţire şi transparentă, Tomşa îşi da hotărârea. O am aflat într'un vraf de hârtii, gălbenite de vreme. Era pusă în acelaş plic, în care am găsit şi răspunsul lui Lori. Dăm dar loc aci, amândoror acestor scrisori. Ele complectează şi lămuresc povestea noastră.

„Scumpa mea Lori, în clipele în care m'am depărtat de casa ta, am înţeles lămurit că asupra noastră apasă o soartă fatală. Suntem victima prejudecăţilor noastre. Tu eşti stăpânită de prejudecata legitimităţii. Voeşti să aibi un soţ legitim, la braţal căruia să te bucuri de acele onoruri, pe care văduvele şi femeile divorţate nu le mai gustă. Firea ta vanitoasă, nu-ţi îngăduie fericirea, decât numai într'o anumită situaţie socială, pe care nu ţi-o poate procura decât o căsnicie legitimă. La rândul meu, nu am curajul să dau numele pe care l-am moştenit, decât unei femei ce s'ar scoborâ din acea protipendadă, care cu întreaga boerie, a murit din 1857; dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

care totuşi trăeşte încă când este vorba de a înoda legături de familie. Tu ai absolută nevoe, recunosc, să te remăriţi. Eu, nenorocitul, nu pot să fiu soţul tău legitim. Fatalitatea, oarbă şi stupidă, ne desparte; văd şi simt foarte bine. De aceia nici nu mă mai încerc, să mă războiesc cu soarta. Ea nu te-a rănit numai pe tine; de pe urma ei sângerează inima mea. Ştiu că am răspunderea viitorului tău. Sunt dator, cu ori ce preţ, să-ţi asigur fericirea, la care ai tot dreptul pe lume. In acest scop, sunt gata la orice jertfă. Fiind cu neputinţă să devin soţul tău, nu-mi rămâne alta decât să dispar din calea ta. Când vei citi tu rândurile astea, jertfa mea va fi împlinită. Mi-am dat dimisia din oştire, şi plec din ţară. Mă duc în Algeria. Voi încerca să mă înrolez în Legiunea Streină. Voi căuta să mor vitejeşte, în luptă dreaptă cu beduinii africani. Imi voi primi bucuros, din mâna unui arab sălbatec, pedeapsa de a te fi iubit, cum nu cred că a mai iubit vreodată un muritor o femee. Adio!"

Răspunsul lui Lori, este scris pe un carton sclivisit. Este greu de desciírat. Se vede că scriitoarea a fost tare nervoasă, când a purtat condeiul pe hârtie.

„Iartă-mă, Ştefane, iartă-mă!! Sunt o nebună. Nu ştiu ce vorbesc. Un lucru ştiu eu, că nu pot trăi fără tine. Nici nu voi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să mă gândesc că ar fi cu putinţă să mă părăseşti. Ai glumit, nu este aşa, drăguţule? Răspunde-mi mai curând, că m'ai ertat. Atâta cer dela tine. Nimic mai mult. Ţi-aşi fi scris de ieri; dar mi-a venit rău, citindu-ţi biletul, şi am căzut din picioare. Nici acum nu sunt bine. Sunt vinovată, recunosc; dar tot nu trebue să mă pedepseşti aşa de crud. Dar ce a fost, a fost. Imi primesc cu umilinţă pedeapsa, şi îţi cer ertare. Tu fii bun şi nobil. Nu-mi prelungi mai mult suferinţa. Vino! Vino numai de cât. Voi să aud acum din gura ta, că ai uitat totul, şi că mă iubeşti tot atât cât şi eu pe tine. Vino, Ştefane!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XXII

Lui Lori, i se pare că nu se mai întoarce feciorul, pe care l-a trimes la Hugues cu scrisoarea. Fel de fel de gânduri, îi trec prin minte. Când îl zăreşte în curte, se dă jos, să cunoască odată răspunsul, ce nu poate fi decât ertător.

— Coconiţă, sărut mâna, portarul nu a voit să primească scrisoarea. A zis, că D. Colonel nu este acasă.

— Atunci, ce ai stat atâta prin târg? Pe unde ai căscat gura? Spune să pue numai decât caii; ţipă Lori la el.

Şi vorbind cu sluga, ea îşi pune un rond pe umeri, şi îşi aşează pălăria pe cap. Trăgându-şi mănuşele în mâini, scoboară treptele. Intră în grajd, odată cu vizitiul, care se uită ciudat la stăpână-sa.

— Hai mai iute, îi strigă Lori.

— Iacă acuşi, Coconiţă; că nu vin turcii după noi, să ne prindă.

— Taci din gură! Inhamă odată caii, şi mână mai iute.

Lori nici nu bagă de seamă, că Dimani,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

intra pe portiţă, la dânsa; în minutul când ea eşia pe porţile cele mari. I s'a părut un veac până la otel. Aci, foarte respectos, portarul îi spune că Tomşa a părăsit otelul de trei zile, fără să-şi lase adresa.

— Atunci, cine mi-a trimes ieri scrisoarea dela D. Colonel?

Cerberul lui Hugues, nu ştie ce răspunde. Din pricina asta, se naşte un mic scandal. Lori strigă la el, că spune minciuni. O chelneriţă, venită să vadă de ce este vorba, o deslueşte. Tomşa a lăsat biletul, chelnerului care îl servea de obicei. I-a dat ordin special când anume, să trimeată biletul în strada Brezoianu.

— Trebue să fie la vie, zice acum Lori.

Şi portarul, ca să scape mai curând de ea, o întăreşte în părerea ei. I-se pare că a şi auzit pe Tomşa. când a zis muscalului să-l ducă la vie. Şi portarul nu minţea de loc, cu toate că nu auzise nimic. Lori, este absolut sigură că îl va afla, la vie. Ii pregăteşte o scenă care să-l sature de comedii. Căci în definitiv, nu este permis să-şi bată aşa joc, de o biată femee nevinovată.

Sare din trăsură, mai 'nainte să se fi oprit bine caii. Dă un brânci portiţei din drum, şi ca o vijelie pătrunde în curtea pustie. Obloanele dela ferestrele vilei, sunt lăsate în jos, toate. La uşa dela intrarea casei, atârnă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

un lacăt cât toate zilele. In faţa priveliştei acesteia, pământul începe să se învârtească cu Lori. Pomii dansează împrejurul ei, casele îşi înfig acoperişurile în pământ. Arii bizare vuesc prin vie. Incepe să alerge tot înainte, pe poteca ce duce la hramă. Aci dă de pândar. Cu luleaua în gură, ţăranul acela curăţa pomii, tăind cu foarfecele crăci uscate. Un bătrânel, mărunt, cu privire mărginită.

— Unde e Coconaşul?

— Hei, Dumneata să trăeşti. D. Colonel s'a duus. Se plimbă acum pr n ţări stre ne.

— Minţi, mizerabile; ţipă Lori. Şi aşa într'o fugă îi asvârle la pământ căciula, ce uitase să-şi o scoată din cap pândarul. Două palme sdravene îi roşesc, obraj i lui galbeni.

— Nu mint, Cocoană! La ce aş minţi? Uite comedia dracului. Eu îţi spun ce se cade, şi Dta dai în mine. Nu mint! D. Colonel a plecat de alaltăieri în trăsura unui muscal. A venit de l-a luat cu patru cai înaintaşi, cari fugeau, mamă Doamne, să zici că sunt smei, nu cai.

— Unde s'a dus? Spune odată!

— Păi asta nu ştiu, zău! Mi-a lăsat parale de cheltuială, şi a zis că de o mai fi de trebuinţă; să scriu la Iaşi, la Măria Sa, taica Domnului Colonel, să-mi trimită. Mi-a spus să dau de ştire, la cine

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

întreabă că via este de vânzare; o poate vinde D. General Buhuş, unchiul Domnului Colonel. Asta e tot ce mi-a zis mie Coconaşul; şi tot asta îţi spun şi eu acum Dumitale.

De abia a sfârşit omul, şi se vede luat iar în palme. Tot mai furioasă, Lori, îl sgârie pe ochi, dă în capul bietului vier, cu amândoi pumnii. Bătrânul se apără cu palmele, cere ajutor; dar Lori, din ce în ce mai puternică, cară loviturile fără pic de milă. Şi nimeni nu sare în ajutorul lui. Nu aude nimeni, văicărelile sale. Desnădăjduit, vierul îşi ia inima în dinti, şi intră în luptă cu Lori. In sfârşit, izbuteşte să-i ţie mâinile, şi o târăşte afară, fără a se îngriji de ţipetele şi ocările ei.

In drum, două femei venite să scoată apă din puţ, îi dau o mână de ajutor, să o sue în caleaşca, ce porneşte în galop spre casă.

— Era să mă ucidă nebuna! Zicea că am ascuns eu pe conaşul, în pivniţă. Ţipa la mine să-l scot din pământ din iarbă verde; că altfel mă omoară.

Cele două femei, i-au turnat o găleată de apă rece în cap, ca să îl curăţe de sângele, ce îi cursese pe nas şi pe gură.

Lori, când s'a dat jos acasă, avea hainele de pe ea sfâşiate şi capul gol. Pălăria o călcase în picioare. Când dă de Dimani,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

care o adăstase în pridvor, stăpânit de o presimţire urâtă; începe să-i povestească repede că vierul a dat foc viei, ca să ucidă pe Tmşa.

— E grozav, Nene. Para focului se ridica la cer, în limbi de foc. S'au aprins şi caii mei. Nu vezi, cum sunt numai jeratic?

Dimani o priveşte îngrozit. Ochi ei cei albaştri, aruncă săgeţi roşii veninoase, ce străpung inima cumnatului ei.

Slugărimea, s'a adunat împrejurul stăpânei, şi gură-cască a umplut curtea. Dimani porunceşte, cu glas de tunet, să se ducă cineva să cheme popa, ca să-i citească moliftele lui Sf. Vasile.

— Blestemul! Blestemul lui Ieresou, a adus-o acilea; spune Dimani, Dnei Voicescu ce a sosit, mai iute ca Părintele Varsanufie.

SFARŞIT

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932